

Мирас®
Университеті

**6В01501 – «Химия және
биология мұғалімі» білім
беру бағдарламасы
бойынша түсу
сынақтарының
бағдарламасы**

«Мирас» Университеті

Жаратылыстану, дене шынықтыру және дизайн секторы

Қабылдау сынағының
БАҒДАРЛАМАСЫ

6B01501
(ББ шифры)

«

Химия және биология мұғалімі
(ББ атауы)

Жаңа білім беру технологиялары мен бағдарламаларын сынақтап өткізу үшін экспериментті іске асыру жөніндегі жұмыс тобының отырысында қаралды және бекітілді
Хаттама № 2 « 21 » тамыз 2023 ж.

Шымкент, 2023ж.

Қабылдау сынақтарының бағдарламасы 6B01501 – «Химия және биология мұғалімі» білім беру бағдарламасына кіретін оқу пәндерінің бағдарламалары негізінде жасалды.

Бағдарламаны дайындағандар: қауым профессор, доцент Бутаев М.Д.

 а.ғ.к., аға оқытушы Жигитеков Т.А.

Сектор менеджері: Сулейменова М.Т.

1. Терминдер мен анықтамалар

1. *Бакалавриат* - білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары білім;
2. *МЖМББС* - Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;
3. *Білім беру бағдарламасы* - оқытудың мақсаттарын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемдерін қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;
4. *Білім алушылардың оқу жетістіктері* – білім алу процесінде алған және жеке тұлғаның қол жеткізілген даму деңгейін көрсететін білім алушылардың білімі, іскерліктері, дағдылары мен құзыреттері.

2. Нормативтік құжаттар

6B01501 – «Химия және биология мұғалімі» ББ бойынша қабылдау сынақтарының бағдарламасы мынадай нормативтік-құқықтық актілер негізінде әзірленді:

1. "Мирас" университетін эксперименттік алаң ретінде белгілеу туралы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің 2023 жылғы 16 тамыздағы №406 бұйрығы;
2. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен);
3. "Мирас" университетінің Академиялық саясаты».

3. Жалпы ережелер

1. Қабылдау сынақтары ББ-ға енгізілген пәндердің жұмыс оқу бағдарламалары негізінде әзірленген осы бағдарлама шеңберінде өткізіледі.
2. Білім беру саласындағы қабылдау сынақтары 6B01 Педагогикалық ғылымдар саласы бойынша тест тапсыру арқылы жүзеге асырылды.
3. Қабылдау сынақтарының нәтижелері "Мирас" университетінің академиялық саясатында келтірілген бағалау жүйесі бойынша бағаланады.
4. Қабылдау сынақтарының нәтижелері "Мирас" университетінің академиялық саясатына сәйкес жарияланады.

4. 6B01501 – «Химия және биология мұғалімі» білім беру бағдарламасының негізгі құзыреттері

Кәсіби құзыреттер (КҚ):

КҚ-1 Кәсіби құзыреттер

- Әлеуметтік, жасерекшелік, психикалық, психофизикалық және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, педагогикалық қағидаттар негізінде оқыту, тәрбиелеу және дамыту процесін жүзеге асыру қабілеті, білім беру процесін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге дайындығы

КҚ - 2 Кәсіби құзыреттер

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және педагогикалық сүйемелдеу саласындағы білімді, іскерлікті, Дағдылар мен құзыреттерді көрсету қабілеті

КҚ - 3 Кәсіби құзыреттер

- Химия мен биологияны оқыту әдістемесінің даму тарихын түсіну, мектептегі химиялық және биологиялық білім беру мазмұнының жүйесін, аналитикалық әдістердің теориялық негіздерін, Термодинамика және кинетика заңдарын түсіну, демонстрациялық, зертханалық тәжірибелер мен практикалық сабақтарды өткізу, заттардың негізгі фазалық күйлерінің құрылымы мен қасиеттерін ажырату, талдаудың жаңа әдістерімен жұмыс істеу кезінде ақпаратты синтездеу қабілеті.

КҚ - 4 Кәсіби құзыреттер

- Өсімдіктердің әртүрлілігін жіктеу туралы білімді меңгеру, өсімдіктердің систематикасын, номенклатурасын және филогенетикасын білу, төменгі және Жоғары өсімдіктердің систематикасын ажырата білу, өсімдіктердің тіршілік формалары мен экологиялық топтарын түсіну, өсімдіктер тіршілігінің молекулалық механизмдерінің физиологиялық-биохимиялық негіздерін білу.

КҚ - 5 Кәсіби құзыреттер

- Қазіргі зоологияның рөлі мен маңыздылығын түсіну қабілеті, зертханада омыртқасыздар мен омыртқалы жануарлармен жұмыс істеудің негізгі әдістері, жануарлардың жалпы сипаттамасы: жүйелі шолу, географиялық таралу, жануарлар мен өсімдіктердің физиологиялық процестері туралы білімді меңгеру, Қазақстанның өсімдіктер мен жануарлар дүниесі ресурстарының маңыздылығын түсіну; биоресурстардың таралу ауқымын талдау.

КҚ - 6 Кәсіби құзыреттер

- Қазіргі генетиканың негізгі бағыттарын түсіну қабілеті; генетикалық зерттеу әдістері; Г. Мендель заңдары; Ж.Б. Ламарктың эволюциялық ілімі; Ч. Дарвиннің эволюциялық теориясының пайда болуының алғышарттары; эволюцияны зерттеудің дәлелдері мен әдістері; микроэволюция туралы ілімдер; макроэволюция және оның заңдылықтары, Қазіргі микробиология мен вирусологияның, иммунологияның негізгі бөлімдері туралы білімді меңгеру микроорганизмдердің маңызды қасиеттерін білу, олардың табиғаттағы және адам қызметінің әртүрлі салаларындағы рөлі.

F	0	0-24	
---	---	------	--

Биология

1. Организмдер жүйесіндегі ең үлкен таксономиялық категория қалай аталады?

- A) Патшалық
- B) Клас
- C) Бөлім
- D) Туыс
- E) Түр

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Патшалық-ең үлкен топ (таксон) жіктеуде. Әдетте мектеп оқулықтарында барлық тірі организмдерді төрт патшалыққа — жануарларға, өсімдіктерге, саңырауқұлақтарға, бактерияларға бөлген. Вирустар жеке топқа бөлінеді — тірі және жансыз табиғат арасындағы шекаралық тіршілік формасы.

2. Мүшелерге бөлінбеген төменгі өсімдіктердің вегетативті денесі қалай аталады?

- A) Таллом

- В) Жапырақ
- С) Тамыр
- Д) Өркен
- Е) Гүл

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 б 24

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Таллом -балдырлардың, саңырауқұлақтардың, қыналардың, сондай-ақ антоцероттың және кейбір бауыр мүктерінің бір жасушалы, көп жасушалы немесе жасушалық емес (көп ядролы) денесіне қатысты қолданылатын ботаникалық термин.

3. Өсімдіктің эмбрионы мен жыныстық элементтерінің даму заңдылықтары туралы ботаника бөлімі қалай аталады?

- А) Эмбриология
- В) Физиология
- С) Морфология
- Д) Систематика
- Е) Анатомия

Оқулық: "Биология" 10 сынып Е. А. Очкур, Құрманғалиева Ж. Ж., Нұртаева М. А. – 2 бөлім Алматы "Мектеп", 2019 95-97 б

Эмбриология - эмбрионның дамуын зерттейтін ғылым (эмбриогенез). Эмбрион кез-келген организм дамудың алғашқы кезеңдерінде туылғанға немесе люкке дейін немесе өсімдіктер жағдайында өну сәтіне дейін деп аталады.

4. Жеке өсімдікті де, олардың жиынтығын да зерттейтін көп салалы ғылымның атауы?

- А) Ботаника
- В) География
- С) Зоология
- Д) Физиология
- Е) Гистология

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Ботаника (басқа грек. βотανικός — "өсімдіктерге қатысты", βοτάνη — "шөп, өсімдік") - өсімдіктер туралы ғылым, биология бөлімі

5. Өткен геологиялық кезеңдердің қазба өсімдіктері туралы ғылым қалай аталады?

- А) Палеоботаника
- В) Морфология
- С) Анатомия
- Д) Систематика
- Е) Археология

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Палеоботаника немесе ботаникалық палеонтология - қазба өсімдік қалдықтары туралы ғылым, Геология және география сияқты жаратылыстану ғылымдарымен тығыз байланысты ботаника саласы.

6. Балдырларды зерттейтін өсімдік таксономиясының бөлімі қалай аталады.

- A) Альгология
- B) Микология
- C) Лихенология
- D) Микробиология
- E) Бриология

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Альгология (лат. Алга - теңіз шөптері, балдырлар және грек. λόγος-ілім) - балдырларды зерттейтін биологияның бір саласы. Бұрын барлық балдырлар өсімдіктерге жатқызылған, сондықтан альгология ботаниканың бөлімі ретінде қарастырылған. Қазіргі мағынада балдырлар таксон емес, протист, бактериялар мен өсімдіктер патшалығының өкілдері кіретін гетерогенді экологиялық топ.

7. Қыналарды зерттейтін өсімдік таксономиясының бөлімі қалай аталады?

- A) Лихенология
- B) Микология
- C) Вирусология
- D) Микробиология
- E) Альгология

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "Жаратылыстану" 4 сынып Биганзина П. К., және т. б. Астана 2019 11-13 б

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Лихенология (грек тілінен. λειχήν-қыналар, қыналар + λόγος-ілім, ғылым) - қыналар туралы ғылым, Микология саласы.

8. Тірі организмдердегі негізгі құрылымдық-функционалдық бірлік, қарапайым тірі жүйе қалай аталады?

- A) Жасуша
- B) Ұлпа
- C) Ядро
- D) Қабық
- E) Митохондрия

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 4-6 б

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 1 бөлім-25-29 бет

Жасуша (лат. cellula, грек. κύτος) - барлық организмдердің құрылымы мен тіршілік әрекетінің құрылымдық-функционалды элементар бірлігі (вирустардан басқа, олар көбінесе жасушалық емес тіршілік формалары деп аталады), өзіндік метаболизмі бар, тәуелсіз өмір сүруге, өзін-өзі көбейтуге және дамуға қабілетті

9. Үтір тәрізді иілген, прокариоттар болып табылатын полярлы флагеллалары бар қозғалмалы микроорганизмдер қалай аталады

- A) Вибриондар
- B) Бациллалар
- C) Кокки
- D) Спириллдер

Е)Таяқшалар

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-31 б

Вибриондар-vibrionaceae тұқымдасына жататын бактериялардың 40-тан астам түрі бар. Түзу немесе қисық таяқшалар (0,4—0,7 × 1,5—2,3 мкм). Жылжымалы, қозғалғыштық полярлы орналасқан бір немесе бірнеше флагелламен қамтамасыз етіледі (моно және лофотрихтер). Споралар мен капсулалар түзілмейді, бірақ көптеген түрлер жасуша қабырғасының сыртқы қабатының өсуінен пайда болған қабықпен сыртынан жабылған

10. Белгілі бір тірі жасушаларға еніп, көбейе алатын және генетикалық деңгейде жасушаішілік паразиттер болып табылатын жасушалық емес тіршілік формалары қалай аталады?

А)Вирустар

В)Бактериялар

С)Балдырлар

Д)Саңырауқұлақтар

Е)Қыналар

Оқулық: "Биология" 7 сынып Е. А. Очкур, Құрманғалиева Ж. Ж., - Алматы "Мектеп", 2017 240-251 б

Вирус-бұл жасушалардың ішінде ғана көбейе алатын жасушалық емес инфекциялық агент. Вирустар өсімдіктер мен жануарлардан бастап бактериялар мен архейлерге дейін организмдердің барлық түрлеріне әсер етеді (бактериялық вирустар әдетте бактериофагтар деп аталады). Басқа вирустардың (спутниктік вирустар) қатысуымен ғана репликациялауға қабілетті вирустар да табылды.

11. Тығын мысалында алғаш рет жасушаны кім зерттеді?

А)Р. Гук

В)А. Левенгук

С)М .Мальпигий

Д)Т. Шванна

Е)М. Шлейден

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 1-бөлім 32-бет

Жасушаларды көрген алғашқы адам ағылшын ғалымы Роберт Гук болды

12. Жануарлар жасушасын зерттеудің айтарлықтай артта қалуы неге байланысты болды , анықтаңыз:

А)Бұл жануарлар жасушаларын микроскоппен көру әлдеқайда қиын болғандықтан

В)Өсімдік жасушаларында осындай айқын шекаралар бар

С)Вольф жасушалар сосудтарды емес, сосудтар жасушаларды құрайды деп сенді

Д)Н. Грю - өсімдік ұлпаларында жасушаларының болуы фактісі күмән тудырмады

Е)1781 жылы Феликс Фонтана бірінші болып ядросы бар жануарлар жасушаларын көрді және оны бояды

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім-31-40 бет

микроскоп (басқа грек тілінен. μικρός "кішкентай" және σκοπέω "қараймын") - көзге көрінбейтін объектілердің (немесе олардың құрылымының бөлшектерінің) үлкейтілген кескіндерін алуға арналған оптикалық құрал

13.Ядрсыз жасушалар немесе ядросы қалыптаспаған жасушалар қалай аталады?

А)Прокариоттар

В)Эукариоттар

С)Кариотиндер

D) Споралар

E) Жыныс жасушалары

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Прокариоттар (лат. Procaruota, басқа грек тілінен. πρό 'бұрын' және κάρυον 'ядро') немесе ядроға дейінгі-жасушалық ядросы және басқа ішкі мембраналық органеллалары (мысалы, митохондрия немесе эндоплазмалық тор, фотосинтетикалық түрлердегі жалпақ цистерналарды қоспағанда, мысалы, цианобактериялар) жоқ (эукариоттардан айырмашылығы) бір жасушалы тірі организмдер.

14. Жасуша протоплазмасын кім анықтады?

A) Я. Пуркинъе

B) Ф. Фантана

C) Р. Гук

D) Э. Браун

E) М. Мальпигий

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 4-13 б

"Протоплазма" терминін 1839 жылы Ян Пуркин енгізген. XIX ғасырдың ортасына дейін бұл қабықпен салыстырғанда жасушаның екінші бөлігі деп есептелді

15. Жасуша ядросын кім тапты?

A) Э. Браун

B) Ф. Фантана

C) Я. Пуркинъе

D) Р. Гук

E) М. Мальпигий

Оқулық: "Биология" 9 сынып И. Н., Пономарева., О. А. Корнилова., Н. М. Чернова 2018 23 бет

1831 жылы ағылшын ботанигі Роберт Браун алғаш рет өсімдік жасушасының ядросын сипаттап, 1833 жылы ядро өсімдік жасушасының міндетті органелласы екенін анықтады. Содан бері жасушаларды ұйымдастырудағы ең бастысы қабық емес, мазмұны болып саналады.

16. Бактериялар мен саңырауқұлақтар қоректенеді...анықтаңыз:

A) Тек дайын органикалық заттармен

B) Тек фотосинтез арқылы

C) Тек тамақ өнімдеріне қоныстану арқылы

D) Тек целлюлозамен

E) Тек анаэробты тамақтану арқылы

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-31 б

Саңырауқұлақтар мен бактериялар өлі денелердің органикалық заттарымен қоректеніп, оларды минералды заттарға айналдырады

17. Зең-неге жатады, анықтаңыз:

A) Саңырауқұлақтарға

B) Бактерияларға

C) Балдырларға

D) Қыналарға

E) Микробтарға

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-316

Зең саңырауқұлақтары— бұл әртүрлі саңырауқұлақтар (негізінен зиго - және аскомицеттер), олар үлкен, қарапайым көзге оңай көрінетін жеміс денелерінсіз тармақталған мицелия түзеді.

18. Өсімдіктер және жануарлармен қандай тірі организмдердің ортақ белгілері бар?

- A)Саңырауқұлақтар
- B)Қыналар
- C)Өсімдіктердің кейбір түрлері
- D)Бактериялар
- E)Балдырлар

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "жаратылыстану" 4 сынып Биганзина п. К., және т. б. Астана 2019 11-13 б
Қыналар — саңырауқұлақтар мен фотобионттардың симбиотикалық бірлестіктері-микроскопиялық жасыл балдырлар және/немесе цианобактериялар; микобионт таллом түзеді, оның ішінде фотобионт жасушалары орналасқан.

19.Тамақтанудың гетеротрофты тәсілі-бұл....?

- A)Тек организмдер дайын органикалық заттармен қоректенеді
- B)Тек фотосинтез арқылы бейорганикалық заттармен қоректенеді
- C)Тек жануар тектес заттармен қоректенеді
- D)Тек өсімдік тектес заттармен қоректенеді
- E)Тек ақуыздармен қоректенеді

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2-бөлім 39-43 б

Фотосинтез-құрамында хлорофилл бар жасушаларда Жарық энергиясының әсерінен бейорганикалық заттардан органикалық заттар түзілетін процесс.

20.Балдырлар мен саңырауқұлақтардан тұратын симбиотикалық организм қалай аталады?

- A)Қыналар
- B)Саңырауқұлақ
- C)Өсімдік
- D)Бактерия
- E)Жануар

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "жаратылыстану" 4 сынып Биганзина п. К., және т. б. Астана 2019 11-13 б
Қыналар -бұл симбиотикалық организмдер, олардың денесі (таллом) сыртқы жағынан біртекті болып көрінетін организмдегі саңырауқұлақтар мен балдырлардың және (немесе) цианобактериялық жасушалардың қосылуынан түзіледі.

21. Қандай организмдер ауа тазалығының көрсеткіштері болып табылады ?

- A)Қыналар
- B)Балдырлар
- C)Мүктер
- D)Саңырауқұлақтар
- E)Микроорганизмдер

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "жаратылыстану" 4 сынып Биганзина П. К., және т. б. Астана 2019 11-13 б
Қыналар-ауа тазалығының көрсеткіштері

22. Дұрыс пайымдауларды белгілеңіз

- A) Бактериялар жер бетіндегі ең кішкентай, ежелгі, көптеген организмдер
- B) Тамақтану әдісіне сәйкес тек автотрофтар
- C) Бактерия жасушаларында қалыптасқан ядро жоқ
- D) Кейбір бактериялар ірімшік, айран алу үшін қолданылады
- E) Кейбір бактериялар қамыр ашыту үшін қолданылады

Оқулық: "Биология" 7 сынып Е. А. Очкур, Құрманғалиева Ж. Ж., - Алматы "Мектеп", 2017 240-251 б

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-31 б

Бактериялар-прокариоттық микроорганизмдердің домені. Бактериялар әдетте ұзындығы бірнеше микрометрге жетеді, олардың жасушалары сферадан таяқша тәрізді және спираль тәрізді Әр түрлі формада болуы мүмкін. Бактериялар жер бетіндегі тіршіліктің алғашқы түрлерінің бірі болып табылады және жердің барлық дерлік мекендеу орындарында кездеседі.

23. Пенициллин дәрісі неден алынады, ол неге жатады...?

- A) Зең саңырауқұлақтарына
- B) Улы саңырауқұлақтарға
- C) Бұл қалпақ саңырауқұлағы
- D) Саңырауқұлақ паразиті
- E) Қозықарыннан алынады

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-31 б

Зең саңырауқұлақтары— бұл әртүрлі саңырауқұлақтар (негізінен зиго - және аскомицеттер), олар үлкен, қарапайым көзге оңай көрінетін жеміс денелерінсіз тармақталған мицелия түзеді.

24. Ягель- бұл неге жатады?

- A) Қыналарға
- B) Мүктерге
- C) Балдырға
- D) Папоротниктерге
- E) Бактерияларға

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2017 36 бет

Оқулық: "жаратылыстану" 4 сынып Биганзина п. К., және т. б. Астана 2019 11-13 б

Бұғы — бұғы қоректенетін қыналар. Бұғылардың қыналардың 112-ге жуық түрін жеу жағдайлары атап өтілді, бірақ бұғы диапазонының зерттелген бөлігінде әдетте 20 түрге дейін азықтық маңызы бар.

25. Нан пісіруде, кондитерлік өнеркәсіпте, шарап жасауда қандай саңырауқұлақтар қолданылады?

- A) Ашытқы
- B) Ақ саңырауқұлақ
- C) Пенициллий
- D) Мукокор
- E) Бактериялар

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова Алматы "Атамұра" 2018 28-31 б

Ашытқы-сұйық және жартылай сұйық, органикалық заттарға бай субстраттарда өмір сүруге байланысты мицелий құрылымын жоғалтқан бір жасушалы саңырауқұлақтардың таксономиялық емес тобы. Ascomycota және кейде basidiomycota бөлімдеріне жататын 1500-ге жуық түрді біріктіреді.

26. Қыналар көбейеді....?

- A)Талломның бөліктерімен
- B)Спораларымен
- C)Гаметамен
- D)Жапырақтарымен
- E)Сабақтарымен

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2 бөлім 128-130 б

Таллофиттер, өсімдіктер, таллофиттер (лат. Таллофита, грек. θάλλοφϋτόν: θάλλος-ұрпақ, кашу, жас бұтақ, және φ ϋτόν — өсімдік) — бейресми денесі жоғары сатыдағы өсімдіктерден айырмашылығы бөлшектелмеген организмдерді біріктіретін термин (тамыр, сабақ, жапырақ): балдырлар, саңырауқұлақтар және қыналар.

27 Экожүйе деп аталады ...анықтаңыз:

- A)Бірге өмір сүретін организмдердің жиынтығы және олардың өмір сүру шарттары
- B)Тірі және бірқалыпты компоненттердің белгілі бір құрамы бар жер бетінің біртекті учаскесі
- C)Қоршаған орта факторларының жиынтығы
- D)Түр құрамының тұрақтылығы
- E)Бір түрдегі даралар жиынтығы

Оқулық: "жаратылыстану " 6 сынып Е. А. Очкур, Т. Г. Белоусова, Н.А. Паимцева, В.М. Ударцева. - Алматы "Мектеп", 2018 163-184 б

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2018 Б 212

Заттардың айналымы жүзеге асырылуы мүмкін организмдер мен олардың қоршаған ортасының Бейорганикалық компоненттерінің кез-келген жиынтығы экологиялық жүйе немесе экожүйе деп аталады.

28. Биогеоценоз деп аталады:

- A)Тірі және бірқалыпты компоненттердің белгілі бір құрамы бар жер бетінің біртекті бөлігі
- B)Бірге өмір сүретін организмдер мен олардың өмір сүру жағдайларының жиынтығы
- C)Қоршаған орта факторларының жиынтығы
- D)Түр құрамының тұрақтылығы
- E)Бір түрдегі даралар жиынтығы

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2018 221-228 б

Тірі организмдердің (биоценоз, тірі зат) және тірі емес ортаның белгілі бір құрамымен, заттың, энергияның ағындарымен байланысқан және біртұтас табиғи кешен ретінде жұмыс істейтін жер бетінің біртекті бөлігі (бірге жердің биоценодикалық жамылғысын құрайды).

29."Экожүйе" терминін ғылымға енгізген ғалымды көрсетіңіз:

- A)Э.Тенсли
- B)В. И.Вернадский

С)Э. Геккель

Д)В.В.Докучаев

Е)М. И,Сукачев

Оқулық: " Жаратылыстану " 6 сынып Е. А. Очкур, Т. Г. Белоусова, Н.А. Паимцева, В.М. Ударцева. - Алматы "Мектеп", 2018 163-184 б

Оқулық: "Жаратылыстану" 5 сынып Л. А. Верховцева, О. А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы 2023 2 бөлім 112 бет

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2018 Б 212

1935 жылы қазіргі заманғы термин экожүйе алғаш рет ағылшын экологы Артур Тенсли ұсынған.

30.Биогеоценоздың экологиялық жүйелердің айырмашылығы қандай?

А)Нақты шекаралары жоқ

В)Бірнеше экологиялық жүйелерді қамтиды

С)Нақты шекаралардың болуы

Д)Өтпелі аймақтары бар

Е)Барлық жауаптар дұрыс емес

Оқулық: "Биология" 8 сынып А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы "Атамұра" 2018 221-228 б

Биогеоценоз экожүйеден аумақтық шектеулермен ерекшеленеді. Оның шекаралары жер үсті өсімдік жамылғысымен (фитоценоз) анықталады. Өсімдіктердің өзгеруі биотоптағы жағдайдың өзгеруін және көрші биогеоценозбен шекараны көрсетеді.

31. Биогеоценозға не кіреді?

А)Экотоп және биоценоз

В)Экотоп және фитоценоз

С)Экотоп және зооценоз

Д)Климат және биоценоз

Е)Эдафотоп және микробиоценоз

Учебник:» Биология " 8 кл. А. Р. Соловьева., Б. Т., Ибраимова, Ж. А. Алина, Алматы» Атамұра " 2018 стр 221-228

32. Биоценоз бұл:

А)Тірі организмдердің жиынтығы

В)Өсімдіктер әлемі

С)Жануарлар әлемі

Д)Абиотикалық факторлардың жиынтығы

Е)Микроорганизмдер жиынтығы

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2018 стр 225-228

33.Тыныс алу жүйесі қандай ұрық қабатынан түзіледі?

А)Эндодермадан

В)Мезодермадан

С)Эктодермадан

Д)Бұлшықет тінінен

Е)Барлық тізімделгендердің ішінен

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 2 Алматы «Мектеп», 2019 стр 95-97

34. Адам анатомиясы нені зерттейді?

- А) Ағзаның құрылымы мен формасы
- В) Денсаулықты сақтау және нығайту
- С) Организмнің өмірлік функциялары
- Д) Ағзаның химиялық құрамы
- Е) Организмнің жасушалық құрылымы

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124-138

35. Ересек адамның ми бас сүйегіндегі сүйек қосылыстарының түрі қандай?

- А) Қозғалмайтын, біріктіру (тігіс)
- В) Жылжымалы (буын)
- С) Жартылай қозғалмалы
- Д) Жылжымалы
- Е) Дұрыс жауап жоқ

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124

36. Антиденелер синтезделеді:

- А) Лимфоциттерден
- В) Нейтрофилдерден
- С) Базофилден
- Д) Эозинофилдерден
- Е) Лейкоциттерден

Оқулық: «Биология» 11 кл Абылайханова Н.Т. стр, 5-11

37. Тыныс алу қозғалысына қатысатын бұлшық еттерді атаңыз.

- А) Диафрагма
- В) Иық бұлшық еттері
- С) Доральді бұлшық еттері
- Д) Іш бұлшық еттері
- Е) Үлкен кеуде бұлшық еттері

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124-138

38. Доминантты белгілер:

- А) Бірден көрінетін белгілер
- В) Анықталатын белгілер
- С) Анықталмайтын белгілер
- Д) Көрінбейтін белгілер
- Е) Рецессивті белгілер

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124-138

39. Хромосомадағы гендердің орналасуы не деп аталады?

- А) Локус
- В) Ілінісу топтары
- С) Қроссинговер
- Д) Генотипі
- Е) Қиылысу

Оқулық: «Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 2 Алматы «Мектеп», 2019 стр 68-69

40. Бірдей гендер:

- А) Гомозиготалы
- В) Гетерозиготалы
- С) Полимерия
- Д) Эпистаз
- Е) Аллель

Оқулық: «Биология» 11 кл Абылайханова Н.Т. стр, 140-145

41. Г. Мендельдің үшінші заңы деп аталады:

- А) Белгілердің тәуелсіз ажырауы
- В) Өзгергіштік
- С) Байланысты мұрагерлік
- Д) Бөліну Заңымен
- Е) Иоганнсен Заңымен

Оқулық: «Биология» 9 кл А.Г.Нигметулла, А.Р.Соловьева, Б.Т.Ибраимова Алматы Атамұра 2019 стр 145

42. Мендель тәжірибе жасаған өсімдікті атаңыз:

- А) Бұршақ
- В) Қызанақ
- С) Тұрып
- Д) Гүл
- Е) Сәбіз

Оқулық: «Биология» 9 кл А.Г.Нигметулла, А.Р.Соловьева, Б.Т.Ибраимова Алматы Атамұра 2019 стр 146-154

43. Селекцияның теориялық негізі болып табылатын ғылым:

- А) Генетика
- В) Цитология
- С) Зоология
- Д) Ботаника
- Е) Экология

Оқулық: «Биология» 9 кл А.Г.Нигметулла, А.Р.Соловьева, Б.Т.Ибраимова Алматы Атамұра 2019 стр 166-186

44. Тұраралық будандастыру нәтижесінде архаромеринос тұқымын алған алым:

- А) А. Есенжолов
- В) М. А. Ермеков
- С) И. В. Мичурин
- Д) М. Ф. Иванов
- Е) Ш. Берсиев

Оқулық: «Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 2 Алматы «Мектеп», 2019 стр 125-128

45. Тамақ өнеркәсібінде қолданылатын микроорганизмдер:

- А) Ашыту бактериялары
- В) Патогендік бактериялар
- С) Сапрофитті бактериялар
- Д) Зең саңырауқұлақтары
- Е) Зиянды бактериялар

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 219

46. Осы ғалымның басшылығымен қойлардың жібек жүнді тұқымы өсірілді:

- A)В. А. Бальмонт
- В)Ф. М. Мұхаммедқалиев
- С)А. И. Жандеркин
- D)Б. М. Мусин
- Е)К. Шелл

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 2 Алматы «Мектеп», 2019 стр 125-128

47. Денені уландыратын бактериялар:

- A)Патогендік
- В)Ашытқы
- С)Сапрофиттер
- D)Түйнек
- Е)Шірік бактериялары

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 126-129

48. К Линнейдің жасаған жаңалығын көрсетіңіз:

- A)Қосарлы номенклатура;
- В)Қосарлы жүйелілік;
- С)Тривиальды номенклатура
- D)Көтерілу баспалдақтары
- Е)Дұрыс жауап жоқ

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 36

49.Ч. Дарвиннің негізгі жұмысын атаңыз:

- A)Табиғи сұрыптау арқылы түрлердің шығу тегі
- В)Адамның маймылдан шығу тегі
- С)Сөйлеудің шығу тегі
- D)Ароморфоздың шығуы
- Е)Морфологиялық регрестің пайда болуы

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр 52-55

50. Анықтаңыз ,Бигль экспедициялық кемесінде бүкіл әлемді шарлап жүзген кім?

- A)Ч. Дарвин
- В)Ж. Б. Ламарк
- С)Аристотель
- D)Р. Гук
- Е)М.Ломоносов

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр 52-55

51.Экологиялық факторлар деп нені айтамыз тамыз?

- A)Тірі ағзаға әсер ететін жағдайлар кешені
- В)Қоршаған ортаның қолайсыз жағдайлары
- С)Экологияға әсер ететін факторлар
- D)Қоршаған ортаның қолайлы жағдайлары
- Е)Тірі ағзаға әсер етпейтін факторлар

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова
Алматы часть 2 стр136-143

52. Экологиялық факторлардың неше тобы бар?

- A) 3
- B) 2
- C) 4
- D) 5
- E) 6

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова
Алматы часть 2 стр136-143

53. Өлі табиғаттың экологиялық факторлары қалай аталады?

- A) Абиотикалық
- B) Фитогендік
- C) Биотикалық
- D) Антропогендік
- E) Биотоп

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова
Алматы часть 2 стр136-143

54. Тірі организмдер иерархиясының ең жоғарғы сатысы:

- A) Патшалық
- B) Топ
- C) Класс
- D) Отрядтар
- E) Түр

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы
«Атамұра» 2017 стр 36

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова
Алматы часть 2 стр128-130

55. Тірі табиғаттың айрықша белгілеріне жатпайды:

- A) Жылыту
- B) Өсу және даму
- C) Тыныс алу
- D) Қоздырушы
- E) Организм

Учебник: «Жаратылыстану» 1 кл. С.Н. Кузнецова, Д.Н.Сапахов, И.Н.Васева Астана 2016
стр10

56. Қандай организмдердің жасушалық құрылымы жоқ?

- A) Вирустар
- B) Жануарлар
- C) Саңырауқұлақтар
- D) Өсімдіктер
- E) Бактериялар

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы
«Атамұра» 2017 стр 36

57. Қандай жасуша ішілілік заттар целлюлозадан тұрады?

- A) Өсімдіктер

- В)Саңырауқұлақтар
- С)Бактериялар
- Д)Жануарлар
- Е)Вирустар

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 4-6

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр-25-29

58. Қандай тірі организмдердің ядролық қабығы жоқ?

- А)Бактериялар
- В)Өсімдіктер
- С)Саңырауқұлақтар
- Д)Жануарлар
- Е)вирустар

Оқулық:«Биология» 7 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., –Алматы «Мектеп», 2017 стр 240-251

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 28-31

59. Қандай организмнің жасушалары жиырылуы мүмкін?

- А)Жануарлар
- В)Өсімдіктер
- С)Саңырауқұлақтар
- Д)Вирустар
- Е)Бактериялар

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр-31-40

60. Ылғалды жағдайда өмір сүретін, бір жасушалы саңырауқұлақтың атауы қандай?

- А)Мукор
- В)Аманита
- С)Ашытқы
- Д)Саңырауқұлақ
- Е)Вирустар

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 126-129

61.Бактериялардың таралуы:

- А) Барлық жерде
- В)Тек ауада
- С)Суда
- Д)Топырақта
- Е)Теңізде

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 126-129

62. Жануарлардың айрықша ерекшелігі:

- А)Белсенді қозғалыс
- В)Тамақтану
- С)Тыныс алу

D)Көбею

E)Өсу және даму

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 130-136

63. Тірі организмдерге жатпайды:

A)Кристалдар

B)Бактериялар

C)Саңырауқұлақтар

D)Ашытқы

E)Вирустар

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 130-136

64. Тұқым қуалайтын белгілердің берілуін қамтамасыз етеді...

A)Хромосомалар

B)Жасуша қабырғасы

C)Вакуольдер

D)Пластидтер

E)Рибосома

Оқулық:«Биология» 7 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 178-188

65.Тамыр жүйесі қалыптасады...

A)Өсімдіктің барлық тамыры;

B)Тек бүйірлік тамырлар;

C)Тек жанама тамырлар;

D)Тек негізгі тамыр

E)Тек түбір

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 72-76

66.Тамыр қорғанысын жасушалар қамтамасыз етеді...

A)Жабын ұлпа;

B)Түзуші ұлпа;

C)Өткізгіш ұлпа;

D)Негізгі ұлпа.

E)Тек негізгі ұлпа

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 72-76

67.Хлорофилл құрамында...

A)Жасыл пластидтер

B)Қызғылт сары пластидтер

C)Түссіз пластидтер

D)Барлық пластидтерде

E)Негізгі ұлпа

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 52-54

68. Көмірқышқыл газы өсімдіктерге не үшін қажет...

A)Фотосинтез

В)Көбею

С)Суды сіңіру

Д)Тыныс алу

Е)Тек негізгі ұлпа

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 89

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр-39-43

69. Өсімдіктерге оттегі не үшін қажет...

А)Тыныс алу

В)Қоректену

С)Фотосинтез

Д)Көбею

Е)Суды сіңіру

Оқулық:«Биология» 7 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., –Алматы «Мектеп», 2017 стр 115

70.Өсімдіктердің тыныс алу жолдары:

А)Барлық жасушаларда.

В)Тек хлоропласттары бар жасушаларда

С)Тек жабын тінінің жасушаларында

Д)Тек жапырақ целлюлозасының жасушаларында

Е)Суды сіңіру

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 4-6

71. Сабактағы су мен минералдар келесідей қозғалады...

А)Тамыр арқылы

В)Тамыр түтіктеріне;

С)Жамбыл жасушаларына;

Д)Тығын.

Е)Барлық жасушаларда.

Оқулық:«Биология» 11 кл Абылайханова Н.Т. стр, 80-101

72. Жеміс...

А)Тұқымдарды қорғауды және таратуды қамтамасыз етеді

В)Тозандануға қатысады

С)Ұрықтандыруға қатысады

Д)Ұрықтарды қорғайды.

Е)Тек жабын тінінің жасушалары

Учебник:«Жаратылыстану» 1 кл. С.Н. Кузнецова, Д.Н.Сапахов, И.Н.Васева Астана 2016 стр14-15

73. Тыныс алу кезінде тұқымдар сіңіріледі...

А)Оттегі

В)Көмірқышқыл газы

С)Минералды тұздар

Д)Крахмал

Е)Тыныс алу

Оқулық:«Биология» 7 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., –Алматы «Мектеп», 2017 стр 115

74. Өсімдіктер топырақтан алады...

- A) Су, минералдар
- B) Жылу
- C) Органикалық заттар
- D) Жарық
- E) Тұз

Оқулық: «Жаратылыстану» 6 кл. Е.А.Очкур, Т.Г.Белоусова, Н.А. Паимцева, В.М.Ударцева. – Алматы «Мектеп», 2018 стр 100

Оқулық: «Жаратылыстану» 5 кл. Абдиманапов Б.Ш. – Алматы «Атмура», 2017 стр 111-113

75. Өлі табиғаттың экологиялық факторларына мыналар жатады...

- A) Организмдердің әсері
- B) Температура
- C) Жарық
- D) Ылғалдылық
- E) Органикалық заттар

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр 136-143

76. Ең кіші жүйелік бірлік...

- A) Түр
- B) Туыс
- C) Тұқымдас
- D) Класс
- E) Отряд

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 36

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр 128-130

77. Балдырлар жабық тұқымды өсімдіктерге жатпайды, өйткені оларда жоқ...

- A) Гүлдер мен жемістер
- B) Хлорофилл
- C) Жасуша қабығы
- D) Вакуольдер
- E) Жеміс

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 36

Учебник: «Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А., Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр 128-130

Учебник: «Жаратылыстану» 4 кл. Биганзина П.К., и др Астана 2019 часть стр 11-13

78. Органдардың құрылымын зерттейтін ғылым қалай аталады?

- A) Анатомия
- B) Психология
- C) Физиология
- D) Гигиена
- E) Жүйелеу

Оқулық: «Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124

79. Хлоропласттардың жұқа құрылымын зерттеу үшін қандай әдіс қолданылады...

- A)Электронды микроскопия
- B)Жарық микроскопиясы
- C)Эксперименттік
- D)Будандастыру
- E)Зертханалық микроскопия

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр-39-43

80.Прокариоттарға мыналар жатады...

- A)Бактериялар
- B)Өсімдіктер
- C)Саңырауқұлақтар
- D)Жануарлар
- E)Вирустар

Оқулық:«Биология» 7 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., –Алматы «Мектеп», 2017 стр 240-251

81.Жануарлардың өсімдіктерге әсері –...

- A)Биотикалық фактор
- B)Абиотикалық фактор
- C)Антропогендік фактор
- D)Фитогендік фактор
- E)Биотоп

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр136-143

82.Жасуша дегеніміз не?

- A)Дененің ең кішкентай бөлігі
- B)Мүше
- C)Органоид
- D)Ұлпа
- E)Рибосома

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 4-6

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр-25-29

83. Қандай процесте организмдер оттегімен қаныққан?

- A)Тыныс алу
- B)Қоректену
- C)Қозғалыс
- D)Таралуы
- E)Релаксация

Оқулық:«Биология» 7 кл. Е.А.Очкур, Курманғалиева Ж.Ж., –Алматы «Мектеп», 2017 стр 127-129

84.Эксперимент дегеніміз не?

- A)Зертханада табиғи құбылысты қайталау тәсілі
- B)Табиғи құбылысты бақылау
- C)Құбылысты көшіру

Д)Фенологиялық бақылау

Е)Жапырақтардың түсуі

Учебник:«Жаратылыстану» 6 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 6-11 стр

Учебник:«Жаратылыстану» 2 кл. Биганзина П.К., и др Астана 2022 стр 6

85. Өсімдіктер жануарлардан айырмашылығы:

А)Хлоропласттардың болуы

В)Митохондрия

С)Эндоплазмалық тор

Д)Гольджи аппараты

Е)Центриолдар

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А. – часть 1 Алматы «Мектеп», 2019 стр 130-136

86.Тірі организмдер мекендейтін жер қабығы:

А)Биосфера

В)Литосфера

С)Гидросфера

Д)Биоценоз

Е)Ноосфера

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 212-228

87.Бактериялар қай топқа жатады?

А)Прокариоттар

В)Эукариоттар

С)Өсімдіктер

Д)Паразит

Е)Жануарлар

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 36

88. Жасушаның микроэлементтерін көрсетіңіз:

А)In, Cu, I, Ni, Ag

В)O, C, H, N

С)P, S, Na, Cl

Д)Fe, Mg

Е)Cl, S, H, Cl

Оқулық:«Биология» 7кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова, Ж.А. Алина, Алматы «Атамұра» 2017 стр 49-51

89. Соматикалық жасушаларға бөлінудің қандай түрі тән?

А)Митоз

В)Мейоз

С)Амитоз

Д)Бүршіктену

Е)Нуклеин

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 177-178

90. 1 г ақуыз ыдырағанда қанша энергия бөлінеді?

- A)17,6 кДж
- B)38,9 кДж
- C)40,9 кДж
- D)50,9 кДж
- E)17,7 кДж

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 21-22

91. Чарльз Дарвиннің "Табиғи сұрыпталу арқылы түрлердің пайда болуы" атты әйгілі жұмысы қай жылы жарық көрді:

- A)1859
- B)1900
- C)1905
- D)1920
- E)1830

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр 52-55

92. Жасуша теориясының негізін қалаған ғалымдарды атаңыз:

- A)Шванн, Шлейден
- B)Пирогтар, Қылышшылар
- C)Тимирязев, Мичурин
- D)Павлов, Ломоносов
- E)Крябин, Диомидова

Оқулық:«Биология» 9 кл. И.Н., Пономарева., О.А. Корнилова., Н.М.Чернова 2018 Стр 23

93.Төмендегі тұжырымдардың қайсысы Дарвиннің эволюциялық теориясына сәйкес келеді?

- A)Қоршаған ортаға ең бейімделген организмдердің өмір сүру және гендерін ұрпақтарына беру мүмкіндігі жоғары
- B)Табиғи сұрыптау тек жасанды араласу жағдайында болады
- C)Ағзаның өмір сүру кезеңінде болатын өзгерістер тұқым қуалайтын жолмен беріледі
- D)Барлық организмдер бір-біріне тәуелсіз құрылады
- E)Эволюция тек ДНК-дағы мутациялардың арқасында жүреді

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр 52-55

94. Қандай ғылым ұлпаларды зерттейді ?

- A)Гистология
- B)Цитология
- C)Биология
- D)Генетика
- E)Зоология

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 4-13

95. Диссимиляция процесі дегеніміз не?

- A) Энергияны бөлу арқылы органикалық заттардың ыдырауы
- B) Энергияны сіңірген кезде органикалық заттар түзіледі

- С) Тотығу процесі
- Д)Қалпына келтіру процесі
- Е)Айырбастау процесі

Оқулық:«Биология» 7 кл. Короткова И.Г. и др Астана 2018 Стр 43-45

96. Жану процесі мен митохондриядағы тотығу процесінің айырмашылығы неде?

- А) АТФ жылу шығарумен синтезделеді
- В) Жылу жұмсалады және АТФ синтезделеді
- С) Ферменттің қатысуынсыз жүреді
- Д) АТФ ыдырайды
- Е) Барлық жауаптар дұрыс

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 4-6

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 1 стр-25-29

97.Сүйек жүйесі.....зерттейді:

- А)Остеология ғылымы
- В)Ғылым Миология
- С) Урологиялық ғылым
- Д)Анатомиялық ғылым
- Е)Биологиялық ғылым

Оқулық:«Биология» 8 кл. А.Р.Соловьева., Б.Т., Ибраимова Алматы «Атамұра» 2018 стр 124

98. "Жасуша" терминін кім енгізді?

- А)Роберт Гук
- В)Ян Сандер
- С)Р. Браун
- Д)А. Левенгук
- Е)Г. Фишер

Учебник:«Жаратылыстану» 5 кл. Л.А.Верховцева, О.А.,Костюченко., М.В. Ушакова Алматы часть 2 стр-32

99. Эволюцияның негізгі объектісі:

- А)Түрі
- В)Халық
- С)Ген
- Д)Мүшелер
- Е)Организм

Оқулық:«Биология» 10 кл. Е.А.Очкур, Курмангалиева Ж.Ж., Нуртаева М.А., 2 часть – Алматы «Мектеп», 2019 стр 102

100. Эволюцияның негізгі міндеті:

- А)Тарихи дамуды зерттейді
- В)Мінез-құлықты зерттейді
- С)Мүшелерді зерттейді
- Д)Тұқым қуалаушылық
- Е)Биологияны зерттейді

Химия

1. Заттарды, олардың қасиеттері мен түрленулерін зерттейтін ғылым?

- А) Химия
- В) Физика
- С) Биология
- Д) География
- Е) Математика

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 8 бет.

Химия — табиғаттың құпия сырларын, бүкіл әлемдегі заттардың құрамы мен құрылысын, олардың бір-біріне айналуын зерттейтін жаратылыстану ғылымдарының бірі.

2. Сутектің химиялық белгісі?

- А) Н
- В) О
- С) Hg
- Д) А
- Е) Не

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 8 бет.

Сутегі, немесе сутек ([лат. hydrogenium](#); Н) — элементтердің периодтық жүйесінің I тобындағы химиялық элемент, атомдық нөмірі 1, атомдық молекуласы 1,00797.

3. Екі химиялық элементтен тұратын күрделі заттарды анықтаңыз?

- А) Оксидтер
- В) Сілтілер
- С) Ақуыздар
- Д) Гидроксидтер
- Е) Қышқылдар

Оқулық: «Бейорганикалық химия (1-бөлім)», Исмаилова Ж.Б. Қостанай , 2016 – 5 бет.

Оксидтер немесе тотықтар — химиялық элементтердің оттегімен түзетін қосылыстары.

4. Fe₂O₃ оксидтің атауын көрсетіңіз?

- А) Темір (III) оксиді
- В) Мырыш оксиді
- С) Азот оксиді (V)
- Д) Марганец оксиді (VII)
- Е) Хлор оксиді

Оқулық: «Бейорганикалық химия (1-бөлім)», Исмаилова Ж.Б. Қостанай , 2016 – 5 бет.

Оксидтер немесе тотықтар — химиялық элементтердің оттегімен түзетін қосылыстары.

5. Қалыпты жағдайда кез-келген газдың 1 мольі (қ.ж.) көлемді алады?

- А) 22,4 л.
- В) 29,9 л.
- С) 32,4 л.
- Д) 32,6 л.
- Е) 39,6 л.

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 92 бет.

Химия — заттар мен олардың қасиеттері, заттардың бір-біріне айналуы және осы айналумен қабаттаса жүретін құбылыстар туралы ғылым.

Химиялық элементтің салыстырмалы атомдық массасы дегеніміз — берілген элемент атомының массасы көміртек атомы массасының $1/12$ бөлігінен неше есе ауыр екенін көрсететін сан. Бұл—өлшемсіз шама. Массаның атомдық бірлігі (м.а.б.) $1,66 \cdot 10^{-27}$ кг- ($1,66 \cdot 10^{-24}$ г) немесе көміртек атомы массасының $1/12$ бөлігіне тең.

6. Химияны зерттейтін пәні?

А) Зат, олардың құрылымы, қасиеттері және бірінен екіншісіне айналуы туралы заттар, олардың қасиеттері және түрленуі

В) Ғылыми анықталған әдіс заттар мен қоспалардың қасиеттері

С) заттың қасиетіне, оның құрамына тәуелді және осы заттардың өзгеру құралдарын химиялық реакциялардың механизмдерін зерттейтін ғылым

Д) Физика-химиялық және химиялық әдістер оксидтердің, қышқылдардың, негіздердің және тұздардың жалпы қасиеттері

Е) Заттардың химиялық қасиеттері мен құрамын химиялық элементтерді және олардың қасиеттерін анықтайтын ғылым

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 9 бет.

Химия — заттар мен олардың қасиеттері, заттардың бір-біріне айналуы және осы айналумен қабаттаса жүретін құбылыстар туралы ғылым.

7. Химияның негізгі міндеттері:

А) Заттар мен олардың қасиеттерін зерттеу

В) Алдын ала белгіленген қасиеттері бар заттарды алу

С) Химиялық түрлендірулердің энергиясын зерттеу

Д) Химия өнеркәсібін дамыту, экологиялық қауіпсіз және қалдықсыз технологияларды әзірлеу

Е) Дұрыс жауап жоқ

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 9 бет.

Химияның мынадай негізгі міндеттерін бөліп көрсетуге болады: 1) заттарды тазарту әдістері арқылы одан жоғары дәрежедегі таза заттар алу; ерекше тазартылған заттар радиоэлектронды өндіріс пен медицинада қолданылады; 2) белгілі бір сипатқа ие, бүгінгі күн талабына сай материалдарды алу; 3) заттардың қасиеттерін зерттеу және оларды іс жүзінде қолдануды үйрету; 4) әлі де алынбаған заттардың қасиеттерін болжау.

8. Атомдық-молекулалық ілім түсіндіреді?

А) Заттар және олардың бір түрден екінші түрге айналуы

В) Табиғаттағы заттардың айналымы

С) Заттың қасиеттері

Д) Химиялық әдістер

Е) Заттардың химиялық қасиеттері

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 40 бет.

Заттар неден құралатыны жөніндегі сұрақ тар адамзатты ертеден-ақ ойландырды. Грек тер заттардың ұсақ бөлшектерден тұратынын білген. Б.з.д. 420 жылы грек философы Демокрит “материя бөлінбейтін ұсақ бөлшек терден тұрады” деген гипотезаны ұстанған.

9. Атомды -бұл:

А) Химиялық элементтің химиялық қасиеттерін тасымалдаушы болып табылатын ең кіші бөлігі

- В) Заттың химиялық қасиеттерін сақтайтын ең кішкентай бөлшек
- С) Қарапайым заттар молекулаларының құрамы электрондар мен протондар жиынтығы
- Д) Химиялық қасиеттерін сақтамайтын заттың ең кішкентай бөлшегі
- Е) Бір элементтің атомдарынан түзілген зат

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 41 бет.

Атомдар — заттың химиялық бөлінбейтін ұсақ бөлшектері. Атомдар өзара бірігіп молекула түзеді. Молекулалар атомдарға ыдырайды.

10. Элементтің салыстырмалы атомдық массасы:

- А) Берілген элемент атомының абсолюттік массасы көміртек атомының абсолюттік массасының 1/12-ден неше есе артатынын көрсететін сан
- В) Қосылыстардың химиялық қасиеттерін сақтайтын ең кішкентай бөлшек
- С) Қосылыстар молекулаларының құрамы кг-да көрсетілген атомның массасы
- Д) Заттың химиялық қасиеттері г-да көрсетілген атом массасы
- Е) Реакцияға қатысатын заттардың құрамы берілген химиялық элемент атомының массасы оттегі атомының массасының 1/16 бөлігінен неше есе көп екенін көрсететін шама

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 45 бет.

Салыстырмалы атомдық масса (таңба: A_r ; кейде қысқартылады Жедел Жадтау Құрылғысы немесе р.а.м.), сонымен бірге белгілі ескірген синоним атомдық салмақ, өлшемсіз физикалық шама орташаның қатынасы ретінде анықталады масса туралы атомдар химиялық элемент берілген үлгіде атомдық массаның тұрақтысы.

11. Молекула дегеніміз:

- А) Заттың химиялық қасиеттерін сақтайтын ең кішкентай бөлшек
- В) Белгілі бір қасиеттер жиынтығымен сипатталатын атомдардың белгілі түрлері
- С) Қарапайым және күрделі заттардың молекулаларының құрамына кіретін химиялық элементтің ең аз бөлігі
- Д) Химиялық және физикалық қасиеттерін сақтайтын заттың ең кішкентай бөлшегі
- Е) Бір элементтің атомдарынан түзілген зат

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Молекулалар — заттың қасиеті мен құрамын сақтайтын ең ұсақ бөлшектер. Молекулалар химиялық реакция кезінде атомдарға ыдырайды.

12. Салыстырмалы атомдық масса қалай белгіленеді?

- А) A_r
- В) A
- С) M_r
- Д) M
- Е) Q_r

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 45 бет.

Салыстырмалы атомдық масса (таңба: A_r ; кейде қысқартылады Жедел Жадтау Құрылғысы немесе р.а.м.), сонымен бірге белгілі ескірген синоним атомдық салмақ, өлшемсіз физикалық шама орташаның қатынасы ретінде анықталады масса туралы атомдар химиялық элемент берілген үлгіде атомдық массаның тұрақтысы.

13. Берілген элементтер тобында галогендерді көрсетіңіз:

- А) F, Cl, Br, I
- В) Be, Mg, Ca, Ba, Sr, Ra

С) Ли, На, К, Ра, Кс, Фр

Д) V, N, P, As, Sb, Bi

Е) О, С, Се, Те, АА

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 18 бет.

Галогендер VIIA топшада орналасқан, олар: [фтор F](#), [хлор Cl](#), [бром Br](#), [йод I](#), [астат At](#). Астат - радиобелсенді элемент.

14. Калий сульфатының формуласын көрсетіңіз:

А) K_2SO_4

В) K_2SO_3

С) K_2S

Д) $CaSO_4$

Е) K_2CO_3

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 65 бет.

Электролиттік диссоциация, теориясы катиондар, аниондар, гидраттар, диполь.

15. Электролиттік диссоциация теориясының негізгі ережелері:

А) Барлық жауаптар дұрыс

В) Суда еріген кезде электролиттер оң зарядталған иондарға –катиондарға және теріс зарядталған иондар-аниондарға ыдырайды

С) Иондар атомның құрылымы мен қасиеттерімен ерекшеленеді

Д) Ерітіндідегі және балқымадағы иондардың қозғалысы ретсіз, ал тұрақты ток электролит ерітіндісі немесе балқымасы арқылы өткенде катиондар катодқа (-), ал аниондар анодқа (+) бағытталған қозғалады

Е) Электролиттік диссоциация процесі қайтымды болып қалады және барлық жағдайларда

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 25 бет.

Электролиттік диссоциация, теориясы катиондар, аниондар, гидраттар, диполь.

16. Зат мөлшері (ν) - бұл:

А) Сол заттың құрылымдық бөлшектерінің санымен анықталады, яғни атом, молекула немесе басқа бөлшектер саны

В) Химиялық элементтің ең кіші электронегативті бөлшегі

С) Барлық жауаптар дұрыс

Д) Қосылыстың химиялық қасиеттерін сақтамайтын бөлшек

Е) Оның құрамында $6,02 \times 10^{23}$ бөлшектер (молекулалар, формула бірліктері, атомдар, иондар) бар

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 34 бет.

Зат мөлшері - берілген денедегі молекулалар саны 12 грамм көміртектегі атомдар санынан қанша есе артық болатынын көрсететін физикалық шама:

17. Ақуыздар дегеніміз:

А) Табиғи жоғары молекулалық қосылыстар

В) Жасанды талшықтар

С) Синтетикалық талшықтар

Д) Төмен молекулалы қосылыстар

Е) Орташа өлшенген бөлшектер

Оқулық: «Өсімдіктер биологиясы» оқу құралы. Г.Ж. Сұлтанғазина 2023 – 103 бет.

Ақуыз немесе нәруыз — молекулалары өте күрделі болатын [аминқышқылдарынан](#); тірі

организмдерге тән азотты күрделі органикалық қосылыс.

18. Оксидтерге анықтама беріңіз:

- А) Құрамында оттегі бар екі элементтен тұратын күрделі зат
- В) Оттегі заттары
- С) Орталық атоммен байланысқан ОН топтары бар бейорганикалық қосылыстар
- Д) Металл мен оттектен тұратын күрделі зат
- Е) Дұрыс жауап жоқ

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 91 бет.

Оксидтер немесе Тотықтар — химиялық элементтердің оттектен түзетін қосылыстары.

19. Зат массасының сақталу заңын кім ашты?

- А) М. В. Ломоносов
- В) Д. И. Менделеев
- С) С. Арренус
- Д) Ж. Пруст
- Е) Д. Дальтон

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 57 бет.

Зат массасының сақталу заңы: реакцияға қатысқан заттардың массасы реакция нәтижесінде түзілген заттардың массасына тең болады.

20. Көлемдік қатынастар заңын кім ашты?

- А) Гей-Люссак
- В) Гесс
- С) М.В. Ломоносов
- Д) Д. Дальтон
- Е) А. Авогадро

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Көлемдік қатынастар заңы, әрекеттесуші [газдардың көлемдерінің](#) бір-біріне және олардың әрқайсысының [реакция](#) нәтижесінде түзілген газ тәрізді өнімдердің көлемдеріне қатынасы кіші бүтін сандар қатынасындай болатындығын сипаттайды.

21. Периодтық заңның тұжырымдамасын көрсетіңіз:

- А) Элементтердің қасиеттері мен олардың қосылыстарының қасиеттері мен түрлері периодтық атомдағы ядро зарядының шамасына байланысты элементтердің қасиеттері, сондай-ақ олардың қосылыстарының қасиеттері мен формалары элементтер атомдарының ядроларының зарядтарына периодты түрде тәуелді болады
- В) Бірдей жағдайда (температура мен қысым) әртүрлі газдардың тең көлемінде молекулалардың бірдей саны болады
- С) Реакцияға қатысқан барлық заттардың массасы реакция нәтижесінде шығатын заттардың массасына тең, химиялық реакцияға түскен заттардың массасы түзілген заттардың массасына тең
- Д) Алу әдісіне қарамастан әрбір химиялық таза заттың сапалық және сандық құрамы тұрақты
- Е) Газ күйіндегі қарапайым заттардың молекулалары екі атомнан тұрады

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 112 бет.

Менделеевтің периодтық заңы, периодтық заң – [атом](#) ядросы зарядтарының артуына байланысты химиялық элементтер қасиеттерінің периодты өзгертетінін тұжырымдайтын

табиғаттың негізгі заңы.

22. Аминқышқылдарының құрамын көрсетіңіз:

- A) Амин тобы және карбоксил тобы
- B) Тек амин тобы
- C) Амин тобы және нитро тобы
- D) Тек карбоксил тобы
- E) Тек нитро тобы

Оқулық: «Өсімдіктер биологиясы» оқу құралы. Г.Ж. Сұлтанғазина 2023 – 103 бет.

Аминқышқылдар (аминкарбондық қышқылдар, АМК) — молекуласында амин ($\sim\text{NH}_2$) және карбоксил ($-\text{COOH}$) топтары бар органикалық қосылыстар: $\text{H}_2\text{N}-\text{CH}_2-\text{COOH}$ (аминсірке қышқылы (глицин))

23. Азот қышқылының химиялық формуласын көрсетіңіз:

- A) HNO_3
- B) NH_3
- C) HNO_2
- D) N_2H_3
- E) HNO

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық, Усманова М. Б., Сақариянова Қ.Н., Сахариева Б.Н. Алматы «Атамұра», 2019 – 10 бет.

Азот қышқылы (химиялық формула — HNO_3 ; лат. Acidum nitricum, azoticum) — күшті химиялық бейорганикалық қышқыл, ең жоғары тотығу дәрежесіне сәйкес келеді азот (+5).

24. Реакцияға түсетін және түзілетін заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакциялардың түрлерін көрсетіңіз:

- A) Орынбасу, алмасу
- B) Қосылыстар
- C) Ыдырау
- D) Тотығу-тотықсыздану
- E) Электролиттік

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

25. Қандай реакциялар қайтымсыз деп аталады?

- A) Тек бір бағытта жүретін және бастапқы әрекеттесуші заттардың соңғы заттарға толық айналуымен аяқталатын реакциялар
- B) Зерттелген реакциялар
- C) Тотығу-тотықсыздану
- D) Барлық жауаптар дұрыс
- E) Термодинамикалық реакциялар

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

26. Дұрыс жауапты көрсетіңіз. Көмірсуларға мыналар жатады:

- A) Глюкоза, крахмал, сахароза
- B) Барлық тәтті дәмді заттар
- C) Сахароза, глицин, көмір қышқылы
- D) Целлюлоза, гидролаза, фруктоза

Е) Крахмал, глицерин, этиленгликоль

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Ж.Б.Исмаилова, Қостаанй – 2015.-11 бет.

Көмірсулар — көміртек, сутек және оттектен тұратын қосылыс. Көмірсудың екі негізгі тобы бар: қант және крахмал.

27. Глюкоза молекуласында альдегид тобының болуын мына арқылы дәлелдеуге болады:

- А) «Күміс айна»реакциясы
- В) Бром суының түссізденуі
- С) Металл натриймен әрекеттесу
- Д) Темір (II) хлоридінің ерітіндісімен әрекеттесу
- Е) Барий хлоридімен әрекеттесу

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Ж.Б.Исмаилова, Қостаанй – 2015.-11 бет.

Күміс айна реакциясы-күміс оксидінің аммиак ерітіндісінен күмістің тотықсыздану реакциясы.

28. Альдегидтердің функционалды тобын көрсетіңіз:

- А) Карбонил
- В) Амин тобы
- С) Гидроксил
- Д) Кетон тобы
- Е) Карбоксил

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Ж.Б.Исмаилова, Қостаанй – 2015.-9 бет.

Альдегидтер-құрамында альдегид тобы бар органикалық қосылыстар класы карбонил (-CHO).

29. Заттардың класына тән химиялық қасиеттерін анықтайтын атомдар тобы?

- А) Функционалдық топ
- В) Гомологиялық айырмашылық
- С) Радикалды
- Д) Құрылымдық буын
- Е) Полимер

Оқулық: «Жалпы химия» орта мектептің 11 сынып үшін оқу кітабы, Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова, Бишкек-2008.- 167 бет.

Химиялық қасиет - бұл химиялық заттың құрамына байланысты, жаңа зат түзуге қабілетті, бұрынғыдан өзгеше химиялық өзгеріске ұшырау қабілеті.

30. Алкандардың жалпы формуласы:

- А) C_nH_{2n+2}
- В) C_nH_{2n}
- С) C_nH_{2n-2}
- Д) C_nH_{3n}
- Е) C_nH_{3n-3}

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім. М.Қ.Оспанова., Қ.С.Аухадиева., Т.Г.Белоусова, «Мектеп» баспасы, Алматы, 2019 - 240 бет.

Алкандар-қарапайым (жалғыз) байланыстары бар және жалпы C_nH_{2n+2} формуласы бар гомологиялық қатарды құрайтын сызықты немесе тармақталған құрылымдағы ациклді көмірсутектер.

31. Табиғатта көмірсулар қайсы процесс арқылы алынады:

- А) Фотосинтез
- В) Табиғи майлардың дегидрогенизациясы
- С) Ашытқының тіршілік әрекеті
- Д) Этиленді ылғалдандыру
- Е) Этилен мен судың өзара әрекеттесуі

Оқулық: «Жалпы химия» орта мектептің 11 сынып үшін оқу кітабы, Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова, Бишкек-2008.- 167 бет.

Химиялық қасиет - бұл химиялық заттың құрамына байланысты, жаңа зат түзуге қабілетті, бұрынғыдан өзгеше химиялық өзгеріске ұшырау қабілеті.

32. Алмасу реакциясын анықтаңыз:

- А) $\text{CuSO}_4 + \text{Fe} \rightarrow \text{Cu} + \text{FeSO}_4$
- В) $\text{CuCO}_3 \rightarrow \text{CuO} + \text{CO}_2$
- С) $2\text{Cu} + \text{O}_2 \rightarrow 2\text{CuO}$
- Д) $\text{Cu}(\text{OH})_2 + 2\text{HCl} \rightarrow \text{CuCl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$
- Е) $\text{CuO} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{CuSO}_4 + \text{H}_2\text{O}$

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

33. Метаболизм реакциясына қандай заттар қатыса алмайтынын көрсетіңіз:

- А) Қарапайым
- В) Оксидтер
- С) Негіздер
- Д) Күрделі
- Е) Қышқылдар

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

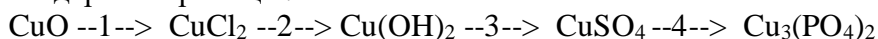
34. Қандай элемент қышқыл оксидін құрайды:

- А) S
- В) Cu
- С) Ba
- Д) Ca
- Е) Fe

Оқулық: «Бейорганикалық химия (1-бөлім)», Исмаилова Ж.Б. Қостанай , 2016 – 5 бет.

Оксидтер немесе тотықтар — химиялық элементтердің оттегімен түзетін қосылыстары.

35. Жауын-шашын пайда болатын түрлендіру схемасындағы дұрыс орналасу реакция сандарын көрсетіңіз:

- А) 2, 4
- В) 1, 3
- С) 3
- Д) 1
- Е) 2, 3

Оқулық: «Жалпы химия», Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова Бишкек 2008– 144 бет, VII тарау.

Қышқыл оксидтері металл емес элементтерді құрайды. Мысалы, күкірт оксиді (VI) SO_3 .

36. Атомның неден тұратынын көрсетіңіз:

- A) Ядролар және оның айналасында айналатын электрондар
- B) Ядро және оның айналасында айналатын нейтрондар
- C) Протондар мен электрондар
- D) Протондар мен нейтрондар
- E) Нейтрондар мен электрондар

Оқулық: «Өсімдіктер биологиясы» оқу құралы. Г.Ж. Сұлтанғазина 2023 – 103 бет.

Атом бүтіндей алғанда зарядсыз, бейтарап бөлшек. Ол ортасында өзінен радиусы 104 -105 есе кіші көлемді алып жатқан оң зарядты ядродан және оны айнала қозғалып жүрген теріс зарядты электрондардан тұрады.

37. Күкірт қышқылының тұздары қалай аталады:

- A) Сульфаттар
- B) Нитраттар
- C) Хлоридтер
- D) Силикаттар
- E) Фосфаттар

Оқулық: «Жалпы химия» орта мектептің 11 сынып үшін оқу кітабы, Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова, Бишкек-2008.- 116 бет, VI тарау.

Химиялық қасиет - бұл химиялық заттың құрамына байланысты, жаңа зат түзуге қабілетті, бұрынғыдан өзгеше химиялық өзгеріске ұшырау қабілеті.

38. Периодтық заңды кім ашты?

- A) Д.И. Менделеев
- B) М.В.Ломоносов
- C) С.А.Аррениус
- D) Н.И. Кучеров
- E) А.М. Бутлеров

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 43 бет.

Менделеевтің периодтық заңы – атом ядросы зарядтарының артуына байланысты химиялық элементтер қасиеттерінің периодты өзгеретінін тұжырымдайтын табиғаттың негізгі заңы.

39. Жер атмосферасының құрамында қандай газ көп:

- A) Азот
- B) Хлор
- C) Көміртегі
- D) Сутегі
- E) Оттегі

Оқулық: «Өсімдіктер биологиясы» оқу құралы. Г.Ж. Сұлтанғазина 2023 – 103 бет.

Жер атмосферасы көптеген газдардың қоспасынан тұрады және оны ауа деп білеміз. Орта шамамен 25 км биіктікке дейін құрғақ ауаның құрамы Жер шарының барлық тұсында өзгермейді. Көлемі бойынша ол 78,09 % азоттан, 20,95 % оттегіден, 0,93 % аргоннан тұрады.

40. Су молекуласының құрамы (су формуласы)?

- A) H₂O
- B) HO
- C) H₂
- D) O₂
- E) Cl₂

Оқулық: «Жалпы химия» орта мектептің 11 сынып үшін оқу кітабы, Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманқұлова, Бишкек-2008.- 89 бет,

Су — сутегі мен оттегінің қалыпты жағдайларда тұрақтылығын сақтайтын қарапайым химиялық қосылыс. Судың құрамында массасы бойынша 11,19 % сутек, 88,81 % оттект болады; молекуласы **2 атом сутек пен 1 атом оттектен тұрады.**

41. Химиялық реакциялардың жылдамдығын өзгертетін заттарды көрсетіңіз?

- А) Катализаторлар
- В) Ферменттер
- С) Реагенттер
- Д) Ингибиторлар
- Е) Барлық жауаптар дұрыс

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

42. Гомологиялық айырмашылықты көрсетіңіз:

- А) CH_2
- В) CH_4
- С) CH
- Д) CH_3
- Е) CH_5

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Исмаилова Ж.Б., Қостанай -2015.- 8 бет.

Гомология-бұл заттардың қасиеттері / құрылымы ұқсас, бірақ әртүрлі молекулалық құрамы бар құбылыс.

43. Метанның молекулалық формуласын көрсетіңіз:

- А) CH_4
- В) CH_2
- С) CH_3
- Д) CH
- Е) CH_6

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім. М.Қ.Оспанова., Қ.С.Аухадиева., Т.Г.Белоусова, «Мектеп» баспасы, Алматы, 2019 - 201 бет.

Метан (лат. *methanum*; Батпақты газ, CH_4) - құрамы бойынша ең қарапайым шекті көмірсутек, қалыпты жағдайда дәмі мен иісі жоқ түссіз газ.

44. Элементтердің қай тобы металдарға жатады?

- А) Li, Na, K
- В) B, C, S
- С) H, Mn, He
- Д) F, Cl, I
- Е) Br, Ne, Ar

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Металдар тоқты және жылуды жақсы өткізеді, металл жылтыры бар, майысады. Мысалы мыс, алтын, күміс, темір сияқты химиялық элементтер металдарға жатады. **Бейметалдар** тоқ пен жылуды нашар өткізеді, металдық жылтырға ие емес. Кейбірі түссіз.

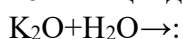
45. Қышқыл оксидтерінің қатарын көрсетіңіз:

- A) CO₂, NO₂, P₂O₅, SO₃
- B) Al₂O₃, N₂O, CaO, FeO
- C) Fe₂O₃, ZnO, Cl₂O, Na₂O
- D) K₂O, CaO, Na₂O, Li₂O
- E) FeO, Cr₂O₃, MgO, BeO

Оқулық: «Жалпы химия», Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова Бишкек 2008– 144 бет, VII тарау.

Қышқыл оксидтері металл емес элементтерді құрайды. Мысалы, күкірт оксиді (VI) SO₃.

46. Реакцияда алынған сілтіні көрсетіңіз:

- A) KOH
- B) KH
- C) K₂O
- D) K₂O₂
- E) Реакция жоқ

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Химиялық реакциялар — заттардың өзара әрекеттесуі нәтижесінде олардың химиялық құрамы мен құрылысы өзгеріп, басқа заттарға айналуы.

47. Салыстырмалы атомдық масса қалай белгіленеді?

- A) Ar
- B) A
- C) Mr
- D) M
- E) Qr

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 45 бет.

Салыстырмалы атомдық масса (таңба: A_r; кейде қысқартылады Жедел Жадтау Құрылғысы немесе р.а.м.), сонымен бірге белгілі ескірген синоним атомдық салмақ, өлшемсіз физикалық шама орташаның қатынасы ретінде анықталады масса туралы атомдар химиялық элемент берілген үлгіде атомдық массаның тұрақтысы.

48. Сілтілік жер металдарының күкіртпен әрекеттесуі нәтижесінде қыздыру кезінде пайда болады...?

- A) Сульфидтер
- B) Сульфаттар
- C) Сульфиттер
- D) Оксидтер
- E) Гидроксидтер

Оқулық: «Жалпы химия», Т.Т.Кудайбергенов., С.М.Молдогазиева., Г.И.Иманкулова Бишкек 2008– 161 бет, VI тарау.

Сілтілік жер металдар — екінші топта орналасқан металдар. Оларға: бериллий, магний, кальций, стронций, барий, радий жатады.

Бұл элементтердің сыртқы электрондық қабаттарында екі электрондары болады, оларды оңай беріп жіберіп, өзінің алдында тұрған бекзат газдардан аяқталған электрондық құрылысын қабылдайды.

49. Метан молекулаларының құрылымы бойынша ... болып табылады:

- A) Алкан
- B) Алкен
- C) Алкин

Д) Цикландарға

Е) Циклоалкан

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім. М.Қ.Оспанова., Қ.С.Аухадиева., Т.Г.Белоусова, «Мектеп» баспасы, Алматы, 2019 - 218 бет.

Алкандар-қарапайым (жалғыз) байланыстары бар және жалпы C_nH_{2n+2} формуласы бар гомологиялық қатарды құрайтын сызықты немесе тармақталған құрылымдағы ациклді көмірсутектер.

50. $CaCO_3$ молекулалық массаның қосылысын анықтаңыз:

А) 100

В) 50

С) 25

Д) 150

Е) 180

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Молекула-екі немесе одан да көп байланысқан атомдардан түзілген электрлік бейтарап бөлшек. Мысалы, егер сіз қолданғыңыз келсе $Mr(CaCO_3) = Ar(Ca) + Ar(C) + 3 * Ar(O) = 40 + 12 + 3 * 16 = 100$.

51. Этил спиртіне қандай формула сәйкес келеді?

А) C_2H_5OH

В) CH_3Cl

С) CH_3OH

Д) C_6H_5Br

Е) C_2H_5Cl

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Исмаилова Ж.Б., Қостанай -2015.- 167 бет.

Этанол- C_2H_5OH химиялық формуласы бар қарапайым спирт.

52. Сутектің кристалдық торының түйіндерінде не орналасады?

А) Молекулалар

В) Иондар

С) Атомдар

Д) Электрондар

Е) Позитрондар

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Молекулалар — заттың қасиеті мен құрамын сақтайтын ең ұсақ бөлшектер. Молекулалар химиялық реакция кезінде атомдарға ыдырайды.

53. Атомдық-молекулалық ілім түсіндіреді?

А) Заттар және олардың бір түрден екінші түрге айналуын

В) Табиғаттағы заттардың айналымы

С) Заттың қасиеттері

Д) Химиялық әдістер

Е) Хаттардың химиялық қасиеттері

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 40 бет.

Атомдық-молекулалық ілім-заттардың дискретті құрылымы туралы жаратылыстанудың теориялық идеяларының жиынтығы.

54. Сутектің салыстырмалы атомдық массасы қандай?

- A) 1
- B) 3
- C) 2
- D) 4
- E) 5

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 45 бет.

Сутектің салыстырмалы атомдық массасы 1,0079, бірақ ол бүтін санға дейін дөңгелектенеді. Бұл сутектің атомдық-молекулалық массасы-1 дегенді білдіреді. $A_r(N) = 1$.

55. Молекуланың анықтамасын көрсетіңіз:

- A) Заттың химиялық қасиеттерін сақтайтын ең кішкентай бөлшек
- B) Белгілі бір қасиеттер жиынтығымен сипатталатын атомдардың белгілі түрлері
- C) Қарапайым және күрделі заттардың молекулаларының құрамына кіретін химиялық элементтің ең аз бөлігі
- D) Барлық жауаптар дұрыс
- E) Бір элементтің атомдарынан түзілген зат

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Молекула-екі немесе одан да көп байланысқан атомдардан түзілген электрлік бейтарап бөлшек.

56. $CaCO_3$ молекулалық массасын есептеңіз:

- A) 100
- B) 102
- C) 19
- D) 155
- E) 101

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Молекула-екі немесе одан да көп байланысқан атомдардан түзілген электрлік бейтарап бөлшек.

57. Өнеркәсіпте сутекті қалай алуға болады?

- A) Табиғи газдан
- B) Тұрақты электр тогының әсерінен судың ыдырауы
- C) Қышқылдардың сутегіге дейінгі кернеулер қатарында тұрған металдармен өзара әрекеттесуі
- D) Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі
- E) Дұрыс жауап жоқ

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Өнеркәсіпте таза сутекті алудың негізгі әдістері-судың электролизі және Кокс немесе метанның конверсиясы. Сонымен қатар, сутегі мұнай-химия процестерінің әртүрлі газ қоспаларынан алу және концентрациялау арқылы алынады.

58. Зат массасының зат мөлшеріне қатынасы.....деп аталады:

- A) Молярлық масса
- B) Атомдық масса

- С) Салыстырмалы молярлық масса
- Д) Салыстырмалы атомдық масса
- Е) Молярлық масса

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 40 бет.
Молярлық масса-заттың сипаттамасы, заттың массасының оның мөлшеріне қатынасы.

59. Зат мөлшерін өлшеу бірлігі.

- А) Моль
- Б) Г
- В) Г / моль
- Г) Л
- Д) Моль / л

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 40 бет.
Моль-Халықаралық бірлік жүйесіндегі (SI) зат мөлшерінің өлшем бірлігі. Бір мольдің мәні Авогадро саны арқылы анықталады, бір моль-құрамында $6,02 \times 10^{23}$ бөлшектер (атомдар, молекулалар, иондар, электрондар немесе кез-келген басқа заттар) бар зат мөлшері.

60. Қандай қосылыс бейорганикалық емес екенін анықтаңыз:

- А) CH_3NH_2
- Б) CO
- В) NH_4NO_3
- Г) CH_2C
- Д) CaC_2

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім. М.Қ.Оспанова., Қ.С.Аухадиева., Т.Г.Белоусова, «Мектеп» баспасы, Алматы, 2019 - 218 бет.

Бейорганикалық заттар-бұл қарапайым заттар, сонымен қатар органикалық емес химиялық қосылыстар.Органикалық заттар-көміртегі қосылыстары. Олардың құрамына сутегі, оттегі, азот, фосфор, күкірт атомдары да кіруі мүмкін.

61. Қандай химиялық байланыстың әлсіз екенін көрсетіңіз:

- А) Сутегі
- Б) Металл
- В) Ковалентті
- Г) Иондық
- Д) Атомдық

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 167 бет.

Сутегі байланысы-оң зарядталған сутегі атомы мен әлдеқайда электронегативті Атом, көбінесе оттегі, азот немесе фтор арасында пайда болатын өзара әрекеттесу.

62. Қай ғалымның еңбегінде атомның құрамына кіретін бөлшектердің орналасуын туралы алғаш рет ашқан ғалымды көрсетіңіз?

- А) Э. Резерфорд
- Б) Л. Мейер
- В) А. Лавуазье
- Г) Д. Дальтон
- Д) И. Я. Берцелиус

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, М.К.Оспанова., Т.Г.Белоусова., Қ.С.Аухадиева, Алматы «Мектеп» -2017-40 бет.

1911 жылы Э. Резерфорд өзінің әйгілі альфа бөлшектерін шашырату тәжірибесімен

атомдарда оң зарядталған ядро мен оның айналасындағы теріс зарядталған электрондардың бар екенін дәлелдеді. Тәжірибе нәтижелеріне сүйене отырып, ол атомның планеталық моделін жасады.

63. Бензолдың формуласын көрсетіңіз?

- A) C_6H_6
- B) C_2H_6
- C) C_2H_4
- D) CH_4
- E) C_2H_2

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Исмайлова Ж.Б., Қостанай -2015.- 9 бет.

Бензол (C_6H_6 химиялық формуласы) - органикалық химиялық қосылыс, ерекше тәтті иісі бар түссіз сұйықтық.

64. Азот (III) оксидіне сәйкес қышқыл формуласын көрсетіңіз.

- A) HNO_2
- B) HNO_3
- C) NH_3
- D) H_2NO_2
- E) HNO

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, М.К.Оспанова., Т.Г.Белоусова., К.С.Аухадиева, Алматы «Мектеп» -2017-66 бет.

N_2O_3 азот оксиді (азотты ангидрид) - қалыпты жағдайда тұрақсыз қою көк сұйықтық, сумен әрекеттесіп, HNO_2 азот қышқылын түзеді. N_2O_3 оксидтері сәйкес келеді әлсіз азот қышқылы HNO_2 , оксидтер N_2O_5 - күшті азот қышқылы HNO_3 .

65. Алкиндер қайсы құрылымның изомері болып есептеледі:

- A) Алкадиендер
- B) Циклоалкандар
- C) Алкендер
- D) Арендер
- E) Барлық жауаптар дұрыс

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, М.К.Оспанова., Т.Г.Белоусова., К.С.Аухадиева, Алматы «Мектеп» -2017-66 бет.

Алкиндер-алкадиендердің құрылымдық изомерлері. Алкиндер-жалпы C_nH_{2n-2} формуласы бар гомологиялық қатарды құрайтын көміртек атомдары арасында бір үштік байланысы бар ациклді қанықпаған көмірсутектер.

66. Молекуланың химиялық формуласы мыналарды көрсетеді:

- A) Заттың сапалық және сандық құрамы
- B) Атомдық масса
- C) Атомның салмағы
- D) Салыстырмалы атомдық масса
- E) Барлық жауаптар дұрыс

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, М.К.Оспанова., Т.Г.Белоусова., К.С.Аухадиева, Алматы «Мектеп» -2017-40 бет.

Химиялық формула заттың сапалық және сандық құрамын көрсетеді.

67. Сутегі молекуласының құрамын көрсетіңіз:

- A) H_2
- B) H_3

С) H₂O

Д) Н

Е) H₂O₂

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 43 бет.

Ең қарапайым сутегі молекуласы екі сутегі атомынан, яғни екі сутегі атомының ядросынан және екі электроннан тұрады.

68. Калий гидроксидінің химиялық формуласын көрсетіңіз?

А) KOH

В) KNH₃

С) KH₃

Д) K₂H₃

Е) K₂O

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық. М.К.Оспанова., Т.Г.Белоусова., К.С.Аухадиева, Алматы «Мектеп» -2017-40 бет.

Калий гидроксиді-KOH химиялық формуласы бар Бейорганикалық қосылыс. Тривиальды атаулар: каустикалық калий, каустикалық калий.

69. Сутектің тотығу қасиеттері өзара әрекеттесу кезінде көрінеді:

А) Натрий

В) Оттегімен

С) Күкірт

Д) Азотпен

Е) Қышқыл сутегі

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 225 бет, 7 тарау.

Сутегі тотығу қасиеттерін натриймен әрекеттескенде көрсетеді, қарапайым заттар-металдар тек тотықсыздану қасиеттерін көрсетеді $2Na + H_2 = 2NaH$

70. Бейорганикалық қосылыстар класын көрсетіңіз?

А) Қышқылдар, негіздер

В) Оксидтер, хлоридтер

С) Металдар, бейметалдар

Д) Тұздар, металдар

Е) Негіздер, бейметалдар

Оқулық: «Бейорганикалық химия (1-бөлім)», Исмаилова Ж.Б. Қостанай , 2016 – 5 бет.

Бейорганикалық заттардың маңызды кластары-оксидтер, қышқылдар, негіздер және тұздар.

71. Бейорганикалық қосылыстардың маңызды кластары туралы негізгі ұғымдарды қалыптастырудың бірінші кезеңінің теориялық негізін көрсетіңіз:

А) Атомдық-молекулалық ілім

В) Ерітінділер

С) Мерзімді кесте

Д) Қауіпсіздік техникасы қағидалары

Е) химиялық байланыс

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 40 бет.

Атомдық-молекулалық теория қазіргі ғылыми дүниетанымның негізі және барлық жаратылыстану ғылымдарының негізі болып табылады. Теорияның негізінде заттар ең кішкентай бөлшектерден - атомдардан тұрады деген түсінік жатыр.

72. Күкірт ангидридін көрсетіңіз:

- A) SO_3
- B) S
- C) SO_2
- D) SO
- E) S_2O

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 254 бет, 8 тарау.
Күкірт оксиді (VI) (күкірт ангидридi, күкірт триоксидi, күкірт газы) SO_3 - күкірттің ең жоғары оксиді. Қалыпты жағдайда тұншықтыратын иісі бар жеңіл ұшпа түссіз сұйықтық.

73. Электролиттік диссоциация тұрғысынан негіздер электролит тұзушілер болып табылады:

- A) OH^- - анион гидроксиді
- B) Гидроксид ион-катион
- C) Хлор анионы
- D) Сутегі катионы
- E) Барлық жауаптар дұрыс

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 254 бет, 8 тарау.
Электролиттік диссоциация теориясы тұрғысынан негіздер диссоциация кезінде металл катиондары мен OH^- - гидроксид аниондарын құрайтын электролиттер болып табылады. Барлық негіздерді біріктіретін нәрсе-олар диссоциация кезінде міндетті түрде гидроксид иондарын құрайды.

74. Негіздерді алу әдістерін көрсетіңіз:

- A) $\text{K}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O} = 2\text{KOH}$
- B) $2\text{Ba} + \text{O}_2 = 4\text{BaO}$
- C) $3\text{Al} + \text{O}_2 = \text{Al}_2\text{O}_3$
- D) $\text{CaC}_2 + 2\text{H}_2\text{O} = \text{CaCO}_3 + 2\text{H}_2$
- E) $2\text{Cl}_2 + 7\text{O}_2 = 2\text{Cl}_2\text{O}_7$

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-165 бет.
Негіздер-бұл металл атомдарынан және бір немесе бірнеше гидроксо топтарынан (OH^-) тұратын күрделі заттар. Негіздер бірнеше әдістермен алынады: олардың бірі: оксидтің сумен әрекеттесуі.

75. Бір қышқылды гидроксидті көрсетіңіз:

- A) NaOH
- B) $\text{Na}(\text{OH})_2$
- C) $\text{Al}(\text{OH})_3$
- D) $\text{Mg}(\text{OH})_2$
- E) $\text{Be}(\text{OH})_2$

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-165 бет.
Натрий гидроксиді (хим. формула - NaOH) - ең көп таралған сілтілік болып табылатын бейорганикалық химиялық қосылыс. Қышқылдығы бойынша (OH^- топтарының саны бойынша-негіз молекуласында): бір қышқыл – NaOH, KOH, көп қышқыл – $\text{Ca}(\text{OH})_2$, $\text{Al}(\text{OH})_3$.

76. «Күкірт» химиялық элементі қандай әріппен белгіленеді?

- A) S
- B) Se

- С) Si
- Д) С
- Е) Sn

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-30 бет.

Күкірт (химиялық таңба - S) - атомдық нөмірі 16 Д.И. Менделеевтің химиялық элементтерінің периодтық жүйесінің үшінші кезеңінің 16-шы тобының (ескірген жіктемесі бойынша - алтыншы топтың негізгі кіші тобы, VIA) химиялық элементі.

77. Қышқыл формуласын көрсетіңіз:

- А) HNO_3
- В) NO_2
- С) NaCl
- Д) Na_2O
- Е) H_2O

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 66 бет.

Азот қышқылы (химиялық формула - HNO_3) - азоттың жоғары тотығу дәрежесіне жауап беретін күшті химиялық бейорганикалық қышқыл (+5).

78. Қышқылдарды алу жолдары:

- А) $\text{P}_2\text{O}_5 + 3\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{H}_3\text{PO}_4$
- В) $2\text{NaOH} + \text{HCl} = 2\text{NaCl} + \text{H}_2\text{O}$
- С) $\text{Al} + 6\text{HNO}_3 = \text{Al}_2\text{O}_3 + 6\text{NO}_2 + 3\text{H}_2\text{O}$
- Д) $\text{Mg}(\text{OH}) + \text{Cl}_2 = \text{MgCl}_2 + \text{H}_2\text{O}$
- Е) $2\text{HNO}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{NO} + 3\text{Cl}_2 + 4\text{H}_2\text{O}$

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 66 бет.

Қышқылдар бірнеше әдістермен алынады: олардың бірі: қышқыл оксидінің сумен әрекеттесуі. Қышқыл оксиді + су $\rightarrow$ қышқыл.

79. Келесі формула бойынша зат қалай аталады: $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$?

- А) Глаубер тұзы
- В) Натрий нитриті
- С) Натрий нитраты
- Д) Дұрыс жауап жоқ
- Е) Натрий сульфаты

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім. М.Қ.Оспанова., Қ.С.Аухадиева., Т.Г.Белоусова, «Мектеп» баспасы, Алматы, 2019 - 66 бет.

Глаубер тұзы (мирабилит) — $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$, натрий сульфатының он су кристалды гидраты (декагидрат).

80. Химиялық элементтердің атаулары қай тілде жазылады?

- А) Латын
- В) Грек
- С) Ағылшын
- Д) Орыс
- Е) Поляк

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 43 бет.

Химиялық элементтердің қазіргі таңбалары бірінші әріптен немесе элементтердің латын атауының бірінші және келесі әріптерінің бірінен тұрады.

81. Химия дамуының алғашқы кезеңінде тез ұшқыш сұйықтықтар қалай аталады?

- A) Спирт
- B) Су
- C) Май
- D) Дұрыс жауап жоқ
- E) Мұнай

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Исмайлова Ж.Б., Қостанай -2015.- 7 бет.

Спирттер – құрамында қаныққан (sp^3 -будандастыру күйінде) көміртек атомымен тікелей байланысқан бір немесе одан да көп гидроксил топтары (гидроксил, - OH) бар органикалық қосылыстар.

82. Әлсіз қышқыл формуласын көрсетіңіз:

- A) HNO_2
- B) HNO_3
- C) $HClO_4$
- D) HCl
- E) H_2SO_4

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық, Оспанова М. Қ., Белоусова Т. Г., Аухадиева Қ. С. Алматы «Мектеп», 2017 – 66 бет.

Азот қышқылы (химиялық формула - HNO_2) - әлсіз бір негізді жоғары уытты бейорганикалық қышқыл. Стандартты жағдайларда тұрақсыз.

83. Мұнда күрделі қосылыстардағы байланыс нені білдіреді?

- A) Иондық
- B) Металл
- C) Ковалентті полярлы емес
- D) Ковалентті полюс
- E) Сутегі

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 109 бет.

Иондық байланыс-атомдардың электрондарды беруі және қосуы нәтижесінде пайда болған әртүрлі зарядталған иондарға тән химиялық байланыс түрі.

84. Метанға қандай формула сәйкес келеді?

- A) CH_4
- B) C_6H_6
- C) C_2H_4
- D) C_2H_2
- E) C_2H_6

Оқулық: «Органикалық химия» А.Сыдықов., С.Сыдықбаева., Ж.Иманғазина., Л.Ибрайманова., Талдықорған -285 бет.

Метан (лат. *methanum*; батпақты газ, CH_4) - құрамы бойынша ең қарапайым шекті көмірсутек, қалыпты жағдайда дәмі мен иісі жоқ түссіз газ.

85. Электролиттік диссоциация теориясына сәйкес барлық заттар қандай екі топқа бөлінеді?

- A) Электролиттер және электролит еместер
- B) Катиониттер мен аниониттер
- C) Қарапайым және күрделі
- D) Катиондар мен аниондар
- E) Бұйра және дымқыл

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 254 бет.

Электролиттер-ерітінділер мен балқымалардағы иондарға диссоциацияланғаннан кейін электр тогын өткізетін заттар. Әдетте олардың молекулаларында иондық немесе полярлық коваленттік байланыстар болады. Электролиттер емес-бұл ерітінділер мен балқымалардағы иондарға ыдырамайтын заттар, яғни олар еріген түрінде өткізгіштікке ие емес.

86. Бұл бейметалдардың қайсысы галоген емес?

- A) Оттегі
- B) Бром
- C) Фтор
- D) Хлор
- E) Йод

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-84 бет.

Оттегі (химиялық таңба - O, от лат. Oxygenium) - атомдық нөмірі 8 Д.И. Менделеев периодтық жүйесінің екінші кезеңінің 16 - тобының химиялық элементі (ескірген жіктелуі бойынша-алтыншы топтың негізгі кіші тобы, VIA).

87. Д.И. Менделеевтің пікірінше атомның басты белгісі қандай болды?

- A) Массасы
- B) Көлемі
- C) Тығыздығы
- D) Жылдамдық
- E) Қуат

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 43 бет.

Масса-денелердің инертті және гравитациялық қасиеттерін олардың жылдамдығы жарық жылдамдығынан әлдеқайда аз болатын жағдайларда анықтайтын скалярлық физикалық шама.

88. Хлор фтор сутегі ..... зиянды:

- A) Озон қабаты үшін
- B) Жәндіктер үшін
- C) Адамға арналған
- D) Үй жануарлары үшін
- E) Өсімдіктер үшін

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-94 бет.

Озон қабаты-20-дан 40 км-ге дейінгі биіктіктегі стратосфераның бөлігі (тропикалық ендіктерде 25-30 км, қоңыржай ендіктерде 20-25, полярлық 15-20), озонның ең көп мөлшері (молекуласы үш оттегі атомынан тұратын зат, O₃), күннің ультракүлгін сәулеленуінің молекулалық оттегіге (O₂) әсерінен пайда болады.

89. Тұз қышқылының тұздарын атаңыз:

- A) Хлоридтер
- B) Гидраттар
- C) Пероксидтер
- D) Нитраттар
- E) Гидроксидтер

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-41 бет.

Хлоридтер - аз электртеріс элементтері бар хлордың химиялық қосылыстары, онда ол тотығу-1 дәрежесін көрсетеді.

90. Белоктардың құрамына кірмейді:

- A) Сынап
- B) Сутегі
- C) Оттегі
- D) Азот
- E) Күкірт

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-38 бет.

Сынап (Hg, лат. Hydrargyrum) - Д.И. Менделеевтің химиялық элементтерінің периодтық жүйесінің алтыншы кезеңінің элементі, атомдық нөмірі 80, мырыштың кіші тобына, 12-ші топқа жатады.

91. Глициннің салыстырмалы молекулалық салмағы:

- A) 75
- B) 65
- C) 88
- D) 95
- E) 59

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім, Алматы.-2019-147 бет.

Глицин-суда жақсы еритін, органикалық еріткіштердің көпшілігінде ерімейтін ақ кристалды ұнтақ. Глициннің балқу температурасы 292 °C. молекулалық салмағы-75,07 г / моль, тығыздығы - 1,607 г / см³.

92. 5-10% - йод ерітіндісі:

- A) Йод тұнбасы
- B) Йодид
- C) Хлорлы әк
- D) Фенол
- E) Гидрид

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған оқулық, М.Б.Усманова., К.Н.Сакарьянова., Б.Н.Сахариева., Алматы «Атамұра» -2018-11 0бет.

5% алкоголь йодының ерітіндісі микробқа қарсы, тітіркендіргіш, алаңдататын әсерге ие, жараларды емдеуді тездетеді.

93. Йодқа сапалы реакция:

- A) Крахмал
- B) Натрий
- C) Целлюлоза
- D) Цезий
- E) Титан

Оқулық: «Химия» Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық 2-бөлім, Алматы.-2019-157 бет.

Крахмал-(C₆H₁₀O₅)_n формуласы бар органикалық зат, амилоза мен амилопектин полисахаридтерінің қоспасы, олардың мономері альфа-глюкоза болып табылады.

94. Фтор ядросының заряды?

- A) +7
- B) +9
- C) +6
- D) +3

Е) + 12

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 18 бет, 2 тарау.
Фтордың атомдық моделі: ядро заряды 9+, екі электрон ішкі қабықта, жетеуі сыртқы қабатта орналасқан. Әрбір атом әрқашан тұрақты күйге ұмтылады.

95. Күшті тотықтырғыштарды көрсетіңіз:

- А) Галогендер
- В) Халькогендер
- С) Сілтілі металдар
- Д) Сілтілі жер металдары
- Е) Дұрыс жауап жоқ

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 225 бет, 7 тарау.
Галогендер-Д.И.Менделеевтің химиялық элементтерінің периодтық жүйесінің 17-ші тобының химиялық элементтері (VII топтың негізгі кіші тобының элементтері).

96. Фтордың басқа галогендерден айырмашылығы:

- А) Бос орбиталі жоқ d
- В) Бос орбиталі жоқ s
- С) Ұшпайтын
- Д) Элемент s
- Е) Элемент f

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 18 бет, 2 тарау.
Фтордың қайнау температурасы өте төмен (85,03 К, -188,12 °С) және балқу температурасы (53,53 К, -219,70 °С). Себебі фтордың d-деңгейі жоқ және басқа галогендерден айырмашылығы бір жарым байланыс түзе алмайды.

97. Оның қосылыстарында бір валентті, өте белсенді, қалыпты температурада көптеген элементтермен әрекеттеседі және тоңазытқышта фреон алу үшін қолданылады:

- А) Фтор
- Б) Йод
- С) Бром
- Д) Хлор
- Е) Натрий

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 18 бет, 2 тарау.
Фтор (химиялық таңба - F, лат. Fluorum) - атомдық нөмірі 9 Д.И. Менделеевтің химиялық элементтерінің периодтық жүйесінің екінші кезеңінің 17-ші тобының (ескірген жіктемесі бойынша - жетінші топтың негізгі кіші тобы, VIIA) химиялық элементі.

98. Ол маталарды ағартуға, ағартатын әк, тұз қышқылын алуға, ауылшаруашылық зиянкестерімен күресуде қолданылатын заттарды алуға, ауыз суды тазартуға қолданылады:

- А) Хлор
- В) Фтор
- С) Бром
- Д) Йод
- Е) Натрий

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 18 бет, 2 тарау.
Хлор (химиялық таңба - Cl, от лат. Chlorum) - Д.И. Менделеевтің атомдық нөмірі 17 болатын химиялық элементтердің периодтық жүйесінің үшінші кезеңінің 17 - ші тобының химиялық элементі (ескірген жіктемесі бойынша-жетінші топтың негізгі кіші тобы, VIIA).

99. Тыныс алу жолдарын тітіркендіретін өткір иісі бар газ ауадан 1,26 есе ауыр, суда

жақсы ериді. Оның судағы ерітіндісі тұз қышқылы деп аталады:

- A) Сутегі хлориді
- B) Фтор сутегі
- C) Бром
- D) Хлорид
- E) Натрий

Оқулық: «Жалпы химия» Бірімжанов Б., Нұрахметов Н., Алматы -1992.- 225 бет, 7 тарау.
Сутегі хлориді-түссіз, термиялық тұрақты улы газ (қалыпты жағдайда), өткір иісі бар, ылғалды ауада түтін шығаратын, суда оңай ериді (судың бір көлеміне 500 көлемге дейін газ), хлорсутек (тұз) қышқылын түзеді.

100. Қай затпен амин қышқылы реакцияда күрделі эфир түзеді?

- A) Спиртпен
- B) Альдегидпен
- C) Қышқыл
- D) Ангидридпен
- E) Негіздеме

Оқулық: «Органикалық химия» әдістемелік нұсқау, Исмайлова Ж.Б., Қостанай -2015.- 8 бет.

Спирттер – құрамында қаныққан (будандастыру күйінде sp^3 -) көміртек атомымен тікелей байланысқан бір немесе одан да көп гидроксил топтары (гидроксил, – OH), бар органикалық қосылыстар.

Логика және сыни ойлау

1. Екі жолдың қиылысы бар. Қиылыстың әр көшесінің бойына 11 ағаш отырғызуға болады. Қиылысты құрайтын бір көше бойымен 11 ағаш отырғызу керек, ал екінші көше бойымен тағы 11 ағаш қиылысын құрайды. Қиылысты құрайтын екі көшеге ағаштардың ең аз саны қандай?

- A) ағаштар саны 21
- B) ағаштар саны 23
- C) ағаштар саны 15
- D) ағаштар саны 17
- E) ағаштар саны 19

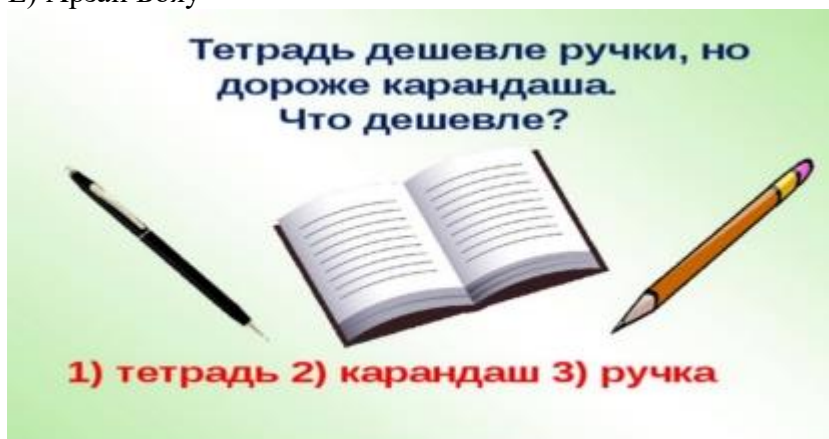
Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Элизер Юдковский "Гарри Поттер және рационалды ойлау әдістері". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және мәселелерді нақты шешу дағдыларын қажет етеді.

2. Дәптер қаламға қарағанда арзан, бірақ қарындашқа қарағанда қымбат. Қайсысы арзан?
- A) қарындаш арзанырақ
  - B) арзан тұтқа
  - C) арзан дәптер
  - D) арзан кітап
  - E) Арзан Бояу

Оқулықтар:

1. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

2. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

3. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

Бұл тапсырма ақылдылықты, ұсақ-түйектерді байқау, фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

3. Бір азаматтың әкесінің аты-Николай Петрович, ал ұлының аты – Алексей Владимирович. Азаматтың аты кім?

- A) Владимир Николаевич
- B) Николай Владимирович
- C) Алексей Владимирович
- D) Николай Петрович

Е) Алексей Петрович

**Отца одного неизвестного гражданина зовут
Николай Петрович, а сына этого гражданина –
Алексей Владимирович.
Как зовут неизвестного гражданина?——**

Оқулықтар:

1. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".

2. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

3. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Ася Казанцева "интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

5. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты таңдау және салыстыру, логикалық есептерді өз бетінше шеше білу сияқты сыни ойлау дағдыларын қажет етеді.

4. Ваня Петиден жоғары, бірақ Сениден төмен, ал Коля Петиден төмен тұрады. Олардың әрқайсысы төрт қабатты үйдің қай қабатында тұрады?

А) 1 қабат – Коля, 2 қабат – Петя, 3 қабат-Ваня, 4 қабат-Сеня

В) 1 қабат – Ваня, 2 қабат-Коля, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Петя

С) 1 қабат – Петя, 2 қабат-Коля, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Ваня

Д) 1 қабат – Коля, 2 қабат-Ваня, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Петя

Е) 1 қабат – Сеня, 2 қабат – Петя, 3 қабат-Ваня, 4 қабат-Коля

Оқулықтар:

1. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
2. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
3. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
4. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
5. Элиезер Юдковский "Гарри Поттер және рационалды ойлау әдістері". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
8. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
9. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
10. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
11. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма масштабтауды, мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейіндік салада сарапшы болуды талап етеді.

5. Екеуі өзенге жақындады. Өтуге болатын қайық тек бір адамның массасына төтеп бере алады! Алайда, көмексіз олар осы қайықпен өтті. Олар мұны қалай жасады?

A) екеуі өзеннің әртүрлі жағасында болды. Алдымен біреуі, содан кейін екіншісі өтті.

B) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Біреуі қайықпен өтті, екіншісі жүзіп кетті. Кейде орындар өзгерді.

C) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де қайықпен өтті.

D) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де жүзіп өтті.

E) екеуі өзеннің әртүрлі жағасында болды. Ешкім өтіп кетті.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

4. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тәуелсіз ойлауды және ұтымды дәлелді пікірді талап етеді.

6. Бір жарым лимон 150 теңге тұрады. 10 лимон қанша тұрады?

A) 1000 теңге

B) 150 теңге

C) 200 теңге

D) 300 теңге

E) 1500 теңге

Бұл тапсырма мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейінді салада сарапшы болуды талап етеді.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
  2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
  3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
  4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
  7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма мидың өзін-өзі алдауына жол бермеу үшін тапсырманы санауға назар аударуды талап етеді.

7. Кітап үшін 1000 теңге және кітап құнының тағы жартысы төленді. Кітап қанша тұрады?

- А) жауап: 2000 теңге
- В) жауап: 1000 теңге
- С) жауап: 3000 теңге
- Д) жауап: 4000 теңге
- Е) жауап: 5000 теңге

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: Халық. білім, .2005. - 535 Б.
  2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
  3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
  4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма идеяларды, бастамашылықты және интроспекция қабілетін тез қалыптастыру дағдысын қажет етеді.

8. Әр минут сайын бөренеден бір метрлік бөлік кесіледі. Ұзындығы 6 метр болатын бөрене неше минут ішінде кесіледі?

- А) жауап: бөрене 10 минут ішінде кесіледі
- В) жауап: бөрене 15 минут ішінде кесіледі
- С) жауап: бөрене 20 минут ішінде кесіледі
- Д) жауап: бөрене 30 минут ішінде кесіледі

Е) жауап: бөрене 40 минут ішінде кесіледі

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
  2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
  3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
  4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма тиімді шешімдерді таба білуді және дәлелдерге сүйене отырып, нақты дәлелдерді жалған дәлелдерден ажырата білуді талап етеді.

9. Қайсысы ауыр: килограмм шайнек немесе килограмм шар?

- А) жауап: олардың арасында тең салмақ бар
В) жауап: килограмм шайнек ауыр
С) жауап: бір килограмм шардан ауыр
D) жауап: алдымен тең салмақ болады, бірақ біртіндеп, шарлардың көлемі үлкен болғандықтан, оларға үлкен архимедтік күш әсер етеді-олармен таразы жоғары болады.
Е) жауап: алдымен салмағы бірдей болады, бірақ олардың массасы әртүрлі, сондықтан шайнектер біртіндеп басылады (Архимед Күшін ескере отырып).

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.
Бұл тапсырма дәлелді фактілермен және тапсырмаға жүйелі, дәйекті көзқараспен негізделген тұжырымды қажет етеді.

10. Санау! Автобус жүрді. Онда 5 адам отырды. Аялдамаға 6 адам кірді. Келесі 4 адам шығып, 2 адам кірді, келесі 3 адам шығып, 4 адам кірді, келесі ешкім шықпады, бірақ 8 адам келді, келесі 6 адам шығып, 1, келесі 5, 4 кірді. Қанша аялдама болды?

- A) 8
- B) 9
- C) 7
- D) 6
- E) 5

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина. Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тез шешім қабылдау, жағдайды тұтастай көру, үнемі қайта қарау, дәйекті түрде әрекет ету және негізделген қорытынды жасау қабілетін талап етеді.

11. Сізде 5 таяқша бар деп елестетіп көріңіз. Егер сіз олардың екеуін екіге бөлсеңіз, қанша таяқша болады?

А) жеті таяқша.

В) үш таяқша.

С) бес таяқша.

Д) он таяқша.

Е) он бір таяқша.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

4. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".

5. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

6. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

7. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

8. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, оларға жетудің оңтайлы жолдарын дамытуды және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

12. Бір отбасында екі апаның әрқайсысының үш ағасы бар. Отбасында қанша бала бар? Егер әр әпкеде үш ағайынды болса, онда отбасында қанша ұл бар?

А) Жауап: 5 бала: үш ұл және екі қыз.

В) Жауап: 8 бала: алты ұл және екі қыз.

- С) жауап: 6 бала: үш ұл және үш қыз.
- Д) Жауап: 7 бала: үш ұл және төрт қыз.
- Е) Жауап: 9 бала: бес ұл және төрт қыз.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

13. Дүкенге 4 бала барды: Дима, Коля, Никита және Андрей, дүкенге барар жолда олар 4000 теңге тапты. Никита дүкенге жалғыз барса, қанша ақша табар еді?

- А) жауап: 4000 теңге.
- В) жауап: 2000 теңге.
- С) жауап: 16000 теңге.
- Д) жауап: 12000 теңге.
- Е) жауап: 1000 теңге.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

14. Бір күндік жәндіктер қанша уақыт өмір сүреді?

- А) жауап: 1 күн
- В) жауап: 1 ай
- С) жауап: 1 жыл
- Д) жауап: 1 апта
- Е) Жауап: 10 жыл

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

15. Аулада тауықтар мен қойлар болды. Олардың 3 басы және 8 аяғы бар. Қанша тауық және қанша қой болды?

А) Жауап: 2 тауық және 1 қой.

В) Жауап: 3 тауық және 2 қой.

С) Жауап: 2 тауық және 2 қой.

Д) Жауап: 3 тауық және 3 қой.

Е) жауап: 1 тауық және 2 қой.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, оларға жетудің оңтайлы жолдарын дамытуды және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

16. Менің әкем 31 жаста болғанда, мен 8 жаста едім, ал қазір әкем менен екі есе үлкен. Мен қазір неше жастамын?

А) жауап: 23, Әкеге 46.

В) Жауап: 16, Әкеге 40.

С) Жауап: 18, Әкеге 42.

Д) Жауап: 20, Әкеге 40.

Е) жауап: 22, Әкеге 44.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма талап етедібұл тапсырма тез шешім қабылдау, жағдайды тұтастай көру, үнемі қайта қарау, дәйекті түрде әрекет ету және негізделген қорытынды жасау қабілетін талап етеді.

17. Ағасы 14 жаста, ал әпкесі 10 жаста. Әпкесі қазір қанша жаста болса, ағасы қанша жаста болады?

- A) Жауап: 18 жыл.
- B) Жауап: 16 жыл.
- C) Жауап: 20 жыл.
- D) жауап: 22 жыл.
- E) Жауап: 21 жыл.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

18. Ең жылдам жәндік қандай?

- A) жауап: жылқы қоңызы
- B) Жауап: Тарақан
- C) Жауап: Ұлу
- D) Жауап: Құмырскалар
- E) Жауап: Қырықаяқ

Дұрыс жауап: А

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тиімді, шығармашылық және нәтижелі ойлауды, мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

19. Шашыраңқы бала үйден шығып, досы Эндрюге барды. Ол жарты жолдан өтіп, демалуға отырғанда, ол үйде кітапты ұмытып кеткенін есіне алды. Бала үйге оралып, кітапты алып, Эндрюге қайта барды. Ол Эндрюдің үйіне келгенде, ол сәл демалуға отыратын жерде сөмкені ұмытып кеткенін есіне алды. Бала сөмкеге оралып, қайтадан

досына баруға мәжбүр болды. Ол Эндрюге келгенде, ол екі шақырымның орнына әлдеқайда көп жүргенін түсінді. Бала неше шақырым жүрді?

- A) жауап: 6 км.
- B) Жауап: 2 км.
- C) жауап: 4 км.
- D) Жауап: 7 км.
- E) Жауап: 8 км.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тиімді, шығармашылық және нәтижелі ойлауды, мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

20. Екі ана, Екі қыз және әжесі мен немересі. Барлығы қанша?

- A) Жауап: 3
- B) Жауап: 6
- C) Жауап: 4
- D) Жауап: 5
- E) Жауап: 7

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

21. Бөренені 2 бөлікке кесу үшін жұмыс үшін 1000 теңге төлеу керек. Бөренені 4 бөлікке кесу қанша тұрады?

- А) жауап: 3000 теңге.
- В) жауап: 4000 теңге.
- С) жауап: 2000 теңге.
- Д) жауап: 1000 теңге.
- Е) жауап: 5000 теңге.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заттарға сыни көзқараспен қарауды, проблеманы және перспективаларды көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді талап етеді.

22. Терезеде 8 жасыл қызанақ болды. Үш күннен кейін олар қызарып кетті. Қанша жасыл қызанақ қалды?

- A) 0
- B) 8
- C) 16
- D) 4
- E) 2

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заттарға сыни көзқараспен қарауды, проблеманы және перспективаларды көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді талап етеді.

23. Екі суретші екі бөлмені екі сағат ішінде бояй алады. Алты сағат ішінде 18 бөлмені бояу үшін қанша суретші қажет?

- A) 6
- B) 24
- C) 8
- D) 18
- E) 12

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заңдылықтарды көре білуді, кез-келген жаңа ақпаратқа мұқият қарауды, әр тапсырмаға жүйелі, дәйекті және ұйымдасқан түрде жақындауды талап етеді.

24. Ваня Сережа мен Сашадан үлкен. Сережа мен Саша Петиден үлкен. Ұлдардың қайсысы бәрінен кіші?

A) Петя

B) Саша

C) Сережа

D) Ваня

E) Коля

Дұрыс жауап: A

Окулықтар:

6. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

7. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

1. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

2. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

3. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заңдылықтарды көре білуді, кез-келген жаңа ақпаратқа мұқият қарауды, әр тапсырмаға жүйелі, дәйекті және ұйымдасқан түрде жақындауды талап етеді.

25. Пәтерде иттер мен мысықтар тұрады. Барлық жануарлардың тек біреуі ит емес, ал бір үй жануарынан басқасының бәрі мысық. Мысықтар мен иттердің барлығы қанша?

A) бір ит және бір мысық

B) үш ит және бір мысық

- C) бір ит және үш мысық
- D) төрт ит және көптеген мысықтар
- E) екі ит және екі мысық

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты сауатты таңдауды, не болып жатқанын сыни тұрғыдан бағалай білуді, пайымдаудың тереңдігін жоғалтпауды және ұтымды болуды талап етеді,

26. Маша мен Ванидің әрқайсысында 9 кәмпит бар. Маша 4 кәмпит жеді. Ваня да солай жасады. Ваниде қанша лолipop қалды?

- A) 5
- B) 2
- C) 0
- D) 1

Е) 3

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейінді салада сарапшы болуды талап етеді.

27. Егер сіз жарысқа қатысып, үшінші орында тұрған адамды айналып өтсеңіз, онда сіз қандай орынға ие боласыз?

- А) Үшінші
- В) Бірінші
- С) Екінші
- Д) Төртінші
- Е) Бесінші

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты сауатты таңдауды, не болып жатқанын сыни тұрғыдан бағалай білуді, пайымдаудың тереңдігін жоғалтпауды және ұтымды болуды талап етеді.

28.100-ден 2-ні қанша рет шегеруге болады?

- A) 1 рет, $100-2=98$. Кейінгі шегерімдер енді 100-ден болмайды.
- B) 10
- C) 100
- D) 0
- E) 25
- F) 50

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты мұқият тексеруді, логикалық есептерді өз бетінше шешуді талап етеді.

29. Фермада екі жылқы, бір қоян, бір күшік, бір мысық, шошқа мен сиыр мен бұзау, күркетауық пен қаз болды. Иесі итпен келді. Фермада қанша аяқ болды?

- A) Екі
- B) 44
- C) 46
- D) 34
- E) 26

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, ақпаратты сауатты таңдау, болып жатқан оқиғаларды сыни тұрғыдан бағалау және ұтымды болу дағдыларын қажет етеді.

30. Бұл тізімде кім артық? Майшабақ, кит, акула, тунец, треска.

- A) Кит
- B) Майшабақ
- C) Акула
- D) Тунец
- E) Треска

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, ақпаратты сауатты таңдау, болып жатқан оқиғаларды сыни тұрғыдан бағалау дағдыларын қажет етеді

Логика және сыни ойлау

1. Екі жолдың қиылысы бар. Қиылыстың әр көшесінің бойына 11 ағаш отырғызуға болады. Қиылысты құрайтын бір көше бойымен 11 ағаш отырғызу керек, ал екінші көше бойымен тағы 11 ағаш қиылысын құрайды. Қиылысты құрайтын екі көшеге ағаштардың ең аз саны қандай?
- A) ағаштар саны 21
  - B) ағаштар саны 23
  - C) ағаштар саны 15
  - D) ағаштар саны 17
  - E) ағаштар саны 19

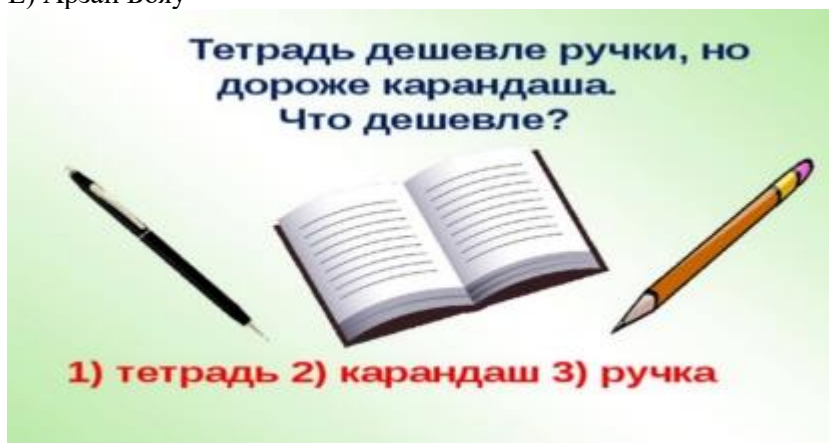

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
  2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
  3. Элизер Юдковский "Гарри Поттер және рационалды ойлау әдістері". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  4. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және мәселелерді нақты шешу дағдыларын қажет етеді.

2. Дәптер қаламға қарағанда арзан, бірақ қарындашқа қарағанда қымбат. Қайсысы арзан?

- A) қарындаш арзанырақ
- B) арзан тұтқа
- C) арзан дәптер
- D) арзан кітап
- E) Арзан Бояу

Оқулықтар:

1. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

2. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

3. .Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

Бұл тапсырма ақылдылықты, ұсақ-түйектерді байқау, фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

3. Бір азаматтың әкесінің аты-Николай Петрович, ал ұлының аты – Алексей Владимирович.

Азаматтың аты кім?

- A) Владимир Николаевич
- B) Николай Владимирович
- V) Алексей Владимирович
- D) Николай Петрович
- E) Алексей Петрович

Оқулықтар:

1. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
2. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
3. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Ася Казанцева "интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты таңдау және салыстыру, логикалық есептерді өз бетінше шеше білу сияқты сыни ойлау дағдыларын қажет етеді.

4. Ваня Петиден жоғары, бірақ Сениден төмен, ал Коля Петиден төмен тұрады. Олардың әрқайсысы төрт қабатты үйдің қай қабатында тұрады?

- А) 1 қабат – Коля, 2 қабат – Петя, 3 қабат-Ваня, 4 қабат-Сеня
- В) 1 қабат – Ваня, 2 қабат-Коля, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Петя
- С) 1 қабат – Петя, 2 қабат-Коля, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Ваня
- Д) 1 қабат – Коля, 2 қабат-Ваня, 3 қабат-Сеня, 4 қабат-Петя
- Е) 1 қабат – Сеня, 2 қабат – Петя, 3 қабат-Ваня, 4 қабат-Коля

Ellipse School

Ваня живёт выше Тети,
но ниже Сени,
а Коля живёт ниже Тети.
На каком этаже
четырёхэтажного дома
живёт каждый из них?

#витамишки_для_ума

Оқулықтар:

1. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
2. Виктория Шиманская, Никита Карпов "сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

3. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
4. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
5. Элизер Юдковский "Гарри Поттер және рационалды ойлау әдістері". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Никита Непряхин, Тарас Пашенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
8. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
9. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
10. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
11. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма масштабтауды, мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейіндік салада сарапшы болуды талап етеді.

5. Екеуі өзенге жақындады. Өтуге болатын қайық тек бір адамның массасына төтеп бере алады! Алайда, көмексіз олар осы қайықпен өтті. Олар мұны қалай жасады?
  - А) екеуі өзеннің әртүрлі жағасында болды. Алдымен біреуі, содан кейін екіншісі өтті.
  - В) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Біреуі қайықпен өтті, екіншісі жүзіп кетті. Кейде орындар өзгерді.
  - С) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де қайықпен өтті.
  - Д) екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де жүзіп өтті.
  - Е) екеуі өзеннің әртүрлі жағасында болды. Ешкім өтіп кетті.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
  2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
  3. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
  4. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма тәуелсіз ойлауды және ұтымды дәлелді пікірді талап етеді.

6. Бір жарым лимон 150 теңге тұрады. 10 лимон қанша тұрады?
  - А) 1000 теңге
  - В) 150 теңге
  - С) 200 теңге
  - Д) 300 теңге
  - Е) 1500 теңге

Бұл тапсырма мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейінді салада сарапшы болуды талап етеді.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина. Балалар, 2022.
7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма мидың өзін-өзі алдауына жол бермеу үшін тапсырманы санауға назар аударуды талап етеді.

7. Кітап үшін 1000 теңге және кітап құнының тағы жартысы төленді. Кітап қанша тұрады?

- A) жауап: 2000 теңге
- B) жауап: 1000 теңге
- C) жауап: 3000 теңге
- D) жауап: 4000 теңге
- E) жауап: 5000 теңге

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: Халық. білім, .2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма идеяларды, бастамашылықты және интроспекция қабілетін тез қалыптастыру дағдысын қажет етеді.

8. Әр минут сайын бөренеден бір метрлік бөлік кесіледі. Ұзындығы 6 метр болатын бөрене неше минут ішінде кесіледі?

- A) жауап: бөрене 10 минут ішінде кесіледі
- B) жауап: бөрене 15 минут ішінде кесіледі
- C) жауап: бөрене 20 минут ішінде кесіледі
- D) жауап: бөрене 30 минут ішінде кесіледі
- E) жауап: бөрене 40 минут ішінде кесіледі

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тиімді шешімдерді таба білуді және дәлелдерге сүйене отырып, нақты дәлелдерді жалған дәлелдерден ажырата білуді талап етеді.

9. Қайсысы ауыр: килограмм шайнек немесе килограмм шар?

- A) жауап: олардың арасында тең салмақ бар
- B) жауап: килограмм шайнек ауыр
- C) жауап: бір килограмм шардан ауыр
- D) жауап: алдымен тең салмақ болады, бірақ біртіндеп, шарлардың көлемі үлкен болғандықтан, оларға үлкен архимедтік күш әсер етеді-олармен таразы жоғары болады.
- E) жауап: алдымен салмағы бірдей болады, бірақ олардың массасы әртүрлі, сондықтан шайнектер біртіндеп басылады (Архимед Күшін ескере отырып).

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".

4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
  7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.
- Бұл тапсырма дәлелді фактілермен және тапсырмаға жүйелі, дәйекті көзқараспен негізделген тұжырымды қажет етеді.

10. Санау! Автобус жүрді. Онда 5 адам отырды. Аялдамаға 6 адам кірді. Келесі 4 адам шығып, 2 адам кірді, келесі 3 адам шығып, 4 адам кірді, келесі ешкім шықпады, бірақ 8 адам келді, келесі 6 адам шығып, 1, келесі 5, 4 кірді. Қанша аялдама болды?

- A) 8
- B) 9
- C) 7
- D) 6
- E) 5

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
4. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
5. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина. Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тез шешім қабылдау, жағдайды тұтастай көру, үнемі қайта қарау, дәйекті түрде әрекет ету және негізделген қорытынды жасау қабілетін талап етеді.

11. Сізде 5 таяқша бар деп елестетіп көріңіз. Егер сіз олардың екеуін екіге бөлсеңіз, қанша таяқша болады?

- A) жеті таяқша.
- B) үш таяқша.
- C) бес таяқша.
- D) он таяқша.
- E) он бір таяқша.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
4. Бон Аннемар. "Жалған. Үгіт-насихат, жалған жаңалықтар және қастандық теориялары туралы білуге болатын барлық нәрсе".
5. Никита Непряхин "қате түсініктердің анатомиясы". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
6. Александр Панчин "қара өнерден қорғау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
7. Ася Казанцева " интернетте біреу қателеседі! Даулы мәселелерді ғылыми зерттеу". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
8. Даниэль Канеман "баяу ойлан, тез шеш" баспасы: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, оларға жетудің оңтайлы жолдарын дамытуды және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

12. Бір отбасында екі апаның әрқайсысының үш ағасы бар. Отбасында қанша бала бар? Егер әр әпкеде үш ағайынды болса, онда отбасында қанша ұл бар?

- A) Жауап: 5 бала: үш ұл және екі қыз.
- B) Жауап: 8 бала: алты ұл және екі қыз.
- C) жауап: 6 бала: үш ұл және үш қыз.
- D) Жауап: 7 бала: үш ұл және төрт қыз.

Е) Жауап: 9 бала: бес ұл және төрт қыз.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пашенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

13. Дүкенге 4 бала барды: Дима, Коля, Никита және Андрей, дүкенге барар жолда олар 4000 теңге тапты. Никита дүкенге жалғыз барса, қанша ақша табар еді?

- А) жауап: 4000 теңге.
- В) жауап: 2000 теңге.
- С) жауап: 16000 теңге.
- Д) жауап: 12000 теңге.
- Е) жауап: 1000 теңге.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

14. Бір күндік жәндіктер қанша уақыт өмір сүреді?

А) жауап: 1 күн

В) жауап: 1 ай

С) жауап: 1 жыл

Д) жауап: 1 апта

Е) Жауап: 10 жыл

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, перспективаны көру және нақты міндеттер қою дағдыларын қажет етеді.

15. Аулада тауықтар мен қойлар болды. Олардың 3 басы және 8 аяғы бар. Қанша тауық және қанша қой болды?

А) Жауап: 2 тауық және 1 қой.

В) Жауап: 3 тауық және 2 қой.

С) Жауап: 2 тауық және 2 қой.

D) Жауап: 3 тауық және 3 қой.

E) жауап: 1 тауық және 2 қой.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма перспективаны көре білуді, оларға жетудің оңтайлы жолдарын дамытуды және нақты, ерекше, тәуелсіз ойлауды қажет етеді.

16. Менің әкем 31 жаста болғанда, мен 8 жаста едім, ал қазір әкем менен екі есе үлкен. Мен қазір неше жастамын?

A) жауап: 23, Әкеге 46.

B) Жауап: 16, Әкеге 40.

C) Жауап: 18, Әкеге 42.

D) Жауап: 20, Әкеге 40.

E) жауап: 22, Әкеге 44.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма талап етеді бұл тапсырма тез шешім қабылдау, жағдайды тұтастай көру, үнемі қайта қарау, дәйекті түрде әрекет ету және негізделген қорытынды жасау қабілетін талап етеді.

17. Ағасы 14 жаста, ал әпкесі 10 жаста. Әпкесі қазір қанша жаста болса, ағасы қанша жаста болады?

А) Жауап: 18 жыл.

В) Жауап: 16 жыл.

С) Жауап: 20 жыл.

Д) жауап: 22 жыл.

Е) Жауап: 21 жыл.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пашенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

18. Ең жылдам жәндік қандай?

А) жауап: жылқы қоңызы

В) Жауап: Тарақан

С) Жауап: Ұлу

Д) Жауап: Құмырсқалар

Е) Жауап: Қырықаяқ

Дұрыс жауап: А

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пашенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тиімді, шығармашылық және нәтижелі ойлауды, мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

19. Шашыраңқы бала үйден шығып, досы Эндрюге барды. Ол жарты жолдан өтіп, демалуға отырғанда, ол үйде кітапты ұмытып кеткенін есіне алды. Бала үйге оралып, кітапты алып, Эндрюге қайта барды. Ол Эндрюдің үйіне келгенде, ол сәл демалуға отыратын жерде сөмкені ұмытып кеткенін есіне алды. Бала сөмкеге оралып, қайтадан досына баруға мәжбүр болды. Ол Эндрюге келгенде, ол екі шақырымның орнына әлдеқайда көп жүргенін түсінді. Бала неше шақырым жүрді?

А) жауап: 6 км.

В) Жауап: 2 км.

С) жауап: 4 км.

Д) Жауап: 7 км.

Е) Жауап: 8 км.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма тиімді, шығармашылық және нәтижелі ойлауды, мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

20. Екі ана, Екі қыз және әжесі мен немересі. Барлығы қанша?

- A) Жауап: 3
- B) Жауап: 6
- C) Жауап: 4
- D) Жауап: 5
- E) Жауап: 7

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма мәселені шешудің оңтайлы жолдарын таба білуді талап етеді.

21. Бөренені 2 бөлікке кесу үшін жұмыс үшін 1000 теңге төлеу керек. Бөренені 4 бөлікке кесу қанша тұрады?

А) жауап: 3000 теңге.

В) жауап: 4000 теңге.

С) жауап: 2000 теңге.

Д) жауап: 1000 теңге.

Е) жауап: 5000 теңге.

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пашенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заттарға сыни көзқараспен қарауды, проблеманы және перспективаларды көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді талап етеді.

22. Терезеде 8 жасыл қызанақ болды. Үш күннен кейін олар қызарып кетті. Қанша жасыл қызанақ қалды?

А) 0

- B) 8
- C) 16
- D) 4
- E) 2

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заттарға сыни көзқараспен қарауды, проблеманы және перспективаларды көре білуді, нақты міндеттер қоюды, оларға жетудің оңтайлы жолдарын әзірлеуді талап етеді.

23. Екі суретші екі бөлмені екі сағат ішінде бояй алады. Алты сағат ішінде 18 бөлмені бояу үшін қанша суретші қажет?

- A) 6
- B) 24
- C) 8
- D) 18
- E) 12

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заңдылықтарды көре білуді, кез-келген жаңа ақпаратқа мұқият қарауды, әр тапсырмаға жүйелі, дәйекті және ұйымдасқан түрде жақындауды талап етеді.

24. Ваня Сережа мен Сашадан үлкен. Сережа мен Саша Петиден үлкен. Ұлдардың қайсысы бәрінен кіші?

- А) Петя
- В) Саша
- С) Сережа
- Д) Ваня
- Е) Коля

Дұрыс жауап: А

Оқулықтар:

6. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

7. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

1. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

2. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

3. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма заңдылықтарды көре білуді, кез-келген жаңа ақпаратқа мұқият қарауды, әр тапсырмаға жүйелі, дәйекті және ұйымдасқан түрде жақындауды талап етеді.

25. Пәтерде иттер мен мысықтар тұрады. Барлық жануарлардың тек біреуі ит емес, ал бір үй жануарынан басқасының бәрі мысық. Мысықтар мен иттердің барлығы қанша?

А) бір ит және бір мысық

В) үш ит және бір мысық

С) бір ит және үш мысық

Д) төрт ит және көптеген мысықтар

Е) екі ит және екі мысық

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты сауатты таңдауды, не болып жатқанын сыни тұрғыдан бағалай білуді, пайымдаудың тереңдігін жоғалтпауды және ұтымды болуды талап етеді,

26. Маша мен Ванидің әрқайсысында 9 кәмпит бар. Маша 4 кәмпит жеді. Ваня да солай жасады. Ваниде қанша лолipop қалды?

- A) 5
- B) 2
- C) 0
- D) 1
- E) 3

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма мәселені әртүрлі позициялардан талдай білуді және тек бейінді салада сарапшы болуды талап етеді.

27. Егер сіз жарысқа қатысып, үшінші орында тұрған адамды айналып өтсеңіз, онда сіз қандай орынға ие боласыз?

- A) Үшінші
- B) Бірінші

- C) Екінші
- D) Төртінші
- E) Бесінші

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты сауатты таңдауды, не болып жатқанын сыни тұрғыдан бағалай білуді, пайымдаудың тереңдігін жоғалтпауды және ұтымды болуды талап етеді.

28.100-ден 2-ні қанша рет шегеруге болады?

- A) 1 рет, $100-2=98$. Кейінгі шегерімдер енді 100-ден болмайды.
- B) 10
- C) 100
- D) 0
- E) 25
- F) 50

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма ақпаратты мұқият тексеруді, логикалық есептерді өз бетінше шешуді талап етеді.

29. Фермада екі жылқы, бір қоян, бір күшік, бір мысық, шошқа мен шошқа, сиыр мен бұзау, күрке тауық пен қаз болды. Иесі итпен келді. Фермада қанша аяқ болды?

- A) Екі
- B) 44
- C) 46
- D) 34
- E) 26

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.
2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.
3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.
4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.
5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, ақпаратты сауатты таңдау, болып жатқан оқиғаларды сыни тұрғыдан бағалау және ұтымды болу дағдыларын қажет етеді.

30. Бұл тізімде кім артық? Майшабақ, кит, акула, тунец, треска.

- A) Кит
- B) Майшабақ

С) Акула

Д) Тунец

Е) Треска

Оқулықтар:

1. Селевко г. К. білім беру технологиялары энциклопедиясы / г. К. Селевко. - Мәскеу: халықтық білім, 2005. - 535 Б.

2. Загашев М. А. сыни тұрғыдан ойлау: даму технологиясы / М. О. Загашев. – Санкт-Петербург: Альянс-Дельта, 2003. -284 Б.

3. Никита Непряхин, Тарас Пащенко. "Сыни тұрғыдан ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

4. Том Чатфилд "сыни ойлау". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022. ISBN: 978-5-9614-2081-4; беттер саны: 328.

5. Виктория Шиманская, Никита Карпов " сыни ойлау. Барлық жағдайларға арналған темір логика". Баспагер: Альпина.Балалар, 2022.

Бұл тапсырма фактілерді салыстыру, ақпаратты сауатты таңдау, болып жатқан оқиғаларды сыни тұрғыдан бағалау дағдыларын қажет етеді

Педагогика және психология ТҮСІНІК ХАТ

Мұғалімнің маңызды міндеттерінің бірі - жеке ерекшеліктері бар әр түрлі жастағы балалармен қарым-қатынасты ұйымдастыру. Белгілі бір жағдайда дұрыс әрекет ету үшін мұғалім педагогика мен психология туралы мұқият білімге ие болуы керек, баланың жеке басын құрметтеуге негізделген коммуникативті дағдыларды, педагогикалық әдептілікті игеруі керек. Балаларға әсер ету тәсілдерін дұрыс таңдау білім беру мекемесі қызметкерінің жағдайды белсенді талдау қабілетіне байланысты. Бұл дағдылар колледжде оқу кезеңінде қалыптасады. Егер алынған теориялық білім практикалық оқу мәселелерін шешумен байланысты болса, Оқу материалы неғұрлым өнімді болады. Педагогикалық мәселелерді дұрыс шешу үшін белгілі бір құбылыстың себептерін білу және ескеру қажет. Балалар тек сыртқы түрімен ғана емес, мінез - құлқымен де ерекшеленеді. Балалар мұғалімдерге әр түрлі қарайды. Жеке айырмашылықтарға қарамастан, жас шамасы бірдей балаларды көп нәрсе біріктіреді. Ұсынылған жағдайлар білім алушыларға әр баланың неліктен қайталанбас даралығын және жас құрамы шамалас балаларды ортақ нәрсе біріктіретінін түсінуге көмектеседі. Ұсынылған материал тек байқау ғана емес, сонымен қатар талдауға, мектеп жасына дейінгі балалар мен кіші мектеп оқушыларын тәрбиелеудің күрделі үдерісінің әртүрлілігі мен бірлігін түсінуге көмектеседі. Педагогикалық мәселелерді шешуде жеке және ұжымдық жұмыс формасын қолдануға болады. Теориялық ережелерді білуге және практикалық тәжірибені қолдануға негізделген жауаптарды талап ете отырып, мүмкіндігінше көп білім алушыларға сөйлеуді ұсыну маңызды.

Педагогикалық жағдаят - бұл мұғалімнің күнделікті жұмысында кездесетін және шешуді қажет ететін педагогикалық міндеттерді тудырған педагогикалық практиканың нақты фактісі. Кейбір педагогикалық жағдайлар (тұрақты) жиі кездеседі, олар оқушылардың іс – әрекеттерін талдау барысында педагогикалық міндеттерді тез тұжырымдауға, оларды шешуге және сол арқылы педагогикалық жағдайларды шешуге мүмкіндік береді. Басқа педагогикалық жағдаяттар қалыптан тыс, сирек кездеседі, және оларды шешу үшін ұзақ уақытты қажет, кейде мүлдем шешілмеуі мүмкін.

Педагогикалық жағдаяттың кәсіби шешімі жағдайды талдау кезінде мұғалім саналы түрде ережелер мен талаптардың белгілі бір жүйесіне сүйенетіндігімен сипатталады. Ол педагогикалық ғылым мен практиканың "арсеналынан" нақты жағдайларға қатысты осы мәселені шешудің тиімді құралдарын мақсатты түрде таңдайды. Сонымен бірге мұғалім өзінің іс-әрекеті мен қызмет тәртібін жоспарлайды. Атқарылған жұмыстың соңында ол психологиялық ғылым тұрғысынан адамда болған өзгерістер туралы деректерді талдайды. Педагогикалық тапсырмаларды кәсіби шешу үшін білім беру және бала тәрбиесі саласындағы жұмыстың ерекшеліктерін игере отырып, арнайы дайындалу қажет. Педагогикалық тапсырмаларды шешу барысында кәсіби тәжірибе мен шеберлік қолданылады. Кәсіби мұғалім үшін келесі мәселелер маңызды — проблемалық сабақты қалай өткізу керек, жаңа білім беру бағдарламасын қалай әзірлеу немесе жетілдіру керек, сабақта оқушылардың топтық, ұжымдық және жеке жұмысын қалай үйлестіру керек, сабақ барысында шығармашылық қабілеттерін дамытуды қалай қамтамасыз ету керек, оқу пәніне қызығушылықты қалай ынталандыру керек. Іс жүзінде педагогикалық қызмет нақты жағдайда жүзеге асырылады. Педагогикалық тапсырмаларды шешілетін жағдайлар «педагогикалық жағдаяттар» деп аталады.

Педагогикалық жағдаяттардың мақсаты қайда және қалай қолданылатынына байланысты әр түрлі болуы мүмкін:

1. Оқытуда:

Кәсіби құзыреттілікті дамыту: педагогикалық жағдаяттар болашақ мұғалімдерге жағдайды талдау, шешім қабылдау, педагогикалық әдістер мен тәсілдерді таңдау дағдыларын дамытуға көмектеседі.

Білім мен дағдыларды тексеру: педагогикалық жағдаяттар білім алушылардың педагогика бойынша білімін бағалау үшін тесттер мен емтихандарда жиі қолданылады.

Рефлексия жаттығулары: педагогикалық жағдаяттарды талдау студенттерді өз әрекеттері мен олардың салдары туралы ойлануға ынталандырады.

2. Практикалық жұмыста:

Мәселелерді шешу: педагогикалық жағдаяттар мұғалімдерге оқыту мен тәрбиелеу процесінде туындайтын нақты мәселелерді тануға және шешуге көмектеседі.

Оқыту сапасын жақсарту: педагогикалық жағдаяттарды талдай отырып, мұғалімдер өздерінің педагогикалық практикасын жетілдіре алады, оқушылармен жұмыс істедудің тиімді әдістерін таңдай алады.

Педагогикалық ойлауды дамыту: педагогикалық жағдаяттар мұғалімдердің проблемаларды талдау және шешу, ойластырылған шешімдер қабылдау, оқу процесіндегі өзгерістерге икемді жауап беру қабілетін дамытуға ықпал етеді.

3. Ғылыми зерттеулерде: Педагогикалық процестерді зерттеу: педагогикалық жағдаяттарды әртүрлі педагогикалық әдістер мен әдістердің тиімділігін зерттеу үшін пайдалануға болады. Жаңа педагогикалық әдістерді әзірлеу: педагогикалық жағдаяттарды талдау оқыту мен тәрбиелеудің жаңа тәсілдерін жасауға негіз бола алады.

Педагогикалық жағдаяттардың негізгі сипаттамалары:

Нақтылық: жағдаяттардың нақты орны мен шығу уақыты, белгілі бір қатысушылар және нақты проблема бар.

Динамизм: жағдай уақыт өте келе дамиды және мұғалім өзгерістерге және болжауға болмайтындығына дайын болуы керек

Көп факторлы: жағдаятқа көптеген факторлар кіреді: оқушылардың жасы, олардың мінезі, білім деңгейі, сыныптағы қарым-қатынас ерекшеліктері, оқу контексті.

Түсініксіздік: көбінесе педагогикалық жағдаятта бір "дұрыс" шешім болмайды. Мұғалім әр түрлі көзқарастар мен олардың іс-әрекеттерінің ықтимал салдарын ескере отырып, оң және теріс жақтарын өлшеуі керек.

Педагогикалық жағдаят, әсіресе егер олар болашақ мұғалімдерді оқытуда қолданылса, бірқатар маңызды кәсіби қасиеттердің қалыптасуына ықпал етеді:

1. Аналитикалық дағдылар:

Жүйелеу қабілеті: мұғалім жағдаятты құрамдас бөліктерге бөліп, оның негізгі элементтерін анықтап, себеп-салдарлық байланыстар орната білуі керек.

Сыни тұрғыдан ойлау: жағдаятты әртүрлі көзқарастардан талдай білу, қайшылықтар мен сәйкессіздіктерді анықтай білу маңызды.

Болжау: мұғалім өз әрекеттерінің ықтимал салдарын болжай білуі және ең тиімді шешімді таңдай білуі керек.

2. Қарым-қатынас дағдылары:

Эмпатия: оқушылардың эмоциялары мен сезімдерін түсіну және оларға нәзік жауап беру, сенімді қарым-қатынас құру қабілеті.

Диалог құра білу: мұғалім оқушылармен сындарлы диалог құра білуі, сұрақтар қоя білуі, тыңдай білуі және сұрақтарға жауап бере білуі керек.

Ойды білдірудің айқындылығы мен нақтылығы: өз ойларын нақты және қол жетімді түрде тұжырымдай білу және ақпаратты түсіндіре білу.

3. Шығармашылық және икемділік:

Стандартты емес шешімдерді іздеу: педагогикалық жағдаяттар көбінесе мұғалімнен стандартты емес шешімдер мен шығармашылық көзқарасты талап етеді.

Өзгерістерге бейімделу қабілеті: педагогикалық жағдаяттар динамикалық және болжау мүмкін емес. Мұғалім өзгерістерге дайын болуы керек және жаңа жағдайларға икемді жауап беруі керек.

4. Жауапкершілік және этика:

Жауапкершілікті түсіну: мұғалім оның іс-әрекеті оқушылардың өмірі мен дамуына әсер ететінін түсініп, шешімдері үшін жауап беруі керек.

Принциптілік: мұғалім этикалық принциптерді басшылыққа алып, сыныпта әділ және қауіпсіз атмосфера құруға ұмтылуы керек.

5. Өзіне деген сенімділік:

Позитивті көзқарас: мұғалім өз күшіне сеніп, күрделі мәселелерді шешуге дайын болуы керек.

Өзін-өзі сынау қабілеті: мұғалім өз іс-әрекеттерін талдай білуі керек және олардан сабақ алу үшін қателіктерді анықтай алуы керек.

Педагогикалық жағдаяттар жеке қасиеттерді үйрету құралы ғана емес екенін ескеру маңызды. Олар оқушылармен сәтті және тиімді қарым-қатынас жасай алатын тұтас педагогикалық тұлғаны қалыптастырады.

Қабылдау сынақтарының тест сұрақтары

Педагогикалық жағдаяттар

1. 5 жасар бала гиперактивті. Ол сабырлы іс-әрекеттермен айналыса алмайды, сабақта тыныш отырмайды, шу шығарады, басқа балаларды алаңдатады. Тәрбиеші мұндай жағдайда не істеу керек?

- A) Тапсырманы орындаудың міндетті шарты ретінде баланың ұтқырлығын пайдалану
- B) Баланың ата-анасына психологпен кеңесуді ұсыну
- C) Баланы бөлменің алыс бұрышындағы орындыққа отырғызу арқылы жазалау

2. Жақында балабақшаның орта тобына Нұрлан (4 жасар) қабылданды. Бұған дейін ол балабақшаға бармаған. Көлікпен ойнап болған соң, ол оны бөлменің ортасында қалдырды. Мұндай жағдайда тәрбиеші қалай әрекет етуі керек?

- A) Мейірімді интонациямен көлікті керек жерге, яғни ойыншықты орнына апаруды ұсыну
- B) Баланы ұрып-соғу және көлікті орнына қоюды талап ету
- C) Балаға барлық балалардың ойнаған ойыншықтарын жинауды ұсыну

3. 4-ші сынып, сабақта мұғалім қызды тақтаға шақырды. Қыз шықты, ал оның киімінде бірдеңе дұрыс емес. Мұны қыздың өзінен басқа барлығы байқады. Сыныптағы кейбіреулер күле бастады. Мұғалім не істеуі керек?

- A) Сыныпта күлкіні тоқтау, балаларға бұл кез келген адамда болуы мүмкін екенін түсіндіру және бұл жерде қорқынышты немесе күлкілі ештеңе жоқ екенін айту
- B) Өмірдің ұқсас жағдайын және басқалардың қалай әрекет еткені туралы айту
- C) Қызға киімді ретке келтіруді ұсыну.

4. Оқушы өзінің оқу үлгеріміне көңілі толмай, өзінің қабілетіне және материалды дұрыс түсініп, игере алатынына күмәнданады да, мұғалімге: «Сіз қалай ойлайсыз, бір күндері менің жақсы оқып кетуім мүмкін бе және сыныптағы басқа балалардан қалып кетпеймін ба? деп сұрақ қояды. Бұған мұғалім не деп жауап беруі керек?

- A) Көп нәрсе екеуіміздің қалай жұмыс істейтінімізге байланысты
- B) Шынымды айтсам, күмәнданамын
- C) Ата-анасына баласының сенімсіздігі туралы шағым айту

5. Оқушы мұғалімге: «Сіз өткізетін екі сабаққа мен бармаймын, өйткені мен осы уақытта жастар ансамблінің концертіне барғым келеді (нұсқалар: достарымен серуендеу, көрермен ретінде спорттық жарыстарға қатысу, мектептен үзіліс жасау)». Оған қалай жауап беру керек?

- A) Неліктен саған мектепке барудан гөрі концертке бару (достармен серуендеу, жарысқа қатысу) қызықтырақ екенін білгім келеді.
- B) Осыдан жасап көр!
- C) Сен сабақтарға немқұрайлықпен қарап жүрсін.

6. Сыныпқа кірген кезде мұғалімді көрген оқушы оған: «Сіз өте шаршаңқы және есеңсіреп тұрсыз», - дейді. Мұғалім бұған қалай жауап беруі керек?

- A) Уайымдама, бұл біздің сабағымызға кедергі келтірмейді.
- B) Менің ойымша, сенің тарапыңнан маған мұндай ескертулер жасау өте лайықты емес.
- C) Мен туралы уайымдама, алдымен өзіңе қарап ал.

7. 1-сынып баласы үнемі дәптерге, қолдарына, партаға күрделі өрнектер салады. Ескертулерге жауап бермейді. Мұғалім не істеуі керек?

- A) Мұғалім сабақтан кейін оқушымен ақырын сөйлесуі керек. Мүмкін оның өзі не істеп жатқанын байқамауы мүмкін, мүмкін оны бір нәрсе мазалайды.
- B) Оқушының ата-анасына мәселені анықтау және түзету үшін мектеп психологына баруды ұсыну.
- C) Оқушыға тәртіптік ықпал ету шараларын қолдану.

8. Оқушы өзіне шектен тыс сенімділік танытып, мұғалімге айтады: «Егер мен қаласам, мен жасай алмайтын ештеңе жоқ. Оның ішінде мен сіз оқытатын пәнді игерудің қажеті жоқ». Бұл үшін мұғалімнің іс-әрекеті қандай болуы керек?

А) Оған еш күмәнім жоқ, өйткені мен білемін, егер сен қаласаң, онда сенде барлығы ойдағыдай болады.

В) Сен өзің туралы тым жақсы ойлайды екенсің!

С) Шамадан тыс сенімділік іске зиянын тигізеді.

9. Мұғалімнің тиісті ескертуіне жауап ретінде оқушы оқу пәнін меңгеру үшін көп жұмыс істеудің қажеті жоқ екенін айтады: «Мені қабілетті адам деп санайды». Мұғалім бұған қалай жауап беруі керек?

А) Мұны оқудағы жетістіктерімен дәлелдеу керексің, жақсы нәтижеге жету үшін оқуға көбірек күш салу керек.

В) Бұл пікірге, қайдам, сен сәйкес келмейсің.

С) Көптеген адамдар өздерін өте қабілетті деп санайды, бірақ олардың барлығы бірдей емес.

10. 1-сынып оқушысы дәлізде шашы жайылған, көйлегі әр жаққа шығып, дәлізде жүріп келеді. Мұғалімнің реакциясы қандай болуы керек?

А) Өзін ретке келтіруін сұрау, өйткені оқушы ұқыпты және тартымды көрінуі керек.

В) Мұғалім оқушыны дәретханаға апарып, өзін тәртіпке келтіруге мәжбүр етуі керек.

С) Оқушыны кімге ұқсайтынын көрсету үшін айнаға апару керек.

11. Анасы жиі шағымданады, егер бала бір нәрсені ұнатпаса, ол бірден көзіне жас алып, қалағанына қыңырлықпен жетеді. Сабақта баланың осындай мінез-құлқын кездестіргенде қалай әрекет етесіз?

А) Балаға көңіл бөлемін, оны тыңдап және эмоцияларды білдірудің басқа жолдарын табуға көмектесемін (суреттер, ойындар, әңгіме арқылы).

В) Баламен мұндай мінез-құлыққа жол бермеу туралы байыпты сөйлесемін.

С) Баланы истерикалық мінез-құлқы үшін жазалаймын.

12. Кейбір оқушылар мектеп тазалаушысының жұмысына немқұрайлы қарайды, әдейі қоқыс тастайды және құрметтемейді. Бұл жағдайда мұғалімнің іс-әрекеті қандай болуы керек?

A) Оқушыларға кез келген жұмыс құрметтелетінін, сондықтан тазалықшыға құрметпен қарау керек екенін түсіндіру, өйткені ол оларға және мектептің тазалығына қамқорлық жасайды.

B) Жұмыс бағаланбаған кезде, олардың осы іс-әрекетті сезіну үшін шәкірттерді тазалаушының орнына тазалауға мәжбүрлеу.

C) Оқушылардың ата-аналарын директорға шақыру. Тәрбие мен шаралар қабылдаудағы кемшіліктер туралы әңгіме жүргізу.

Мүмкіндіктері:

13. 2-сыныптың «үздік оқушысының» партасы, партасының асты және партасының айналасы үнемі шашылып жатады. Үйдегі жағдайда осындай. Мұндай жағдайда ата-аналар мен мұғалімдер не істеуі керек?

A) Ата-аналарға оқушыны тазалыққа тарту, көмектесу және оны тәртіпке келтіру туралы кеңес беру.

B) Үзілісте қызды жұмыс орнын тазалауға мәжбүрлеу.

C) Бүкіл сыныпта қызды ұятқа қалдыру және оны тәртіпке ынталандыру үшін ескертулер жасау.

14. Сынып жетекшісінің ұялы телефонына оқушылар мен олардың ата - аналары жиі қоңырау шала бастағаннан кейін, мұғалім сабақтан кейін телефонды өшіруге шешім қабылдады, өйткені барлық мәселелер жұмыс уақытында шешілуі керек, ал сабақтан кейін бұл әркімнің жеке уақыты. Сіз бұл жағдайда қалай әрекет етер едіңіз?

A) Шұғыл қажеттілік жағдайында мұғалім әрқашан байланыста болуы керек. Бірақ ата-аналар мен оқушылар мұны теріс пайдаланбауы керек.

B) Мұғалім де адам және оның өз өмірі болуы керек. Барлық мәселелер мұғалімнің мектепте өткізетін уақытында шешілуі керек.

C) Мұғалім телефонды өшіруге немесе жеке уақытында қоңырауларға жауап бермеуге құқылы.

15. Оқушының ұялшақтығын біле отырып, мұғалім ескерту жасайды: «Қазір сұраймын. Дайындал. Міне, өзің жеке шеше алатын мәтін». Ол қызға оқуы керек мәтіні бар карта береді. Оқушының ұялшақтықты жеңуге, ойларын жинауға уақыты бар. Мұғалім бұл

тақырып бойынша көбісіне ынталандыру бағасын қойған, бірақ бұл оқушыда әлі баға жоқ. Қыз өте қозғыш, оған оқу оңай емес.

Мұғалім дұрыс әрекет жасады ма?

А) Мұғалім дұрыс жасады, өйткені оқушы тапсырмаға алдын-ала дайындала алады, ұят пен қысылуды жеңеді.

В) Мұғалім дұрыс жасамады. Барлық оқушыларға бірыңғай талаптар қойылуы керек. Қыз өз кешендерімен дербес күресуі керек.

С) Мұғалім нақты оқушыға назар аудармауы керек. Егер баланың өзін-өзі реттеуде проблемалары болса, ата-аналарға психологпен кеңесуге ұсыныс беру керек.

16. Сіз өзіңіздің сыныбыңызда балалар соғысушы топтарға бөлінгеніне назар аудардыңыз. Топтардың қарсыласуы барлық дерлік көрінеді және күрделі мәселеге айналу қаупі бар. Топ басшысы мен сынып белсендісі жағдайды жеңе алмайды. Дұшпандық тіпті сабақтарда да көрінеді. Сіздің әрекетіңіз?

А) Оқушылармен сөйлесу және жанжалдың себебін анықтау, ымыраға келу және мәселені шешу қажет.

В) Топтасу жетекшілерін мектептен шығару.

С) Учаскелік инспектормен кездесу өткізу.

17. Сіздің сыныптағы оқушы оны басқа сыныпқа ауыстыруын сұрайды, оны ешкім түсінбейді, бәрі ренжітеді және сізде. Сіздің әрекетіңіз.

А) Оқушының басқа сыныпқа ауысу себебін тындап, мәселені шешуге тырысу керек.

В) Оқушыны оның өтініші бойынша басқа сыныпқа ауыстыру керек.

С) Ата-аналарға баланы басқа мектепке ауыстыруды ұсыну керек.

18. 4-сынып оқушысы досымен сабақта үнемі алаңдап отырды. Мұғалім мұны байқап, жауап берген оқушының сөзін бөліп, оқушыдан дереу жауап беруді сұрады. Қыз шатастырмады, сабақтың материалын өте мұқият баяндады, жауапта қосымша әдебиеттерден алынған мәліметтерді қолданды. Бірақ мұғалім тек қатты ашуланып, оған «қанағаттанарлық» баға қойды, мұны қыздың сабақта сөйлескенімен түсіндірді. Мұғалімнің іс-әрекетін бағалаңыз.

А) Мұғалімге тек білім сапасы үшін баға қою керек. Болашақта мұндай жағдайларды болдырмау үшін қызға көбірек тапсырмалар беру керек, өйткені бала мұғалімнің бүкіл сыныпқа ұсынатын нәрселерін тез және оңай игереді.

В) Мұғалім дұрыс әрекет етті және сабақта сөйлескені үшін қызды жазалауы керек еді.

С) Мұғалім қызды сыныптан шығарып жіберуі керек еді.

19. Мұғалімнің жұмыс үстелінде әрқашан бірдеңе табу қиын, ал мұғалім оны шығармашылық тәртіпсіздік деп санайды. Мұғалім бұл туралы ескертулерге жауап бермейді. Оның іс-әрекеті дұрыс па?

А) Мұғалімдікі дұрыс емес, өйткені ол жұмыс орнындағы мұндай тәртіпсіздік қалыпты жағдай деп санайтын балаларға жаман үлгі көрсетеді.

В) Мұғалімдікі дұрыс емес, өйткені оған мұндай тәртіпсіздіктен бірдеңе табу қиын.

С) Мұғалімдікі дұрыс, өйткені бұл оның жұмыс үстелі және ол оған өте ыңғайлы.

20. Сыныпта ешкімге қызық емес, тыныш, байқалмайтын, балалардың ешқайсысымен дос болуға ұмтылмайтын бала бар. Сырттан қарағанда, бұл позиция оған өте қолайлы болып көрінуі мүмкін. Мұғалім оны жалғыз қалдыруы керек пе немесе ....?

А) Оған жақсы жағынан ашылатын жағдай жасау керек.

В) Оны басқа сыныпқа ауыстыру керек.

С) Мұғалім балалар арасындағы қарым-қатынасқа араласпауы керек.

21. Оқушы үнемі үй тапсырмасын орындамай келеді. Мұғалім оған күнделік пен журналға үнемі екі қояды. Бірде мұғалім: «Сәкен, журналда сенде барлығы екі, ал бүгін саған тағы екі деген баға қоямын, үй тапсырмасын орындағанға дейін солай болады», - деді. Оқушы оған: «Ал, қойыңыз!» – деді. Мұғалім қандай шешім қабылдауы керек?

А) Оқушыны сабақтан кейін қалдыру және оқушының мінез-құлқының себебін анықтау керек.

В) Екі деген бағаны қоюды жалғастыру.

С) Үй тапсырмасының орындалуын бақылау үшін ата-аналармен сөйлесу керек.

22. Бір баламен сыныптағы барлық оқушылар бір партада отырудан бас тартады, егер оқушыларды мәжбүрлі түрде бір партаға отырғызса, олар оны жақтырмай, ол баламен отырғысы келмей түрлерін бұзып отырады. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Балалармен әңгіме жүргізіп, оларға бір-бірімізге төзімділік танытуымыз керек екенін түсіндіру қажет.

В) Мұғалім оқушылар арасындағы қарым-қатынасқа араласпауы керек.

С) Барлығы немқұрайлылықпен қарайтын оқушыны басқа сыныпқа ауыстыру керек.

23. Сабақтан кейін бірінші сынып оқушысы мұғалімге қатты ұялып келіп; Мұғалім, өтініш маған Айнұрдың телефон нөмірін беріңізші, - дейді.

- Димаш, саған не үшін керек?

Көзін төмен қаратып, бала сыныптасын қатты ұнататынын мойындайды және онымен мектепте сөйлесуге батылы бармайтындығын айтады. Мүмкін телефон арқылы жүзеге асар? - дейді. – Мұғалім мұндай жағдайда істеу керек?

А) Келесі сабақтан бастап бұл баланы ол ұнататын қызбен кез-келген сылтаумен отырғызу керек (мысалы, ол соңғы партадан жақсы көрмейді деп, егер қыз алдыңғы қатарда отырса).

В) Балаға сізде оның телефоны жоқ екенін айту, бірақ балаға көмектесуге тырысамын деп айту керек.

С) Тәрбиелік әңгіме жүргізу, мұғалімнен нөмір сұраудан ұялуы керек екенін түсіндіру.

24. Сыныпта әлсіз бала бар, ал балалар физикалық және психологиялық тұрғыдан дамымаған баланы мазақ ету мүмкіндігін жіберіп алмайды. Мұғалім оны тақтаға шақырғанда, ол бәрі оның жауабына күледі деп қорқып, жауап беруге уялып, қысылып тұрады. Мұғалім тек күрсініп, оған «қанағаттанарлықсыз» деген баға қояды. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Көбінесе ол оқушыны әр түрлі балалармен жұптасып партаға отырғызу керек, сонда олар шеттетілген оқушымен жақсы танысып араласады.

В) Бұл оқушыны басқа сыныпқа ауыстыру қажет.

С) Ештеңе болмағандай, сабақты жалғастыру керек.

25. Сабақта соңғы қатардан оқушылар бір-біріне жазбаны беріп отырады. Оқушылар оны үнсіз оқиды, төбеге қарап, күледі, содан кейін олар жазбаны мұғалімнен жасырмай әрі қарай жібереді. Мұғалім жазбаны көреді, оны алып қояды, жазбаны ашса «төбеге қара» деген жазуды көреді. Мұғалім төбеге қарайды, осы уақытта бүкіл сынып күледі. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Мұғалім жауап ретінде оқушылармен әзілдесіп бірге күле алады. Бұл балалар мен мұғалім арасындағы қарым-қатынасты нығайтады.

В) Сабаққа кедергі келтіргендер оқушылардың ата-аналарын мектепке шақырады.

С) Бұл идеяның бастамашысы кім екенін анықтайды және ол оқушыға жаман баға қояды.

26. Қазақ тілі бойынша кезекті диктанттан кейін бір оқушы қателерді тексеру үшін екіншісінен дәптер сұрады. Оқушы мұғалімнің диктантта екі оқушы да бірдей қателіктер жібергенін және бірінші оқушыға жоғары балл, ал оған төмен балл қойғанын көреді. Оқушы мұғалімге дәптерлермен келіп, бұл туралы сұрайды. Мұғалім басқа оқушының қателігінің маңыздылығын ескермегенімен келіседі және оған да төмен балл қояды. Мұғалім дұрыс әрекет жасады ма?

А) Мұғалім дұрыс жасады, адам өз қателігін мойындай алуы керек, мұғалім де қателесуі мүмкін.

В) Мұғалім дұрыс әрекет жасамады, ол бағаны түзетуі керек емес еді.

С) Мұғалім дұрыс әрекет жасамады, мұғалім балаларға өзінің қателігін көрсетуге жол бермеуі керек.

27. Оқушы үнемі баға қоятын кезде мұғаліммен бағаға таласып отырады. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Мұғалім оқушыға оның сабақты бағалау критерийлерін ұсынуы керек.

В) Оқушыға оған бағынбағаны үшін ескерту жасау керек.

С) Оқушының өзін-өзі реттеуінің жеткіліксіздігі туралы ата-анасымен әңгіме жүргізу керек.

28. Оқушы сабақта жауап береді. Ол материалды біледі, бірақ ол сабақты айтып жеткізе алмайды; оқушы өз жауабымен басқа оқушыларды күлдіреді. Оқушы өзіне риза болып сабақ айтуды жалғастыра береді. Оған «4» қойылғанда, ол не үшін екенін түсінбейді: ол сабақта жауап берді, мұғалім оған күлімсіреді, демек, оған жауап ұнады, - деп ойлайды. Мұғалім оның көптеген қателіктер жібергенін айтады. Қалған оқушылар оны қолдып, «5» қоюды өтінеді, бірақ мұғалім өз пікірінде қалды. Бала ренжіді. Неліктен бұл жағдай пайда болды, оны қалай түзетуге болады?

А) Мұғалім оқушы жіберген қателіктерді атап, оларды айту керек, сонда мұғалім оқушыларда дұрыс емес пікір қалдырмайды.

В) Мұғалім оқушыны тыныштандырып, бағалар тек формальдылық екенін, адамдардың өмірінде маңызды емес екенін түсіндіруі керек.

С) Мұғалім оқушыға есеп беруге міндетті емес, ол оқу процесінің жалғыз жетекшісі болып есептеледі.

29. Тәжірибесі мол болған, құрметті ұстаз сыныпқа кіріп, тақтада өзінің карикатурасын көреді. Ол мәнерлі және күлкілі болып салынған. Сынып мұғалімнің реакциясын үнсіз күтеді. Мұғалім карикатураға қызығушылықпен қарап: «Өте жақсы салынғандықтан, өшіріп тастағаным үшін кешірім сұраймын. Суретші мына портретті үйде, қағазға салып, маған әкелсін. Мен дарынды карикатуристті бағалаймын». Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Мұғалімнің бұл іс-әрекеті (өзін ұстауы) балаларға жағымды әсер етеді. Олар болашақта түрлі өмірлік жағдайларда дұрыс жауап беруді және басқа адамдардың еңбегі мен күш-жігерін құрметтеуді үйренеді.

В) Мұғалім оқушының ата-анасын мектепке шақыру керек.

С) Карикатура суретшісін тақтаға шығарып, оны ренжітетіндей және ұятқа қалдыратындай өзінің портретін салу керек.

30. Сурет мұғалімі оқушыларына екі сурет көрсетіп, қайсысы көбірек ұнайтынын айтуды өтінді. Он екі жасар Әлихан ұзақ ойланды. Мұғалім: «Уақытымыз аз. Сенің ақылың барғой, соны пайдалан» - дейді. Ұяттан қызарған баланы отырғызған мұғалім сыныптастарының достық күлкісімен сабақты жалғастырды. Мұғалімнің әрекетіне түсініктеме беріңіз.

А) Дана ұстаз шәкіртін кемсітуге жол бермей, сабақ барысын дұрыс бағытқа бағыттай отырып, шәкіртінің ерекшеліктерін біліп, ескеру жасады.

В) Мұғалім дұрыс жасады, ол Әлиханға уақыт аз екенін ескертті.

С) Осы оқушының мысалында енді барлық балалар мұғалімнің сұрағына тезірек жауап береді. Мұғалім тарапынан қорқынышты ештеңе болған жоқ.

31. Оқушы сабаққа жасырын диктофон алып келеді, өйткені оның анасы баласының бағаларын мұғалім төмендетіп жүргеніне сенімді. Мұғалім диктофон туралы кездейсоқ біледі. Мұғалімге қалай жауап беру керек?

А) Диктофонды өшіруді және алып тастауды сұрану керек. Сонымен қатар педагог әрқашан баланы қолдауын сезіну үшін анасымен сөйлесу керек.

В) Диктофонды алып қойып, баланың анасын мектепке шақыру.

С) Оқушының анасына түсініктеме беріңіз, қателіктер бойынша жұмысты қалай жақсы орындау керектігін көрсетіңіз.

32. Мұғалім оқушыға тапсырма береді, ал ол тапсырманы орындағысы келмейді және сонымен бірге: «Мен мұны істегім келмейді! - дейді». Мұғалімнің әрекеттері:

А) Мұғалім мұндай реакцияның себебін анықтап, оқушыны тыңдап, бұл тапсырманы орындау қажет екенін дәлелдеуге тырысуы керек.

В) Оқушыны тақтаға шақырып, тоқсанға нашар баға қоюмен қорқытады.

С) Күнделігіне екі қойып, ата-анасын шақыру керек.

33. Оқушы үзіліс кезінде дәлізде жүгіріп өтіп, мұғалімінен әділетсіз, қатал ескерту алды. Бала қатты ренжіді және сабақ барысында мұғалімнің тақырыпқа баланысты қойған сұрақтарына жауап беруден бас тартты. Сіздің ойыңызша, бұл жағдайда мұғалім өзін қалай ұстауы керек?

А) Сабақта мұғалім бұл жағдайға мән бермей, сабақты жалғастыру керек, бірақ сабақтан кейін оқушымен мектепте өзін қалай ұстау керектігі туралы достық түрде әңгімелесуі мүмкін.

В) Басқа оқушыларға да тиісті болу үшін сабақта бүкіл сыныпта оқушыға қайталап ескерту жасау керек.

С) Мұғалім оқушының ата-анасымен оның жағымсыз мінез-құлқы туралы әңгіме жүргізуі керек.

34. Оқушы мұғалімге бұл пән (математика) оның өмірінде пайдалы емес екенін және оны оқығысы келмейтінін айтады. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Өмірден алынған мысалдарды қолдана отырып, оқушыға математиканың өмірде қажет екенін және онсыз, кем дегенде, ол жай ғана аттестат алмайтынын түсіндіру керек.

В) Оқушыны ұрысу керек, өйткені ол барлық пәндерді оқуға міндетті.

С) Ата-анасына шақырып, балаға дұрыс тәрбие беруі үшін шағымдану керек.

35. Қыз, 6 жаста. Үш жасынан бастап хореографиялық үйірмеге, 5 жасынан вокалды және театр студиясына барады. Сахнада жиі өнер көрсетеді, түрлі байқауларға қатысады. Кезекті қойылымның алдында ол: «Мен сахнада талай рет өнер көрсеткендіктен, спектакльде түлкінің рөлін сенен де жақсы ойнай аламын, бірақ сен ойнай алмайсың» деп басқа қыздарды төмендетуге тырысады. Қыздар оған мойынсұнбай, мұғалімнен келіп сұрайды. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Көркем шығарма кейіпкерлерінің мінез-құлқының жағымсыз жақтарын талдап (мақтану, алдау, жолдастарын ренжіту және т.б.) қызбен әңгіме жүргізу, және басқа қыздар да осы рөлді ойнағысы келетінін түсіндіру. Бұл рөлді кезекпен ойнауды ұсыну.

В) Қызды қолдау керек, өйткені одан лайықты ешкімді көріп тұрған жоқ.

С) Ешкіммен кеңеспей, рөлдерді бөлесіз және бүкіл процесте шешуші және басты нәрсе сіз екеніңізді түсіндіресіз.

36. Бала, 7 жаста. Бала кезінен модельдеуге, сурет салуға, дизайнға қызығушылық танытады. Суретті жақсы салады, мүсіндейді, ерекше дизайн жасайды, қиялдайды. Мұғалімнің баланы өнер студиясына беру туралы ұсынысына ата-анасы баланың спортпен шұғылдануы керек деп шешіп, бас тартты. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Ата-анаға қосымша білім алуды таңдағанда баланың пікірін ескеруді ұсыну, сонда бала оған ұсынылатын іс-әрекетке құмар болады, мотивацияға ие болуы керек екенін түсіндіру керек.

В) Ата-аналарға баланы қай үйірмеге беру керектігін өздері шешсін.

С) Ата-анаға демалыс күндері бүкіл отбасымен спортпен айналысуға кеңес беріңіз.

37. Орта топтағы балалар кешке серуендеуге жиналады. Рамазан мен Луизаның киім шкафттары жақын орналасқан, балалар ұрысып, бір-біріне кедергі жасайды. Жағдайды шешу үшін мұғалім балаларға ыңғайлы болу үшін орындықты жылжытып береді, бірақ балалар ұрысуды жалғастырып, бір-біріне кедергі жасайды. Бұл жағдайда мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) Рамазанға нағыз джентльмен ретінде қызға жол беруді ұсыну керек. Нағыз ер адамдар әрқашан осылай жасайды деп айту керек.

В) Балаларды серуендеуге шығармай, топта қалдыру керек.

С) Ата-аналарына шағымдану керек.

38. Жазда балалар ата-аналарын ойын алаңында қарсы алады. Омар мен Индира жүгіріп келе жатып бір-біріне соқтығысады. Индира жылап мұғалімге жақындап, Омардың ұрғанын айтады. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Тыныштандырып, балалардың көңіліне қарап, ойындар кезінде қауіпсіздік ережелерін тағы бір рет еске түсіру керек.

В) Екеуін де жазалау керек және ата-анасының келуімен екеуіне шағымдану керек.

С) Бұл жағдайға мән бермеуі керек, балалар өз мәселелерін өздері шешуі тиіс.

39. Баланың есте сақтау қабілеті өте жақсы, сондықтан ол ақпаратты, өлеңдерді, әндерді оңай есте сақтай алады. Мереке кезінде бала өз рөлін ойнай отырып, сонымен қатар ол

басқа балалардың рөлдерін ойнап, басқа балалар өз рөлін ойнауына кедергі келтіреді және мерекені бұзады. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Балаға ерекше рөл беру керек, мысалы: суфлер. «Сенің міндетің: мереке барысында балалар өз сөздерін ұмытпауын қамтамасыз етуін қадағалап отыр. Егер бала ұмытып кетсе, сен оған көмектесесін».

В) Баланы басқаларға кедергі бермеу үшін қатты ұрысу керек.

С) Бұл баланы мерекеге қатысудан шеттету.

40. Сабақ барысында 4-сынып оқушысы мұғалімнің «отбасы ағашының» суретін салу тапсырмасына жауап ретінде: «Мен шіріген дінгектерді салуды білмеймін», - деді. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Бала жағдайы төмен отбасынан болуы мүмкін. Баламен сөйлесіп, психологпен кеңескен жөн.

В) Егер бала «отбасы ағашын» салудан үзілді-кесілді бас тартса, сіз оған басқа ұқсас тапсырма ұсына аласыз.

С) Кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі комиссиямен бірлесіп, профилактикалық әңгіме жүргізе отырып, отбасына рейд ұйымдастыру.

41. Қоңырау соғылды. Сіз сабақты бастадыңыз. Он минут өтті. Бір оқушы рұқсатсыз немесе кешірімсіз сыныпқа кіріп, партасына отырды. Сіздің әрекеттеріңіз?

А) Кешігу себебін анықтаймын.

В) Мен оны сабақтан қуып жіберемін.

С) Ескерту жасап, ата-аналарды шақырамын.

42. Сыныптағы баланың басқа оқушымен төбелесіп, сыныпта әбігерге түскенін көрдіңіз. Сіздің әрекеттеріңіз?

А) Әр оқушымен жеке сөйлесемін, төбелестің себебін біліп, татуластыруға тырысамын.

В) Өз мәселелерін өздері шешуге мүмкіндік беремін.

С) Мен ата-анамды мектепке шақырамын.

43. Мұғалім оқушыға тапсырма береді, ол орындаудан бас тартады. Сіздің әрекеттеріңіз?

А) Бас тарту себебін анықтап, нұсқа ретінде жеке тапсырма беру.

В) Оқушыны сыныптан шығару.

С) «Қанағаттанарлықсыз» деген баға.

44. Соңғы сабақты аяқтай отырып, мұғалім кезекшілердің қалуын сұрап, сыныпты (аудиторияны) жинауды сұрайды. Кезекшілер сабақтан кейін бірден (жаттығуға, өнер мектебіне және т.б.) бос емес деген сылтаумен бас тартады. Мұғалім талап қояды. Жанжал туындап жатыр. Не істеу керек?

А) Мұғалім кезекші персоналмен сөйлесіп, өз міндеттерін орындаудың маңыздылығын түсіндіреді және ымыраға келуді ұсынады, мысалы, тазалаудың басқа уақытын белгілеу немесе аз ғана кешігу туралы жаттықтырушымен келісу.

В) Мұғалім өз ұстанымын талап етеді және мектеп тәртібін бұзғаны үшін жазалаумен қорқытып, міндеттерін дереу орындауды талап етеді.

С) Мұғалім бұл уақытты сабақтан кейін қолы бос емес басқа оқушыларға жүктей отырып, кезекшілерді тазалаудан босатады.

45. Сіз сынып жетекшісісіз. Оқушылардың бірі сабаққа деген қызығушылығын жоғалтты. Күнделікте кейбір пәндер бойынша үлгерім төмендеген. Сіздің әрекеттеріңіз?

А) Оқушымен әңгімелесіп, үлгерімінің төмендеуінің себебін анықтаймын. Оқушыға білім алу қажеттілігін сезінуге көмектесемін, өз жетістіктері үшін жауапкершілікті дамытуға ықпал етемін, өзін-өзі оң бағалау арқылы оқушыға қолдау көрсетемін.

В) Ата-аналарға үлгермейтін пәндер бойынша репетитор жалдауды ұсынамын.

С) Мен ештеңе істемеймін, өзі қалағандай оқысын.

46. Мұғалімге оқушының сабақта өзін ұстауы ұнамайды: жігіт қыбырлап отыр, аяғы партаның астында созылып жатыр. Мұғалім ескерту жасап, оның тік отыруын сұрайды. Оқушы мұғалімнің өтінішін елемейді және сол қалпында қалады. Жанжал туындап жатыр. Қалған оқушылар оны дауласпауға, дұрыс отыруға көндіреді. Келесі кезекте мұғалім оқушыға оның тәрбиесіз, дөрекі, қыңыр жігіт екенін айтып, сөгіс айтады. Оқушы орнынан тұрып, сыныптан шығады. Мұғалім не істеу керек?

А) Мұғалім сабақтан кейін оқушымен жеке әңгіме жүргізіп, оның мінез-құлқының себебін анықтап, мінез-құлық ережелерін сақтаудың және оқушыларға және мұғалімге құрмет көрсетудің маңыздылығын түсіндіреді.

В) Мұғалім оқушының бағынбағаны үшін тәртіптік жаза қолданамын деп қорқыта отырып, дереу сыныпқа қайтып, сабақты дұрыс қалыпта жалғастыруды талап етеді.

С) Мұғалім оқушының мінез-құлқын елемейді, одан әрі жанжал болмас үшін сабақты жалғастырады.

47. Сіздің сыныбыңыздың оқушысы мектепке (дене шынықтыру сабағынан басқа) сабаққа киюге рұқсат етілмеген спорттық киіммен келді. Сіз не істейсіз?

А) Ерекше жағдай ретінде мен сізге бір күнге спорттық форма киюге рұқсат етемін, бірақ мектеп ережесіне сәйкес мұндай киім үлгісіне тыйым салынғанын ескертемін.

В) Мектеп тәртібінің бұзылуына байланысты мен оқушыны үйіне киім ауыстыруға жіберемін.

С) Мен оқушының киім үлгісіне мән бермеймін.

48. Сіз команданы 7, 8, 9 сынып оқушыларынан спорттық жарыстарға дайындадыңыз. Жаттығу кезінде сіз оларға командада жақсы жұмыс істейтінін және жүлделі орынға ие бола алатындығын айттыңыз. Бірақ сіздің командаңыз соңғы орынға шықты. Сіздің әрекеттеріңіз?

А) Жарыстарды талдап, талқылаймын және балалармен бірге жаттығу жоспарын құрамын.

В) жеңіліске себеп болған балаларды командадан шығарамын.

С) мен балаларды тыныштандырып, бастысы жеңіс емес, қатысу екенін айтамын.

49. Бесінші сынып оқушысы Ахмет өлеңдерді жақсы жаттамайды. Тақтаға шыққаннан кейін ол есеңгіреп, бір-екі сөз айтып тоқтады. Сіз оның ұялшақ екенін білесіз. Бұл жағдайда сіздің әрекеттеріңіз?

А) Ахметті тыңдай отырып, келесі жолы жақсырақ дайындалатынына мақтап, сенім білдіремін.

В) Барлық тапсырмалар толық орындалу керек, әйтпесе оқу үлгерімі төмендейтінін түсіндіремін.

С) Өлеңді үйрену үшін сабақтан кейін қалдырамын.

50. Мұғалім жаңа тақырыпты түсіндіреді. Оқушылар мұғалімді тыңдамай, алаңдап, шу шығарады. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Пікір айтып, сабақты жалғастыру керек.

В) Сізді алаңдатпау керек.

С) Өз бетінше оқуға жаңа тақырып беру.

51. Оқушылар қазақ тілі сабағына еш дайындықсыз келді. Мұғалім өзін қалай ұстауы керек?

- A) Оқушылардың дайындықсыз болуының себебін анықтау керек.
- B) Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасарына арыз жазу керек.
- C) Өтілген тақырып бойынша тест жұмысын орындауға тапсырма беру.

52. Сабақта бірінші топтың оқушылары белсенді, көңілді, бірақ екі қыз ештеңеге қатыспайды, ештеңе істегісі келмейді. Жағдайға мұғалімнің реакциясы?

- A) Қыздарды белсенді талқылауға, содан кейін баға қоюға тарту.
- B) Оларды басқа топқа ауыстыру.
- C) Қызықты тәрбиелік іс-шараны ұйымдастыру және өткізу.

53. Сынып жетекшісінің ескертулерінен кейін жасөспірім есікті қатты жауып, сыныптан шығады. Мұндай жағдайда сынып жетекшісі өзін қалай ұстауы керек?

- A) келесі күні жасөспіріммен әңгімелесу, оған сынды есту әрқашан жағымды емес екенін , бірақ кейде пайдалы болуы мүмкін екенін, сындарлы ескертулер өсу мен дамуға мүмкіндік беретінін түсіндіру.
- B) жасөспірімге оның мінез-құлқы оқу үлгеріміне әсер етуі мүмкін екенін ескерту.
- C) ештеңе болмағандай көріну.

54. Мұғалім бір оқушының сабаққа жиі назар аудармайтынын және сабақ барысынан шектеліп, бір нәрсені ойлайтынын, қиялдайтынын байқайды. Мұғалім не істеуі керек?

- A) сабаққа деген немқұрайлылығын анықтау үшін оқушымен жеке сөйлесу.
- B) оқушының жағдайына назар аудармау.
- C) сыныптастарынан оқушының бұл мінез-құлқының себебі туралы сұрау.

55. Оқушы сыныптағы мінез-құлық ережелерін бұзды. Мұғалім оған: "күнделігіңді әкел!" Оқушы күнделігін үйде ұмытып кеткенін айтты. Бұл жағдайда мұғалімнің әрекеті?

- A) бүгін ерекше жағдай жасап жатырмыз деп айту, бірақ болашақта ол мұқият және жауапкершілікті сезінуі керек.

В) күнделік емес, басын үйде қалдырған дұрыс деп айту.

С) оқушының портфолиосын күнделікке тексеріңіз.

56. Бала жақсы оқиды, бірақ оның партасында әрдайым оқулықтардың жанында ойыншықтар, бояу беттері, сүйікті кітаптар болады. Ол бәрін бір уақытта жасайды: үйренеді және ойнайды. Мұғалім не істеуі керек?

А) балаға күрделілігі жоғары тапсырмалар беру керек, оларды орындау одан жоғары назар аударуды талап етеді.

В) ойыншықтарды, бояу беттерін, кітаптарды алып, баланы ұрысыңыз.

С) сабақ басталар алдында баланың портфелін бөгде заттардың бар-жоғын тексеруге міндетті.

57. Ұзартылған күн тобында баланың түскі асқа ақшасы жоқ болып шықты. Мектеп оқушысы анасының ақша беруді ұмытып кеткенін айтады. Бұл жағдайда не істеу керек?

А) Ата-анасына хабарласып, мән-жайды түсіндіріп, түскі асқа қарызға ақша алып, баланы тамақтандыруды ұсыну керек. Бала күннің жартысы аш бола алмайды.

В) Баланы асханаға басқа балалардан бөлек орналастырып, түскі ассыз кету.

С) Балаларды түскі аспен бөлісуге шақыру.

58. Бастауыш сынып оқушысы мұғалімнің ескертуіне кенеттен келесідей жауап береді: ол қолдарын сермеп, мұғаліммен төбелесе бастайды. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Баладан алыстап, баланың назарын аудару үшін сабырлы дауыспен айтып, оған сыныптағы оқушылардың мінез-құлық ережелерін түсіндіріңіз.

В) дәл осылай жауап беріңіз.

С) Ата-аналарға психотерапевтпен кеңесу ұсынылады.

59. Оқушылардың бірі әрқашан үй тапсырмасын орындамайды. Мұғалім оның неге дайын емес екенін сұрағанда, ол жылап жіберді. Мұғалімнің әрекеті?

А) Оқушымен сырласып, себебін анықтау.

В) Оқушының достарымен сөйлесіп, себебін анықтау.

С) Оқушыға үй тапсырмасын орындауға көмектесу.

60. Сіздің сыныбыңыздағы баланың өмірге деген көзқарасы басқаша. Төбелеседі, жаман сөздер айтады, дерекі, күш қолданады. Ол сіздің ескертулеріңізге жауап беріп, әкесінің үнемі осылай істеуін талап етеді. Сіздің әрекетіңіз?

A) Мен ата-анаммен сөйлесіп, жағдайды түзетуге тырысамын.

B) Басқа балалармен сөйлесіп, оны «жазалауды» сұраймын.

C) Мен мән бермеймін, оның өмірде өз ұстанымдары бар.

61. Өте жақсы оқитын оқушы қызға мұғалім нашар баға қойды. Оған басқа дайындығы жоқ сыныптастарына қолдау көрсету үшін жауап беруден бас тартқаны себеп болды. Оның ашулы әкесі мектепке келіп, өз наразылығын білдіріп, мұғалімнен осы ісі үшін түсініктеме талап етеді. Осы жағдайда мұғалімнің әрекеті?

A) Мәселені шешуге тырысу. Қыздың әкесіне бұл баға оның жалпы үлгеріміне әсер етпейтінін түсіндіру.

B) Қыздың әкесімен сөйлесуден бас тарту, оны директордың қатысуымен шешуді ұсыну.

C) Әкесінің ашуын келтірмеу үшін қыздың бағасын түзету.

62. Сіз бастауыш сынып мұғалімісіз. Оқушылармен алғашқы кездесуді жоспарлаңыз.

A) Оқушылардың қызығушылықтары мен жетістіктерін анықтау арқылы таныстыруды ұйымдастырамын.

B) Бірінші кездесуге жоспар құрамын.

C) Мен өз жетістіктерім туралы айтып беремін.

63. Сіздің оқушыңыз оқуға қызығушылық танытпайды және сабақ үстінде үнемі алаңдап, сабаққа зейін қоя алмайды. Сіздің әрекетіңіз?

A) Оқуға қызығушылығын арттыратын технологиялар мен әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып, жеке оқу жоспарын құрамын.

B) Ата-аналарға баласына кітап оқуға көбірек уақыт бөлуді ұсынамын.

C) Оның іс-әрекетін елемей, сабақты жалғастырамын.

64. Сіздің оқушыңыз математикадан қиналады және сабақта өзін сенімсіз сезінеді. Оған қалай көмектесе аласыз?

А) Оның математиканы меңгерудегі қиындықтарын анықтау, оның қажеттіліктері мен білім деңгейін ескере отырып, жеке жоспар құрамын.

В) Мектептен кейін қосымша ақылы математика сабақтарын ұйымдастырамын.

С) Оның қиындықтарына мән бермеймін.

65. Сіздің сыныбыңыз өте шулы, сабақ барысында оқушылардың назарын аудару сізге қиындық туғызады. Сіздің әрекетіңіз қандай болар еді?

А) Оқушыларды қызықты, интерактивті әрекеттермен қызықтыруға тырысасыз.

В) Мінез-құлық ережелері туралы әңгімелесесіз.

С) Сабақта іс-әрекеті үшін жазалау жүйесін енгізесіз.

66. 1 қыркүйекте бірінші сыныптағы бірнеше балаға мерекелік шарлар жетіспеді. Мұндай жағдайда мұғалім не істеуі керек?

А) Бірінші қыркүйекке дейін мұғалім әдетте сыныптың тізімін біледі, ал мұғалімде осындай жағдайда (шар жарылғанда, дәл бірінші қыркүйекте жаңа оқушы келуі мүмкін және т.б.) артық шарлар болуы керек.

В) Басқа сынып мұғалімдерінен сұрау, мүмкін оларда артық шар бар шығар.

С) Мәселені ата-анасымен бірлесіп шешу (барып сатып алу).

67. Мектеп асханасында қыздар теледидардағы жұлдызды кумирлері сияқты қатаң диета ұстанатынын айтып, тамақтан бірнеше рет бас тартады. Мұндай жағдайда мұғалімнің әрекеті қандай болуы керек?

А) Салауатты өмір салты туралы тәрбиелік мәні бар әңгіме, өз денсаулығына дұрыс көзқарас қалыптастыруға бағытталған ойын түрінде сабақтан тыс іс-шара өткізу, мотивациялық бейнероликтер көрсету.

В) Оқушыларға өздеріне басқаларды кумир санауға болмайтынын түсіндіру.

С) Ата-аналармен балаларының дұрыс емес көзқарастары туралы әңгімелесу.

68. Өзін-өзі бағалауы төмен, үлгермей қалудан қорқатын оқушыға қандай көмек көрсетудің ең жақсы жолы бар?

А) Оның күш-жігері үшін мақтау, қолдау атмосферасын құру және тапсырмаларды біртіндеп қиындату.

В) Сәтсіздік оның жеке проблемасы екенін түсіндіру, ол онымен өзі күресуі керек.

С) Әрқашан жетістікке жетуі үшін оған тек жеңіл тапсырмалар беру.

69. Сіздің оқушыңыз математикалық есепті түсіне алмай, мазасыздана бастайды. Оған қалай көмектесесіз?

А) Оқушыны тапсырманы бірлесіп шешуге, туындаған қиындықтарды талқылауға және ортақ шешім табуға шақырамын.

В) Оқушы соңында түсінеді деп үміттеніп, бұрынғыдай материалды түсіндіруді жалғастырамын.

С) Сабақтан кейін қосымша өзіндік жұмыс жасауға қалдырамын.

70. Мұғалім балалардың сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамытқысы келеді. Қай әдіс ең тиімді болады?

А) Пікірталас ұйымдастырып, оқушыларды өз пікірлерін айтуға және дәлелдеуге ынталандыру.

В) Оқушылардың білімін тест арқылы үнемі тексеру.

С) Үй тапсырмасын көбірек беру.

71. Мұғалім оқушылардың бірінің жаңа материалды түсінуде қиналғанын байқайды. Төмендегі әдістердің қайсысы жақсы көмектеседі?

А) Оқушыға қосымша сабақ беріп, әр түрлі оқыту әдістерін қолдану.

В) Оқушыны екінші жылға қалдыру.

С) Осы оқушыға арналған материалдың көлемін азайту.

72. Оқушылардың бірі сабақ барысында өзінің әзілдерімен, әңгімелерімен үнемі басқалардың назарын аударады. Мұндай жағдайда мұғалімнің іс-әрекеті қандай болуы керек?

А) Оқушымен жеке сөйлесіп, оның іс-әрекеті оқу процесіне кедергі келтіретінін түсіндіру.

В) Кейбір сабақтардан шеттету немесе сәгіс түріндегі жаза қолдану.

С) Оқушыны сыныптағы тәртіпке жауапты болуға шақыру.

73. Серуенге, дене шынықтыруға немесе экскурсияға барғанда 2-сыныптың оқушысы ең соңғы болып киім ауыстырады (киімін ауыстырып отырып армандап кетеді, болып жатқан оқиғаға ілеседі, басқаларға кеңес береді, оның атына айтылған пікірлерді мұқият тыңдайды, бірақ «тездетпейді»). Бұл жағдайда мұғалімдер мен ата-аналар не істеу керек?

A) Күн тәртібін нақты сақтау маңызды, сонда баланың өзі кесте бойынша не болатынын алдын ала біліп, дайындалады.

B) Баланы асықтыру.

C) Сабырлы, ізетті, әзілқой, қиялшыл болуына кедергі келтірмеу.

74. Сабақ барысында оқушы сіз жауабын білмейтін сұрақ қояды. Сіздің әрекетіңіз?

A) Жауапты білмейтініңізді мойындайсыз, бірақ келесі сабақта сұрақтың жауабын біліп, жауап беруге уәде бересіз.

B) Оқушының алдында беделіңізді жоғалтпау үшін сұраққа өтірік жауап бересіз.

C) Сұрақтың сабақ тақырыбына қатысы жоқ екенін айтып, келесі материалға көшесіз.

75. Оқушылардың бірі сыныптағы тәртіпті бұзып, басқа оқушыларды мазалай береді. Сіздің әрекетіңіз?

A) Сабақтан кейін тәртіп бұзушымен оңаша сөйлесіп, оның тәртібін талқылайсыз.

B) Оқушыны тыныштандыру үшін сыртқа қысқа үзіліске шығуды ұсынасыз.

C) Тәртіп бұзушының жазасыз қалмайтынын басқа оқушыларға көрсету үшін оны жазалайсыз.

76. Транспорт мәселесіне байланысты мұғалім екінші сыныптағы сабаққа 20 минут кешігіп келді. Бұл кезде кейбір балалар дәлізде ойнап жүрсе, енді біреулері төбелес шығарды, бір сөзбен айтқанда, қатты шу болды. Осындай жағдайда мұғалім не істеу керек еді?

A) Мұғалім оқу ісінің меңгерушісіне кешігетінін ескертіп (тек қоңырау шалу), әріптестерінен кабинетті ашуды, оқушыларға қарап, балаларға тапсырма беруді сұрау керек еді.

B) Ата-анасына хабарласып, балаларына қарауын сұрау керек еді.

C) Мектепке кешігіп келіп, оқушыларды теріс қылықтары үшін сөгу.

77. Оқушының күн тәртібі шамадан тыс жүктелген және оның барлық үй тапсырмасын орындауға уақыты жоқ. Оған қалай көмектесесіз?

- A) Оқушыға іс-әрекет жоспарын құруға және оқу мен демалыс арасындағы уақытты бөлуге көмектесесіз.
- B) Оқушының үй тапсырмасын қысқарту мүмкіндігі туралы мұғалімдермен сөйлесуді ұсыныңыз.
- C) Оқушының үлгерімін арттыру үшін сыныптан тыс жұмыстарға қатысуға ынталандыру.

78. Оқушы бір орында отыра алмайды және сабақ кезінде үнемі шу шығарады, басқаларды мазалайды. Сіздің әрекеттеріңіз қандай болады?

- A) Оқушының неліктен мазасыз екенін білу үшін онымен жеке әңгіме жүргізу.
- B) Ешкімге кедергі болмас үшін оқушыны соңғы партаға отырғызу.
- C) Оқушыны дұрыс емес әрекеті үшін жазалау.

79. Мұғалім оқушылардың бірінің өзіне сенімсіз екенін және топтық тапсырмаларға қатысудан қашатынын байқады. Қандай әдіс оқушының өзін-өзі бағалауын жақсартуға көмектеседі?

- A) Әрбір кішкентай жетістігі үшін оқушыны мадақтап, жетістік жағдайын жасау.
- B) Оған назар аудармау үшін оның әрекетін елемеңіз.
- C) Оны басқа оқушылармен салыстыру, сонда ол іс-әрекетін жақсартуға ұмтылады.

80. Мұғалім оқушының: «Менің әкем мектепте нашар оқыған және бұзақы болған, ал қазір «Мерседес» көлігімен жүр. Ал сіз мұғалімсіз, сонда да мектепке метромен келесіз!» деген сөзіне мұғалім қалай жауап беруі керек?

- A) Адамдарды мүлде қымбат көліктері үшін емес, оның қаншалықты қызық, білімді, тәрбиелі болғаны үшін сыйлайды.
- B) Менің мектепке метромен баруым ештеңені білдірмейді, бұл мен үшін жылдамырақ.
- C) Мен көлік жүргізуді білмеймін.

81. Балалар арасында материалдық байлық бойынша кемсітушілік байқалды. Мұғалімге қалай әрекет ету керек?

А) балалармен әңгімелесу және оларды адамның қаншалықты қымбат киінгені, қандай телефоны бар екендігі үшін емес, оның қаншалықты лайықты, жан-жақты және қызықты екендігі үшін бағаланатынына сендіру.

В) мұғалім балаларға әрқашан жақсылыққа ұмтылу керектігін айтады.

С) мұғалім кемсітушілікке жауап бермейді, деп санайды балалар әлеуметтік мәртебесі бойынша дос болсын.

82. Мұғалім оқушылардың ынтымақтастық және топтық жұмыс дағдыларын дамытқысы келеді. Қай әдісті пайдалану тиімдірек?

А) топтық жобаларды ұйымдастыру және тапсырмалар бойынша бірлесіп жұмыс істеуді ынталандыру.

В) әр оқушыға жеке тапсырмалар беру.

С) оқушылар арасындағы бәсекелестікті ынталандыру.

83. Мұғалім оқушылардың бірінде депрессия белгілері бар екенін байқайды. Оқушыны қолдау үшін қандай тәсіл қолайлы болады?

А) оқушымен сөйлесу, мектеп психологының көмегіне жүгінуді ұсыну және қолдау көрсету.

В) оқушыны проблемаларды өзі шешуі үшін жалғыз қалдыру.

С) ынталандыру үшін оны табысты оқушылармен салыстыру.

84. Мұғалім әрқашан жарқын және әдемі киінеді. Бұл этикалық нормалар мен кәсіби этикет талаптарына сәйкес келе ме?

А) сәйкес келмейді. Мұғалімнің сыртқы келбеті іскерлік стиль нормаларына сәйкес келуі керек және күрделі бөлшектер мен ашық түстерді болдырмауы керек.

В) сәйкес келеді. Мұғалім өзіне назар аудартуы керек.

С) сәйкес келмейді. Мұғалім қарапайым киінуі керек.

85. 2-сынып мұғалімі заманауи болып көріну үшін белгілі бір лексиканы қолданады ("Ник", "блогер"). Бұл мұғалімнің сөйлеу мәдениетінің талаптарына қаншалықты сәйкес келеді?

А) мұғалім мұндай лексиканы қолданбауы керек, өйткені мұғалім мен оқушының сөйлеуі арасында әрқашан нақты айырмашылық болуы керек.

В) мұғалім оқушыларға жақын болу үшін балалардың заманауи сөздік қорын қолдануы керек.

С) мұғалім кез-келген лексиканы қолдана алады.

86. 1-сыныптағы оқушыны оқу жылы бойы ата-анасы мен әжесі мектепте киіндіреді. Олар баланы тәуелсіздікке үйрету үшін мұғалімнің кеңестеріне жауап бермейді. Мұндай жағдайды не істеуге болады?

А) олардан мектеп есіктерінің жанында баланы күтуін сұрау, өйткені барлық оқушылар өз бетінше киінуі керек.

В) бала өз бетінше киіне алмайтынын айтып ұятқа қалдыру.

С) ата-ана мен балаға әдеттегідей процеске араласпау.

87. Студент-практикант сабаққа өте қысқа юбка киіп келеді. Бұл сыныптың сынып жетекшісі не шара қолдану қажет?

А) мұғалім үшін белгілі бір этикет ережелері бар екенін түсіндіру, сондықтан мектепке мұндай қысқа киіммен келмеу керектігі бойынша әңгіме жүргізу.

В) Назар аудармай, ол қалағандай киінсін.

С) Сыныптың көзінше студентті орынсыз келбеті үшін жазалау.

88. 2-сынып оқушылары бүтіннің бір бөлігін табу міндетін түсінбейді. Мұғалім жағдайды қалай түзете алады?

А) мұғалім тақырыпты түсіндіру стратегиясын қайта қарауы керек, балалар ойын және көрнекі материалдар арқылы осы процедураның мәнін түсінуі үшін осындай шешімдерді қолдануы керек.

В) ата-аналарды үйде осы тақырыпта жұмыс істеуге міндеттеу.

С) оқушыларды сабақтан кейін осы тақырыпты өз бетінше үйренуге мәжбүрлеу.

89. Математика сабағында оқушы: "Мен теңдеулерді не үшін шешуім керек, өйткені бұл өмірде маған пайдалы емес?". "Бұл жағдайда мұғалім қалай түзете алады?"

А) мұғалім оқушыға мысалмен кейбір жағдайларда теңдеулерді шешу болашақта оған көмектесетінін дәлелдеуі керек.

В) болашақта теңдеулер мен есептерді шешу сізге пайдалы ма, жоқ па, нақты біле алмайсыз.

С) сіз теңдеулерді шеше алмайсыз, тоқсанға нашар белгі аласыз.

90. Мұғалім сабақ бергеннен бастап бір оқушыны сыныптағылардың бәріне үлгі етіп, оған көбірек көңіл бөлді. Басқа балалар өздерінің жетістіктері мүлдем байқалмайтынына ренжіді. Мұғалімнің іс-әрекетін бағалаңыз?

А) мұғалім дұрыс емес әрекет жасайды. Тек бір балаға назар аудара отырып, ол қалған балаларды өзін төмен сезінеді.

В) құқық мұғалімі. Осылайша, қалған балаларды жақсы оқуға ынталандырады.

С) мұғалім дұрыс, өйткені ол сыныпта біреуді көбірек сүйеге құқылы.

91. Оқушы электронды құрылғылармен, компьютерлік ойындармен, интернеттегі, әлеуметтік желілердегі байланыстармен айналысады. Виртуалды өмір ол үшін шындыққа қарағанда мағыналы және қызықты екенін айтады. Мұндай оқушының мұғалімі болу керек пе?

А) оны Интернеттен басқа қызықты нәрсеге қызықтыруға тырысыңыз, әйтпесе бала компьютерге және электронды гаджеттерге қатты тәуелді болады.

В) осындай баламен жұмыс істеу үшін бас мұғалім мен әлеуметтік педагогты тарту.

С) ата-аналарға есеп беру және баланың интернетке және гаджеттерге кіруін шектеуге міндеттеу.

92. Оқушының ата-анасы оң бағалары үшін оған белгілі бір ақша төлейді, әйтпесе бала оқудан бас тартады. Ата-аналар дұрыс істеп жатыр ма?

А) ата-аналар дұрыс емес әрекет жасайды, әрине, оқушыны оқуға ынталандыру қажет, бірақ олай емес.

В) білім алуға қызығушылық таныту, оқуға қызығушылық таныту үшін кез-келген әдіс жақсы.

С) Жақсы, оқушы материалдық пайда туралы ойлана отырып, жақсы баға алуға тырысады.

93. Даулы тоқсандық бағалау. Мұғалім: "белгілер бойынша сіз 4-ке жете алмайсыз. Бірақ менде сіз жасай аласыз және қалайсыз деген әсер пайда болды. Олай болса, сізге жақсы баға беруге тырысайық, ал келесі тоқсанда біздің қаншалықты дұрыс болғанымыз анық болады." Мұғалім дұрыс істеп жатыр ма?

А) мұғалім бұл жағдайда өте дана әрекет етеді, осылайша ол оқушыны келесі тоқсанда жоғары баға алуға ынталандырады.

В) мұны істеудің қажеті жоқ, өйткені оқушы жоғары бағаға үйреніп, оқуда тырысуды тоқтатады.

С) мұғалім оқушыға "зиян келтіреді". Ол дұрыс емес.

94. Сабақта мұғалім оқуға арналған кітаптар таратады. Бір оқушы кітапты бірден қайтарады да: "ол жыртылған, мен оны оқымаймын", - дейді. Мұғалім не істеуі керек?

А) "маған сенің көмегің керек, өйткені сен ең ұқыпты оқушысың, мен сенен қазір осы кітаппен айналысуыңды сұраймын, ал сабақтан кейін сен екеуміз оны бірге жабыстырамыз."

В) сабақта уақытты жоғалтпау үшін осы кітапты алып, үстелге қойыңыз.

С) тапсырма беру, ата-анасымен бірге кітапты үйде жабыстыру.

95. Мұғалім оқушыларға әртүрлі қиындық деңгейлерінде өз бетінше жұмыс істеуге арналған бірнеше тапсырмаларды ұсынды, олар тапсырмаларды өз қалауы бойынша орындай алатынын түсіндірді. Мұғалімнің іс-әрекетін бағалаңыз.

А) мұғалім сауатты және дұрыс оқыды, әр баланың қиындық деңгейіне сәйкес тапсырманы таңдауға құқығы бар.

В) мұғалімдікі дұрыс емес. Тапсырмалар барлық оқушылар үшін бірдей қиындықта болуы керек.

С) мұғалім әртүрлі қиындықтағы тапсырмаларды дайындауда алаңдамауы керек.

96. Сыныпқа ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушы келді, ол жеке көзқарас пен арнайы қолдауды қажет етеді.

А) мұғалім оқушыға жеке білім беру жоспарын жасайды, оған қажетті қолдауды қамтамасыз ету үшін мектеп психологымен және ата-анасымен ынтымақтасады.

В) мұғалім оқушының ата-анасынан оны мамандандырылған оқу орнына ауыстыруды талап етеді.

С) мұғалім оқушының оқу жүктемесін азайтады.

97. Оқушылардың дәптерлерін өзара тексеру балалардың тапсырмаларды қатесіз орындауға ынталандырады ма? Сіздің ойыңызша, мұғалім оқушыларға осындай тапсырма беру арқылы дұрыс әрекет ете ме?

А) мұндай тапсырманы балаларға беруге болады, бірақ тұрақты негізде емес, білім беру процесін әртараптандыру үшін.

В) мұғалім дұрыс емес әрекет жасайды, оқушылар бір-бірін жаба алады (қателерді түзету, бұл қателік емес).

С) мұғалім мұндай тапсырманы бермеуі керек. Сыныптастың тапсырманы тексеретінін түсіну тапсырманы дұрыс орындауға деген ұмтылысты азайтады.

98. 1-сынып мұғалімі сабақтарда ойын әдістері мен тәсілдері жүйелі түрде қолданды, бұл балаларға өте ұнады және олар әр уақытта басқа ойын жағдайын күтті. Бірақ сабақтардың бірінде мұғалім оларды пайдаланбады. Балалар: "ал бүгін ойнаймыз ба? "Мұғалім қалай әрекет етуі керек?

А) ойын техникасы тұрақты негізде жүргізілмеуі керек. Оқушылар сабақта оқитынын және ойнамайтынын жеткізуі керек.

В) балаларға бүгін шаршағаныңызды түсіндіріңіз, сондықтан ойын жағдайын пайдаланбаңыз.

С) ойын жағдайларын пайдалану олардың мінез-құлқына және сіздің қалауыңызға байланысты болады деп айту.

99. Егер сіздің сөзіңіздің мәтінінде әріптестеріңіз қатені байқап, оны көрсетсе, сіз қалай әрекет етер едіңіз?

А) әріптестеріне зейінділігі үшін алғыс айтып, қатені түзетерем едім.

В) мен кек алып және ыңғайлы жағдайда ақымды алатын едім.

С) әріптестерге кез келген адам қателік жібере алатынын айтам.

100. Балада бақыланбайтын агрессияның жиі өршуі және құрдастарымен күнделікті төбелес пен ұрыс-керіс болады. Мұғалім ескертулер жасайды, бірақ бала жауап бермейді. Мұғалім не істеуі керек?

А) бұл мінез-құлықтың себебін анықтау керек. Ата-аналарды әңгімеге шақыру, баланың үйде өзін қалай ұстайтынын сұрау және тәрбиелік әсер ету.

В) ата-аналарға баланы спорт секциясына беруді ұсыну.

С) бірінші партаға отырғызып, сонда ол үнемі "көру аймағында" болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

Негізгі әдебиеттер:

1. Дүйсенбаев А. Педагогика. Оқулық: Астана: Фолиант, 2018. - 264 б
2. Таубаева Ш.Т., Иманбаева С.Т., Берикханова А.Е. Педагогика Оқулық. 2018
3. Тажбаева С.Г. Мектептегі тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Алматы, 2013.
4. Мынбаева А. К. Основы педагогического мастерства. Курс лекции и тренинги : учебное пособие / А.К. Мынбаева. - Алматы : Қазақ университеті, 2020. - 216 с.
5. Бұлақбаева М.К. Педагогикалық шеберлік негіздері : Оқу құралы. - Алматы: "Отан" баспасы, 2018.- 128 б.
6. Молдасан Қ.Ш., Бектұрғанова Ж.М. Педагогика: оқу құралы – Алматы: Қазақ университеті, 2018. - 430 б.
7. Набуова Р. Тәрбие жұмысының әдістемесі: Оқу құралы. - Алматы, 2015
8. Сатиева Ш. Даму психологиясы (теориялық және практикалық курс). Оқу құралы. – Астана: Фолиант, 2012. – 232 б.
9. Құрманалина Ш., Б Мұқанова, Ә Ғалымова. Педагогика: Оқулық. 3-басылым. – 2014.
10. Әмірова Ә.С. Дидактика.– Алматы, 2013.
11. Халитова И.Р. Жоғары мектеп педагогикасы.- Алматы, 2012. - 121 б.
12. Шалғынбаева Қ.Қ., Албытова Н.П., Сламбекова Т.С. Жоғары мектеп педагогикасы: магистранттарға арналған оқу құралы. – Астана, 2014. - 268 б.
13. Даму психологиясы: Оқулық / М.К. Бапаева. – Алматы: 2014. – 440 б. 51. 14. Бейсенбекова Г.Б., Молдабаева Р.А., Нұрғалиева С.М. Жас ерекшелік психологиясы. Оқу құралы. – Қарағанды: ЖК «Ақ Нұр баспасы», 2012. – 186 б. 53.
15. Жақыпов С.М., Бердібаева С.Қ. Психология: Адамзат ақыл-ойының қазынасы. Таймас Баспа Үйі: Алматы, 2015
16. Мұқанов Ы.Б. Жас және педагогикалық психология. Алматы, 1991. – 237 б. 52.
17. Шолпанқұлова Г.К., Калкеева К.Р. Жоғары мектеп педагогикасы. Оқу құралы. – Нұр-Сұлтан: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2021. – 259 б.
18. Педагогика : учебник и практикум для СПО / Л. С. Подымова [и др.] ; под общ. ред. Л. С. Подымовой, В. А. Слостенина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 246 с.
19. Педагогика: учебное пособие/Мандель Б. Р.-Издательство:Издательство «Флинта», 2014
20. Пешкова В. Е. Педагогика: курс лекций: учебное пособие, Ч. 1. Введение в педагогическую деятельность - Директ-Медиа, 2015

21. Педагогика: учебное пособие/Артеменко О. Н., Макадей Л. И.- Издательство: СКФУ, 2015
22. Педагогика: учебное пособие/Засобина Г. А., Корягина И. И., Куклина Л. В.- Издательство: Директ-Медиа, 2015
23. Педагогика: курс лекций: учебное пособие, Ч. 5. / Педагогические технологии в начальном образовании/Пешкова В. Е.-Издательство: Директ-Медиа, 2015

Негізгі әдебиеттер:

1. Губайдуллина Г.Н. Педагогиканы оқыту әдістемесі: / Губайдуллина Г. Н.- Алматы: Дәуір, 2011.- 328 б.
2. Стефановская Т.А. Технология обучения педагогике в вузе. Учебное пособие / Стефановская Т.А.– Москва, 2000. - 279 с.
3. Таубаева Ш.Т. Педагогикалық зерттеулердің әдіснамасы мен әдістері : оқулық /. - Алматы : Қазақ университеті, 2019. - 360 б.
4. Таубаева Ш.Т. Педагогика әдіснамасы. Оқу құралы. – Алматы: Қарасай, 2016. - 432 б.
5. Таубаева Ш.Т. Педагогиканың философиясы және әдіснамасы: оқулық. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. - 340 б.
6. Мынбаева А.К. Основы научно-педагогических исследований. – Алматы: Қазақ университеті, 2013. – 220 с.
7. Мынбаева А.К. Организация и планирование научных исследований. - Алматы: Қазақ университеті, 2017.
8. Ковжасарова М.Р. Технологизация учебного процесса: казахстанский опыт - Алматы : Зият-Пресс, 2015. - 224 с.
9. Козыбай А. Новые образовательные технологии - Астана : Фолиант, 2015. - 136 с.
10. Жаңа және ең жаңа педагогикалық технология : оқу құралы / В.К. Дьяченко, Г.М. Кусаинов, Б.Т. Абыканова, Д.К. Садирбекова, Г. Мырзагерейқызы. - Алматы : "Отан" ЖК, 2020. - 186 б .
11. Жұбаназарова Н.С. Жас ерекшелік психологиясы: Оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2012. – 286 б.